

A background image showing a wooden gavel and a pair of metal scales of justice, symbolizing law and justice. The image is faded and serves as a backdrop for the title text.

**PROCESUIRANJE PREDMETA
KORUPCIJE I TERORIZMA PRED
SUDOM BOSNE I HERCEGOVINE**

**PROCESUIRANJE PREDMETA KORUPCIJE I TERORIZMA
PRED SUDOM BOSNE I HERCEGOVINE**

Decembar 2017. godine

IZDAVAČ: SUD BOSNE I HERCEGOVINE

ZA IZDAVAČA: Ranko Debevec, predsjednik Suda BiH

PUBLIKACIJU PRIPREMILA RADNA GRUPA U SASTAVU:

Mirko Božović, sudija

Hasija Mašović, sutkinja

Jasmina Čosić Dedović, sutkinja

Manuela Hodžić, rukovoditeljica Odjeljenja za informiranje javnosti

Elma Čorbadžić, pravna savjetnica

Jasenska Ferizović, pravna savjetnica

Lektor: Zlata Ekert

Prevod na engleski jezik - Prevodilačka služba Suda BiH:

Branislav Banjac

Alisa Rajak-Čolaković

Edina Neretljak

Elmedin Šupić

Štampa: Štamparija Fojnica d.o.o.

Tiraž: 200

© Sud BiH, u Sarajevu. Sva prava su pridržana. Ovo izdanje je interna publikacija Suda Bosne i Hercegovine i elektronski je dostupna na službenoj web stranici Suda Bosne i Hercegovine: www.sudbih.gov.ba.

SADRŽAJ

UVODNA RIJEČ	7
I. ODJEL II ZA ORGANIZIRANI KRIMINAL, PRIVREDNI KRIMINAL I KORUPCIJU SUDA BOSNE I HERCEGOVINE	9
1. O Sudu Bosne i Hercegovine	10
2. Odjel II za organizirani kriminal, privredni kriminal i korupciju.....	11
II. PROCESUIRANJE PREDMETA KORUPCIJE I TERORIZMA PRED SUDOM BOSNE I HERCEGOVINE	13
1. Procesuiranje predmeta korupcije pred Sudom Bosne i Hercegovine.....	14
2. Procesuiranje predmeta terorizma pred Sudom BiH	21
III. STRUČNI RADOVI SUDIJA SUDA BOSNE I HERCEGOVINE	25
H. Vučinić i R. Begić: <i>Krivična djela korupcije i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti</i>	26
D. Vukoje i M. Strika: <i>Krivično djelo terorizma i srodna krivična djela</i>	42
IV. SUDSKA PRAKSA SUDA BOSNE I HERCEGOVINE U PREDMETIMA KORUPCIJE	65
1. KRIVIČNO DJELO PRIMANJE DARA I DRUGIH OBLIKA KORISTI IZ ČLANA 217. KZ BiH	66
1.1. Kada se krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi smatra svršenim	66
1.2. Subjektivni dokazi kod krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi	66
1.3. Elementi krivičnog djela Primanje dara ili drugih oblika koristi	67
1.4. Sadržaj radnje izvršenja kod krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi.....	69
2. KRIVIČNO DJELO NEZAKONITO POSREDOVANJE IZ ČLANA 219. KZ BIH.....	70
2.1. Pokušaj kod krivičnog djela Nezakonito posredovanje.....	70
2.2. Motiv pomagača	71
2.3. Prema kome se može izvršiti radnja posredovanja kod krivičnog djela Nezakonito posredovanje iz člana 219. KZ BiH	71
3. KRIVIČNO DJELO ZLOUPOTREBA POLOŽAJA ILI OVLAŠTENJA IZ ČLANA 220. KZ BIH I ČLANA 383./358. KZ FBIH	73
3.1. Kada je dovršeno krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	73
3.2. Otežavajuće okolnosti kod odmjerenja kazne za krivično djelo Zloupotreba službenog položaja iz člana 220. KZ BiH	74
3.3. Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 3. KZ BiH u vezi sa odredbom člana 11. Zakona o javnim nabavkama BiH.....	75
3.4. Prekvalifikacija krivičnog djela Oštećenje tuđe stvari iz člana 293. stav 1. u vezi sa krivičnim djelom iz člana Ovjeravanje neistinitog sadržaja iz člana 375. stav 1. KZ FBIH na krivično djelo Zloupotreba službenog položaja iz člana 383. stav 1. KZ FBIH.....	77

3.5.	Subjektivni element kod krivičnog djela Zloupotreba službenog položaja iz člana 220. stav 3. KZ BiH.....	78
3.6.	Pitanje blanketne norme kod krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 358. stav 3. KZ FBiH	79
3.7.	Postojanje štete kod krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja.....	80
3.8.	Pribavljanje imovinske koristi kod krivičnog djela Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 2. KZ FBiH.....	81
4.	KRIVIČNO DJELO PRONEVJERA U SLUŽBI IZ ČLANA 221. KZ BIH	81
4.1.	Visina imovinske koristi ostvarene krivičnim djelom Pronevjera u službi iz člana 221. KZ BiH	81
4.2.	Odluka o protupravnoj imovinskoj koristi i imovinskopravnom zahtjevu kod krivičnog djela Pronevjera u službi iz člana 221. KZ BiH.....	83
4.3.	Odmjeravanje kazne kod krivičnog djela Pronevjera u službi iz člana 221. stav 3. KZ BiH.. ..	84
4.4.	Odluka o imovinsko-pravnom zahtjevu kod krivičnog djela Pronevjera u službi iz člana 221. KZ BiH.....	85
5.	KRIVIČNO DJELO PRIJEVARA U SLUŽBI IZ ČLANA 222. KZ BIH	87
5.1.	Radnja izvršenja kod krivičnog djela Prijevara u službi	87
6.	KRIVIČNO DJELO NESAVJESTAN RAD U SLUŽBI IZ ČLANA 224. KZ BIH.....	90
6.1.	Očigledno nesavjesno postupanje u vršenju službe u smislu odredbe člana 224. KZ BiH .	90
6.2.	Subjektivni element bića krivičnog djela Nesavjestan rad u službi	93
6.3.	Utvrđivanje visine štete kao objektivnog uslova inkriminacije kod krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 224. stav 2. KZ BiH	94
6.4.	Nesavjestan rad u službi iz člana 224. KZ BiH je blanketna norma	95
6.5.	Nema prividnog sticaja kod krivičnih djela Krivotvorenje isprava i Nesavjesan rad u službi	97
V.	SUDSKA PRAKSA SUDA BOSNE I HERCEGOVINE U PREDMETIMA TERORIZMA	99
1.	KRIVIČNO DJELO TERORIZAM IZ ČLANA 201. KZ BIH	100
1.1.	Elementi krivičnog djela Terorizam.....	100
1.2.	Podobnost sredstava da dovedu u pitanje sigurnost u Bosni i Hercegovini, odnosno nanesu štetu Bosni i Hercegovini i međunarodnim organizacijama.....	102
1.3.	Kada se krivično djelo smatra izvršenim.....	104
1.4.	Cilj izvršenja krivičnog djela	105
1.5.	Odmjeravanje krivične sankcije kod krivičnog djela Terorizam iz člana 201. stav 3. KZ BiH	106
1.6.	Karakter radnje koja predstavlja radnju izvršenja terorističkog čina u smislu člana 201. stav 5. KZ BiH.....	107

2. KRIVIČNO DJELO JAVNO PODSTICANJE NA TERORISTIČKE AKTIVNOSTI IZ ČLANA 202a. KZ BIH	108
2.1. Radnja izvršenja kod krivičnog djela Javno podsticanje na terorističke aktivnosti iz člana 202a. KZ BiH	108
3. KRIVIČNO DJELO ORGANIZIRANJE TERORISTIČKE GRUPE IZ ČLANA 202d. KZ BIH	110
3.1. Karakter terorističke organizacije kod krivičnog djela Organiziranje terorističke grupe iz člana 202d. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH.....	110
3.2. Pripadnost grupi kao element krivičnog djela Organiziranje terorističke grupe iz člana 202d. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 201. KZ BiH	112
3.3. Nepostojanje sticaja između krivičnog djela Organiziranje terorističke grupe iz člana 202d. stav 2. i krivičnog djela Terorizam iz člana 201. stav 4. KZ BiH	114
3.4. Nepostojanje organizirane terorističke grupe u smislu člana 202d. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH.....	115
4. KRIVIČNO DJELO PROTUZAKONITO FORMIRANJE I PRIDRUŽIVANJE STRANIM PARAVOJNIM ILI PARAPOLICIJSKIM FORMACIJAMA IZ ČLANA 162b. KZ BIH	117
4.1. Postojanje grupe kod krivičnog djela Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama iz člana 162b. KZ BiH	117
4.2. Krivično djelo Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama je blanketna norma	118
VI. PRILOZI.....	119
PRILOG 1: PRAVOSNAŽNO OKONČANI PREDMETI KORUPCIJE	120
PRILOG 2: PRAVOSNAŽNO OKONČANI PREDMETI TERORIZMA	167

UVODNA RIJEČ

Ove godine Odjel II Suda Bosne i Hercegovine za organizirani kriminal, privredni kriminal i korupciju obilježava 12 godina svog rada. Tim povodom Vam sa zadovoljstvom predstavljamo publikaciju Suda Bosne i Hercegovine, u kojoj su sadržane informacije o radu ovog značajnog Odjela, stručni radovi eminentnih sudija na temu korupcije i terorizma, kao i relevantna statistika, uz pregled zauzetih pravnih stavova u ovim predmetima.

Sud Bosne i Hercegovine je jedina redovna instanca s nadležnošću na cjelokupnoj državnoj teritoriji i zakonom propisanim nadležnostima za procesuiranje najtežih oblika krivičnih djela, kao što su ratni zločini, organizirani kriminal, terorizam i korupcija. Pored visokog društvenog značaja ove institucije, to je i teška zadaća sudija i stručnog sudskeg osoblja koju od osnivanja Suda obavljaju u cilju promicanja vladavine prava i održavanja poretka u demokratskom društvu.

Odjel za organizirani kriminal, privredni kriminal i korupciju godinama uspješno ostvaruje značajne rezultate. Presude, koje sadrže hiljade stranica, dovoljno govore same za sebe. Pravilan pristup nalaže i neophodnu elaboraciju stanja s vremena na vrijeme, koja će na sažet i pregledan način predstaviti te rezultate.

Sud je u nekoliko svojih strateških dokumenata predvidio adekvatne postupke i prigode javnog komuniciranja s ciljem pravilnog prezentiranja svog rada, a ova 12-godišnjica je upravo izuzetna prilika da se kroz bilten sudske prakse iz oblasti korupcije i terorizma istaknu postignuti rezultati.

Uvjeren sam da će publikacija koja se nalazi pred Vama, pored informativne vrijednosti, imati i upotrebnog značaj, kako pravosudnim djelatnicima, tako i medijima, političarima i naučnim istraživačima iz predmetne oblasti.

Ranko Debevec

Predsjednik Suda Bosne i Hercegovine

**I. ODJEL II ZA ORGANIZIRANI KRIMINAL, PRIVREDNI
KRIMINAL I KORUPCIJU SUDA BOSNE I HERCEGOVINE**

1. O Sudu Bosne i Hercegovine

Sud Bosne i Hercegovine osnovan je 2000. godine kao jedini sud redovne nadležnosti na nivou Bosne i Hercegovine. Uspostavljanjem Suda BiH stvoren je mehanizam kojim se osigurava sudska zaštita u odnosu na vrijednosti i principe garantovane ustavom Bosne i Hercegovine. Zakon o Sudu BiH iz 2000. godine, kojeg je proglasio Visoki predstavnik za BiH, definirao je Sud Bosne i Hercegovine kao instituciju jednostavne strukture, sačinjenu od Opće sjednice i tri sudska odjeljenja – Krivičnog, Upravnog i Apelacionog. Predsjednik odjeljenja rukovodio je radom svakog odjeljenja dok je stručna podrška pružana putem tri sekretarijata. Sudska uprava bila je u okviru Zajedničkog sekretarijata, a nadležnost Suda bila je ograničena uglavnom na upravne sporove i žalbe u vezi s izbornim procesom.

Kako bi se osiguralo provođenje nadležnosti države Bosne i Hercegovine, vladavina zakona i poštivanje ljudskih prava na cijeloj državnoj teritoriji, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine usvojila je Zakon o Sudu BiH 2002. godine.

Prekretnica u radu Suda BiH bile su izmjene i dopune postojećeg Zakona 2002. i 2004. godine kojima je značajno proširena nadležnost i usložnjena dotadašnja organizaciona struktura. Unutar postojećeg Krivičnog i Apelacionog odjeljenja formirani su posebni odjeli - Odjel I za ratne zločine i Odjel II za organizirani kriminal, privredni kriminal i korupciju. Sporazumom potpisanim 2004. godine između Predsjedništva Bosne i Hercegovine i Visokog predstavnika za BiH, uspostavljen je Ured registrara - međunarodna organizacija sa mandatom od pet godina, nadležna za pružanje podrške novouspostavljenim odjeljenjima Suda BiH. Ispunjeni su i zakonski uslovi za rad međunarodnih sudija, zajedno sa domaćim, u Odjelu za ratne zločine i Odjelu za organizirani kriminal, privredni kriminal i korupciju. Međunarodnim sudijama podršku je pružao Ured registrara, dok je, prema Zakonu iz 2004. godine, Zajednički sekretarijat nastavio pružati podršku Upravnom odjeljenju i Odjelima III Krivičnog i Apelacionog odjeljenja.

Odlukama Visokog predstavnika iz 2009. godine kojima je donesen Zakon o izmjenama Zakona o Sudu BiH, uspostavljen je zakonski okvir za nastavak učešća međunarodnih sudija u Sudu BiH i nakon 2009. godine. U skladu s tim Zakonom međunarodne sudije mogle su biti imenovane da rade na predmetima ratnih zločina tokom prelaznog perioda koji je trajao do 31.12.2012. godine. Nakon isteka prelaznog perioda, preuzete su aktivnosti neophodne za uspješno okončanje tranzicionog procesa i gašenje međunarodnog Ureda registrara u skladu sa zakonskim propisima. Taj proces je podrazumijevao postepeno povlačenje međunarodnih sudija, koje su istovremeno zamijenjene domaćim. Paralelno sa ovim procesom tekao je i

proces integracije Ureda registrara u domaće institucije, uključujući i Sud BiH, kao i prenos relevantne imovine koju je međunarodni Ured registrara osigurao ili izgradio za potrebe domaćih pravosudnih institucija. Cjelokupan proces tranzicije okončan je krajem 2012. godine. Od tada, Sud BiH čine isključivo domaće sudije i domaće osoblje, a Ured registrara na čelu sa registrarom egzistira kao organizaciona jedinica u okviru Suda. Ured registrara pruža stručnu i administrativno-tehničku podršku sudijama u radu na predmetima Odjela I i Odjela II Suda Bosne i Hercegovine.

Ovdje je svakako važno spomenuti veliki doprinos međunarodne zajednice kroz angažman međunarodnih sudija koje su, svojim znanjem i iskustvom, doprinijeli izgradnji modernog i efikasnog Suda. Uz pomoć međunarodne zajednice Sud je opremio sudnice savremenom tehnologijom, izgradio potrebnu infrastrukturu i osigurao kapacitete za vođenje najkompleksnijih postupaka protiv osoba optuženih za najteža krivična djela. To je bilo od izuzetne važnosti u trenutku kada Sud još uvijek nije bio kadrovski popunjen u skladu sa potrebama, niti su bili osigurani uslovi za njegovu finansijsku sigurnost i održivost.

Sud BiH je prošao težak put na kojem je predanim radom sudija, zalaganjem svih uposlenika i dobrim rezultatima rada stekao epitet jednog od najrespektabilnijih sudova u regionu. U proteklih 17 godina učinjeno je mnogo – od jedne male institucije kakav je bio na početku, Sud BiH je prerastao u veliku pravosudnu instituciju složene strukture koja uživa ugled i čiji su rezultati rada poznati i priznati i van granica Bosne i Hercegovine.

2. Odjel II za organizirani kriminal, privredni kriminal i korupciju

Posebni Odjel za organizirani kriminal, privredni kriminal i korupciju Suda Bosne i Hercegovine (Odjel II) osnovan je unutar postojećeg Krivičnog odjeljenja Suda BiH 2004. godine, a punim kapacitetom počeo je raditi tokom 2005. godine. Sudska vijeća, sačinjena od dvoje međunarodnih i jednog domaćeg sudije, sudila su u najtežim predmetima organiziranog kriminala, privrednog kriminala i korupcije, a potom i terorizma.

Kako je bilo predviđeno prelaznom strategijom, broj stranih sudija se vremenom postupno smanjivao, tako da su na kraju petogodišnjeg prelaznog perioda vijeća Odjela II u potpunosti bila sastavljena od domaćih sudija. Postupno smanjenje učešća stranih sudija u radu Suda BiH bilo je najbolje rješenje koje je omogućilo da Sud iskoristi veliko iskustvo međunarodnih stručnjaka, ali i da na kraju prelaznog perioda bude spreman preuzeti potpunu odgovornost za efikasno i pravično suđenje osobama optuženim za najteža krivična djela oslanjajući se isključivo na domaće kapacitete. Dosljednom primjenom tranzicijskog plana u stalnu

strukturu Suda BiH integrirano je stručno osoblje koje je pružalo podršku radu Odjela II, a čiji je rad u početku bio financiran kroz međunarodne donacije.

Trenutno u Odjelu II rade tri tročlana fiksna sudska vijeća. Osim fiksnih vijeća u Odjelu II radi i jedan sudija kao sudija za prethodni postupak, kao i jedan sudija za prethodno saslušanje. Dakle, u Odjelu II angažovano je ukupno 11 sudija uključujući i predsjednika Suda koji je nakon preuzimanja funkcije nastavio da radi na započetim predmetima.

Sud BiH je u proteklim godinama pokazao spremnost za regionalnu saradnju kako bi na efikasan način procesuirao sva krivična djela iz svoje nadležnosti. U vremenu globalizacije, potpuno je jasno da niti jedna država ne može uspješno egzistirati ukoliko nije otvorena za međudržavnu saradnju. Poznato je da kriminal ne poznaje granice, da je tehnologija kojom se koriste izvršioc i krivičnih djela veoma napredovala i da je jedini način uspješne borbe protiv organiziranog kriminala uspješna saradnja na svim nivoima. Uloga Odjela II u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije od presudnog je značaja ne samo zbog rada na konkretnim predmetima čiji obim uglavnom prevazilazi administrativne granice i rascjepkane pravne sisteme unutar BiH, već je od presudnog značaja za razvoj društva u cjelini.

Pored borbe protiv organiziranog kriminala i korupcije i borba protiv terorizma svakako je jedan od prioriteta. Terorizam predstavlja izuzetno teško narušavanje ljudskih prava i sigurnosni je izazov kako za Evropsku uniju tako i za Bosnu i Hercegovinu koja je, nažalost, već imala iskustva s terorističkim napadima. Terorizam je danas globalni problem i ne postoji motiv koji ga može opravdati. To je teško krivično djelo i podliježe sistemu krivičnog pravosuđa. Bosna i Hercegovine ima pravni okvir za borbu protiv terorizma, a Sud BiH važno mjesto u tom institucionalnom lancu. Dosljednom primjenom zakona, uz poštivanje međunarodnih standarda, Sud BiH efikasno je procesuirao predmete za krivično djelo terorizma i djela koja se dovode u vezu s terorizmom. Na taj je način poslao jasnu poruku o neprihvatljivosti nepoštivanja zakona, negiranja ljudskih prava i demokratskih principa.

**II. PROCESUIRANJE PREDMETA KORUPCIJE I TERORIZMA PRED
SUDOM BOSNE I HERCEGOVINE**

1. Procesuiranje predmeta korupcije pred Sudom Bosne i Hercegovine

Borba protiv korupcije kao duboko ukorijenjenog društvenog problema predstavlja jedan od najvećih izazova za bosanskohercegovačko društvo. U okviru nastojanja da se ova negativna pojava suzbije, zakonodavac je određene oblike koruptivnog ponašanja kriminalizirao kroz krivična djela koja su propisana u krivičnim zakonima.

U Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine koruptivna krivična sadržana su u Glavi XIX *Krivična djela korupcije i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti*, ali i u drugim zakonskim poglavljima koja tretiraju krivična djela drugog zaštitnog objekta. U ovom Zakonu kao krivična djela koruptivne prirode identificirana su sljedeća krivična djela, odnosno pojedini oblici izvršenja ovih djela¹:

- *Povreda slobode opredjeljenja birača* (član 151., ukoliko je krivično djelo izvršeno radnjom “podmićivanja”)
- *Odavanje tajnih podataka* (član 164. stav 3. tačka a))
- *Međunarodna trgovina ljudima* (član 186. stav 3. i 4., ukoliko je krivično djelo iz stava 3. učinila službena osoba davanjem ili primanjem isplata ili drugih koristi i u stavu 4., radnjom izdavanja putne ili lične isplate u svrhu omogućavanja trgovine ljudima)
- *Organizirana međunarodna trgovina ljudima* (član 186a., ukoliko je krivično djelo izvršeno u vezi sa krivičnim djelom Međunarodna trgovina ljudima iz člana 186. stav 3. i 4.)
- *Krijumčarenje ljudi* (član 189. stav 3., ukoliko je krivično djelo učinjeno zloupotrebom službenog položaja)
- *Organiziranje grupe ili udruženja za izvršenje krivičnog djela ‘krijumčarenje migranata’* (član 189a.², ukoliko je krivično djelo izvršeno u vezi sa krivičnim djelom Krijumčarenje ljudi iz člana 189. stav 3.)
- *Primanje dara i drugih oblika koristi* (član 217.)
- *Davanje dara i drugih oblika koristi* (član 218.)
- *Primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem* (član 219.)³

¹ Lista koruptivnih djela iz Krivičnog zakona BiH obuhvata krivična djela kod kojih je učinilac određen kao službena ili odgovorna osoba, odnosno kod kojih radnja izvršenja podrazumijeva bilo koji vid zloupotrebe službenog položaja ili ovlaštenja, uključujući i ona kod kojih pribavljanje koristi nije eksplicitno propisano kao jedan od elemenata krivičnog djela. Naime, i kod krivičnih djela kod kojih to nije izričito propisano kao jedno od zakonskih obilježja, pribavljanje koristi u stvarnosti može biti (i uglavnom jeste) motiv za njihovo izvršenje, te je stoga i ova krivična djela potrebno uzeti u obzir kod analize procesuiranja korupcije.

² Član 189a. propisan je Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona iz 2010. godine („Službeni glasnik BiH“ broj 8/10) pod nazivom *Organiziranje grupe ili udruženja za izvršenje krivičnih djela trgovine ljudima i krijumčarenje migranata*. Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine iz 2015. godine („Službeni glasnik BiH“ broj 40/15) naziv člana 189a. je promijenjen u *Organiziranje grupe ili udruženja za izvršenje krivičnog djela ‘krijumčarenje migranata’*.

- *Davanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem* (član 219a.)
- *Zloupotreba položaja ili ovlaštenja* (član 220.)
- *Pronevjera u službi* (član 221.)
- *Prijevarama u službi* (član 222.)
- *Posluga u službi* (član 223.)
- *Nesavjestan rad u službi* (član 224.)
- *Krivotvorenje službene isprave* (član 226.)
- *Protuzakonita naplata i isplata* (član 227.)
- *Protuzakonito oslobođenje osobe lišene slobode* (član 228.)
- *Protuzakonito prisvajanje stvari pri pretresanju ili izvršenju* (član 229.)
- *Kršenje zakona od strane sudije* (član 238.).

Osim Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine, koruptivna krivična djela propisana su i krivičnim zakonima Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko distrikta.

U okviru svoje krivične nadležnosti Sud Bosne i Hercegovine nadležan je primarno za krivična djela korupcije utvrđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine, a u određenim slučajevima i za koruptivna krivična djela iz krivičnih zakona Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH), Republike Srpske (RS) i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (BD) (član 7. stav 2. Zakona o Sudu BiH).⁴

U periodu od početka rada Suda pa zaključno sa 30.09.2017. godine, pred Sudom Bosne i Hercegovine pravosnažno je okončano ukupno **136** predmeta korupcije⁵ u odnosu na **222** lica.⁶

U nastavku su prikazani podaci o okončanim predmetima po pojedinačnim godinama (Grafikon 1), kao i podaci o broju procesuiranih lica za pojedinačna koruptivna krivična djela

³ Krivično djelo *Primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem* propisano je Zakonom o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona BiH iz 2015. godine ("Službeni glasnik BiH" broj 40/15). Do stupanja na snagu spomenutih izmjena Krivičnog zakona, članom 219. Krivičnog zakona BiH bilo je propisano krivično djelo *Protuzakonito posredovanje* koje je takođe obuhvaćeno ovom analizom.

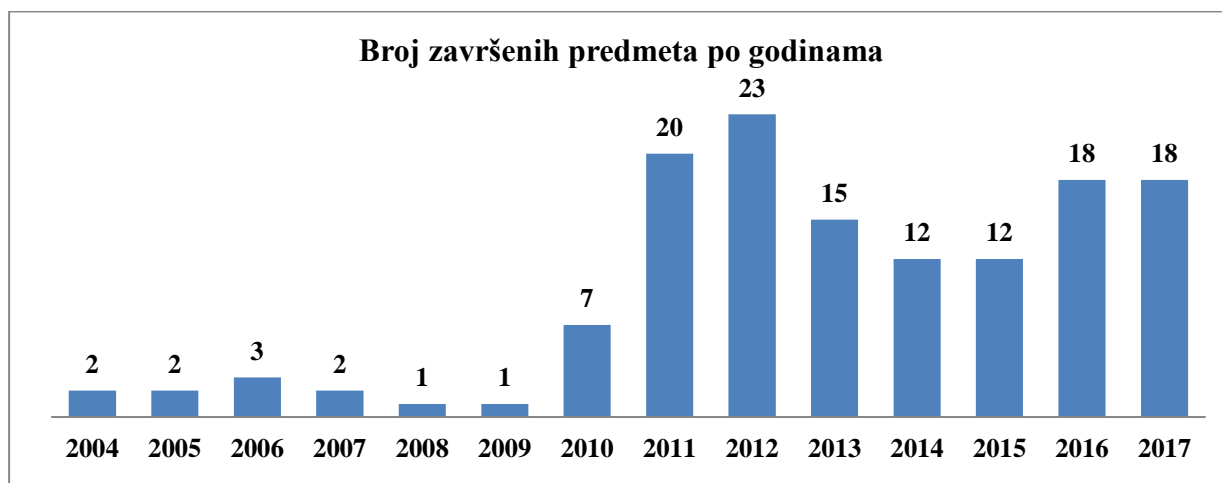
⁴ U skladu sa članom 7. stav 2. Zakona o Sudu BiH, Sud BiH je nadležan i za krivična djela utvrđena zakonima Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko distrikta BiH kada ta djela:

- ugrožavaju suverenitet, teritorijalni integritet, političku nezavisnost, nacionalnu sigurnost i međunarodni subjektivitet Bosne i Hercegovine;
- mogu imati ozbiljne reperkusije ili štetne posljedice na privredu Bosne i Hercegovine, ili mogu izazvati druge štetne posljedice za Bosnu i Hercegovinu, ili mogu izazvati ozbiljnu ekonomsku štetu ili druge štetne posljedice van teritorije datog entiteta ili Brčko distrikta BiH.

⁵ Za potrebe ove publikacije predmetima korupcije smatraju se predmeti u kojima je krivični postupak vođen protiv jedne ili više optuženih osoba za jedno ili više nabrojanih krivičnih djela iz KZ BiH, odnosno za krivična djela korupcije iz krivičnih zakona FBiH, RS i DB koja su obuhvaćena listom koruptivnih krivičnih djela koju je usvojilo Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine na sjednici održanoj 14.5.2015. godine.

⁶ Ovaj podatak odnosi se na lica protiv kojih je krivični postupak vođen za koruptivna krivična djela. Lica koja su procesuirana u nekom od predmeta korupcije, ali za druga krivična djela, nisu obuhvaćena ovom brojkom. Od 222 procesuirana lica, sedam lica je procesuirano u po dva različita predmeta.

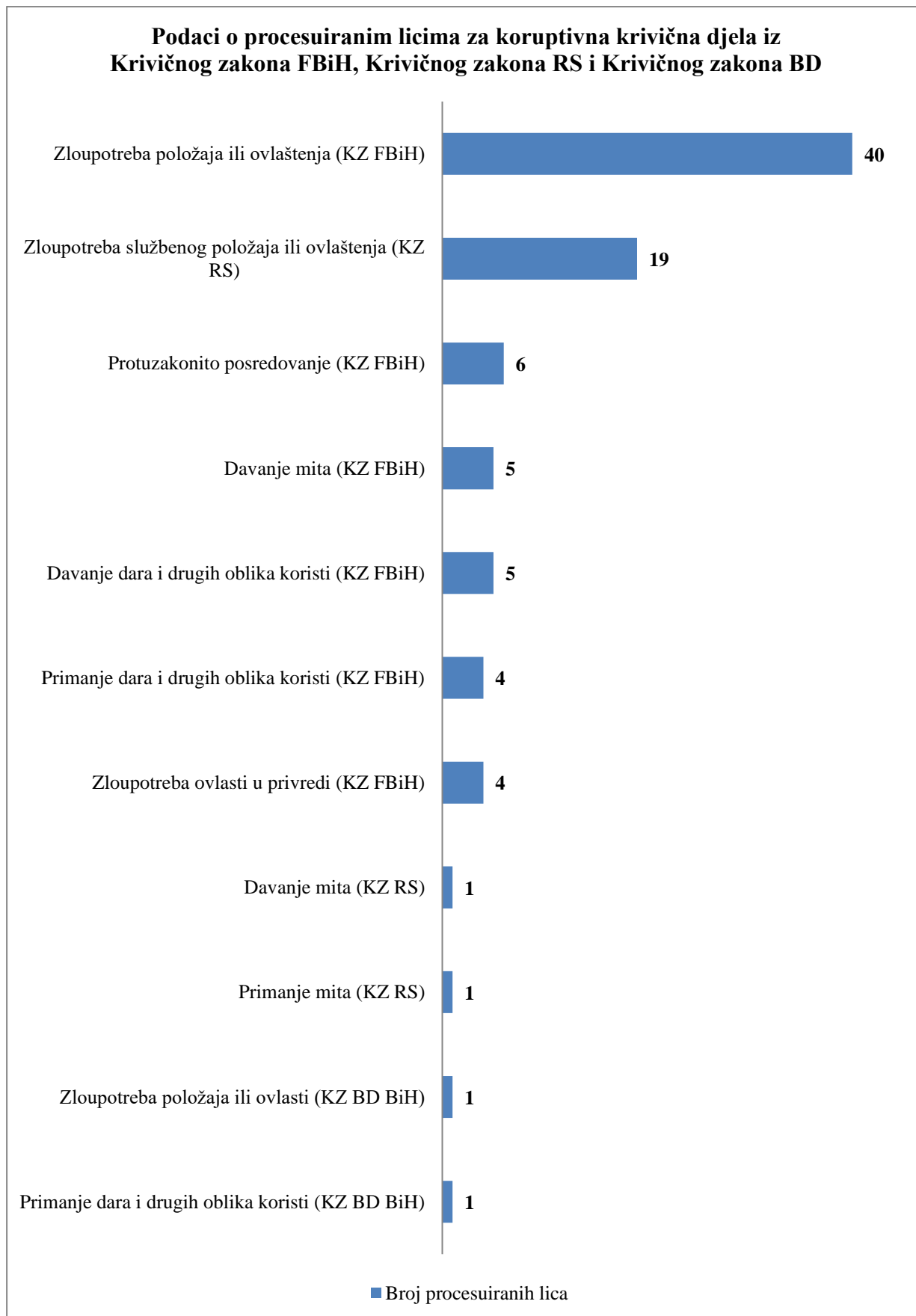
iz Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (Grafikon 2) i krivičnih zakona Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko distrikta (Grafikon 3).

Grafikon 1

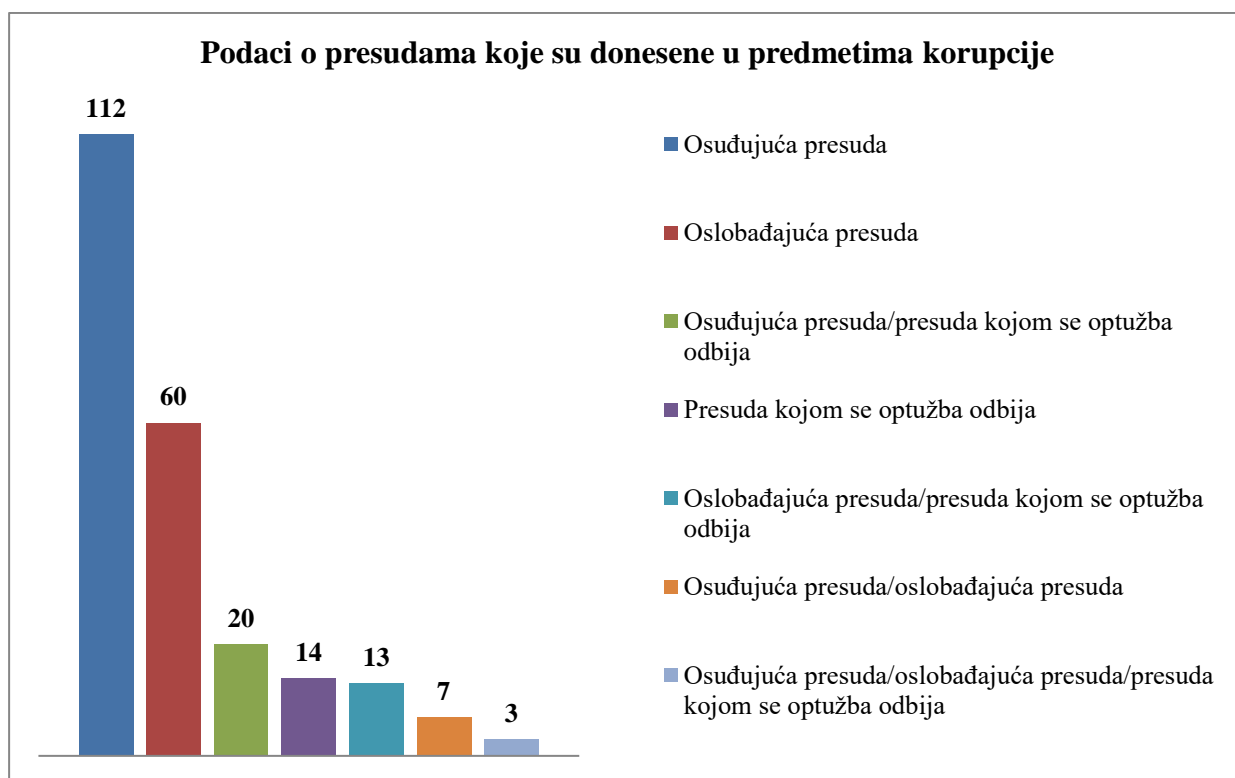
Grafikon 2

Grafikon 3

Od ukupnog broja procesuiranih lica, osuđujuće presude donesene su u odnosu na **142** lica,⁷ **68** lica je oslobođeno od optužbi,⁸ dok je u odnosu na **14** lica donesena presuda kojom se optužba odbija.

U nastavku slijedi detaljni grafički prikaz podataka o presudama koje su izrečene procesuiranim licima (Grafikon 4),⁹ kao i prikaz podataka o vrstama presuda koje su izrečene u odnosu na pojedinačna koruptivna krivična djela iz Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (Grafikon 5) i krivičnih zakona Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko distrikta (Grafikon 6).

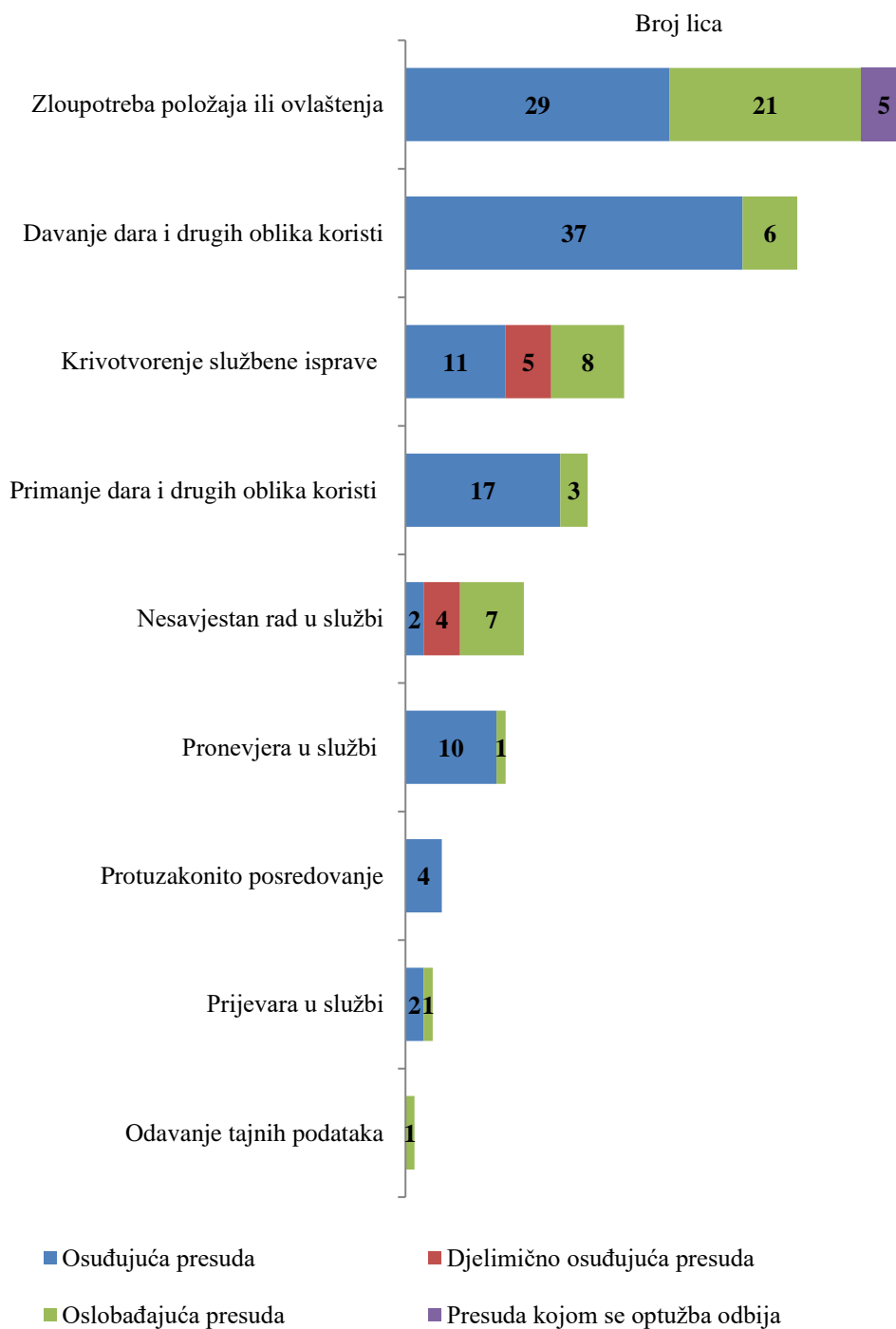
Grafikon 4

⁷ Ovim brojem je obuhvaćeno i 30 lica koja nisu osuđena po svim tačkama optužnice, tj. kojima je osuđujuća presuda izrečena samo u odnosu na pojedine tačke, dok je u odnosu na preostali dio optužbi donesena oslobođajuća presuda i/ili presuda kojom se optužba odbija.

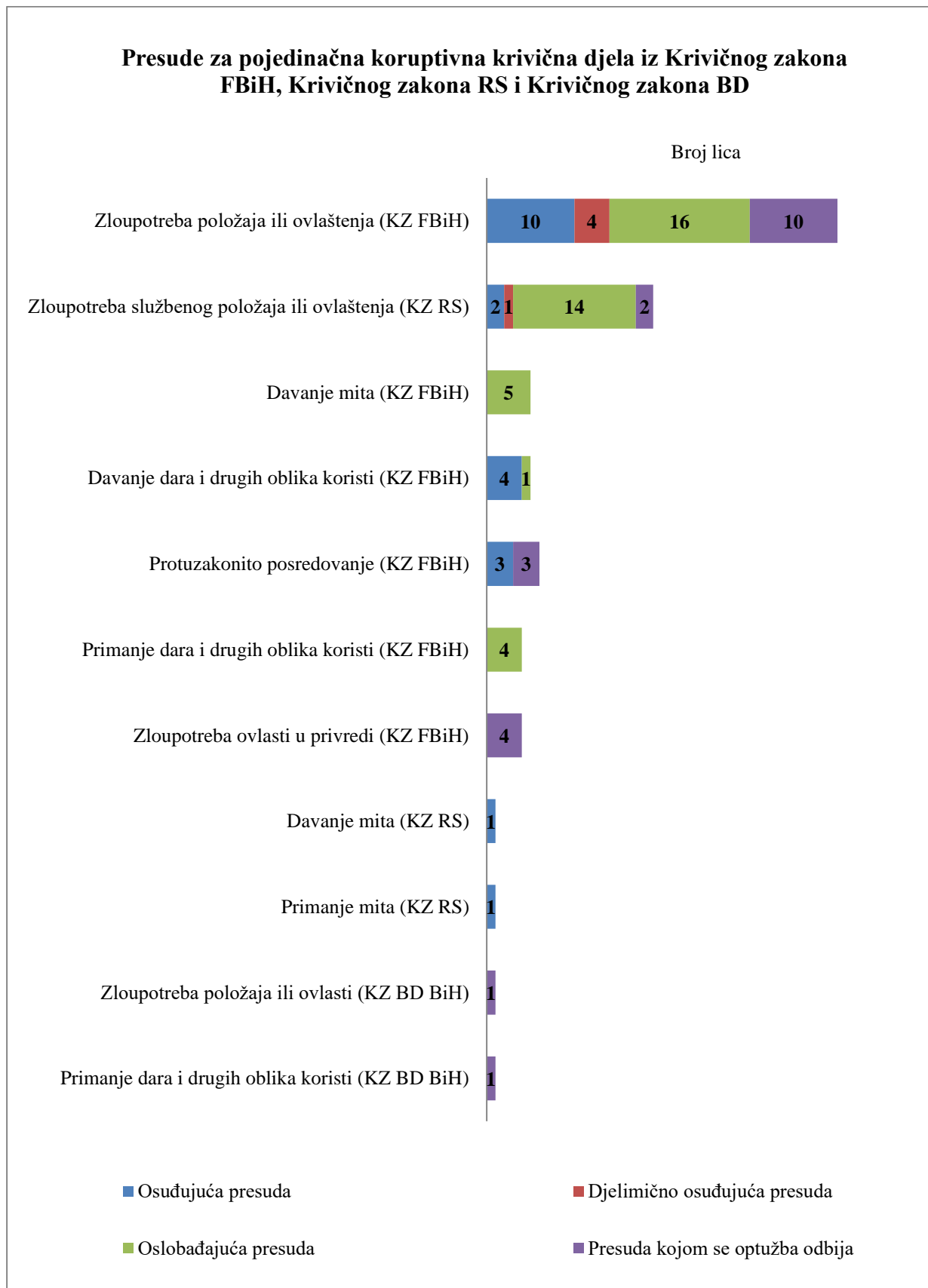
⁸ Ovim brojem je obuhvaćeno i 13 lica kojima je za pojedine tačke optužnice izrečena oslobođajuća presuda, dok je u odnosu na preostali dio optužbi donesena presuda kojom se optužba odbija. Takođe, u odnosu na pet lica koja su obuhvaćena ovim brojem krivični postupak je vođen u po dva različita predmeta i u oba predmeta su donesene oslobođajuće presude.

⁹ Prikazani podaci o vrstama presuda odnose se na kompletne presude, tj. obuhvaćena su sva krivična djela koja su licima procesuiranim za krivična djela korupcije stavljena na teret u okviru konkretnog predmeta, uključujući i ona koja ne spadaju u kategoriju koruptivnih krivičnih djela. Detaljni podaci o vrstama presuda koje je Sud donio u pojedinačnim predmetima u odnosu na pojedinačna krivična djela dati su u Prilogu 1.

Presude za pojedinačna koruptivna krivična djela iz Krivičnog zakona BiH

Grafikon 5

Grafikon 6

U odnosu na **88** osuđenih lica Sud je izrekao uslovne osude kojima su utvrđene kazne zatvora u rasponu od dva mjeseca do dvije godine, sa vremenima provjeravanja u rasponu od jedne do pet godina. Zbir utvrđenih kazni zatvora za sva osuđena lica kojima je izrečena ova vrsta krivične sankcije iznosi **62 godine i 15 dana**.

Ukupno **53** lica osuđena su na zatvorske kazne u rasponu od 30 dana do 11 godina. Zbir izrečenih kazni zatvora za sva osuđena lica kojima je izrečena ova vrsta krivične sankcije iznosi **115 godina devet mjeseci i 15 dana**.

U odnosu na **30** lica, uz uslovnu osudu ili kaznu zatvora izrečena je i novčana kazna kao sporedna kazna. Ukupan iznos izrečenih novčanih kazni je **79.500 KM**.

U **28** predmeta Sud je donio odluke o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom kojima je od **32** osuđena lica oduzeta imovinska korist u ukupnom iznosu od **188.805,17 KM i 59.310 Eura**.

Detaljni podaci o pojedinačnim predmetima, procesuiranim licima i koruptivnim krivičnim djelima za koja su procesuirana, kao i podaci o donesenim presudama, izrečenim krivičnim sankcijama i oduzimanju imovinske koristi koja je pribavljena krivičnim djelom sadržani su u tabeli u Prilogu 1.

2. Procesuiranje predmeta terorizma pred Sudom BiH

Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine propisano je krivično djelo Terorizam, kao i povezana odnosno srodna krivična djela kojima se inkriminiraju finansiranje i javno podsticanje terorističkih aktivnosti, zatim vrbovanje i obuka za izvođenje terorističkih aktivnosti, organiziranje terorističke grupe, te protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama.

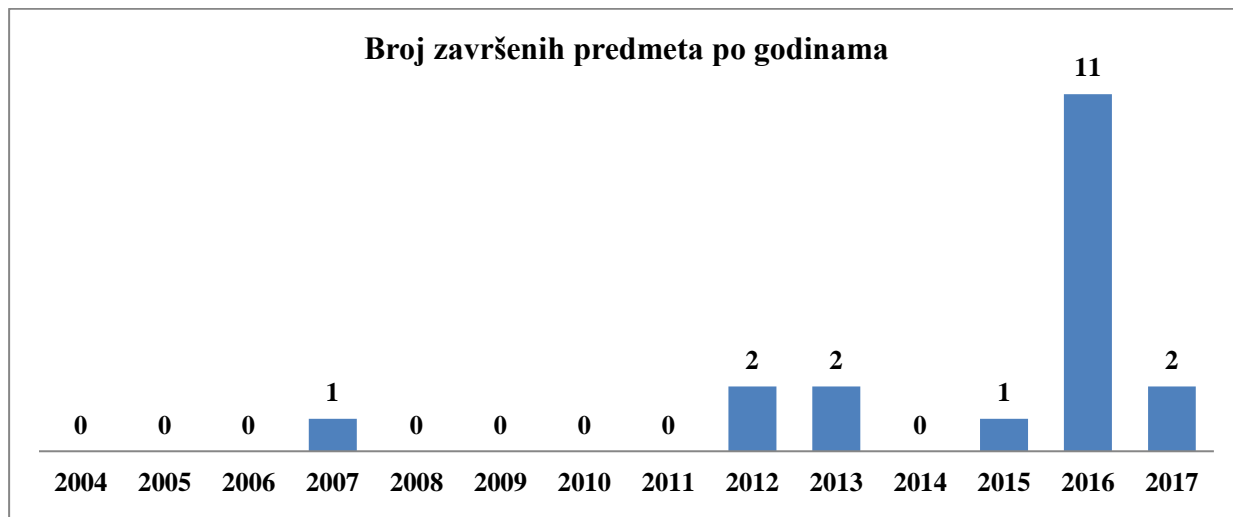
Za procesuiranje ovih krivičnih djela nadležan je Sud Bosne i Hercegovine.

U periodu od početka rada Suda pa zaključno sa 30.09.2017. godine, pred Sudom je pravosnažno okončano ukupno **19** predmeta terorizma¹⁰ u odnosu na **37** lica.¹¹

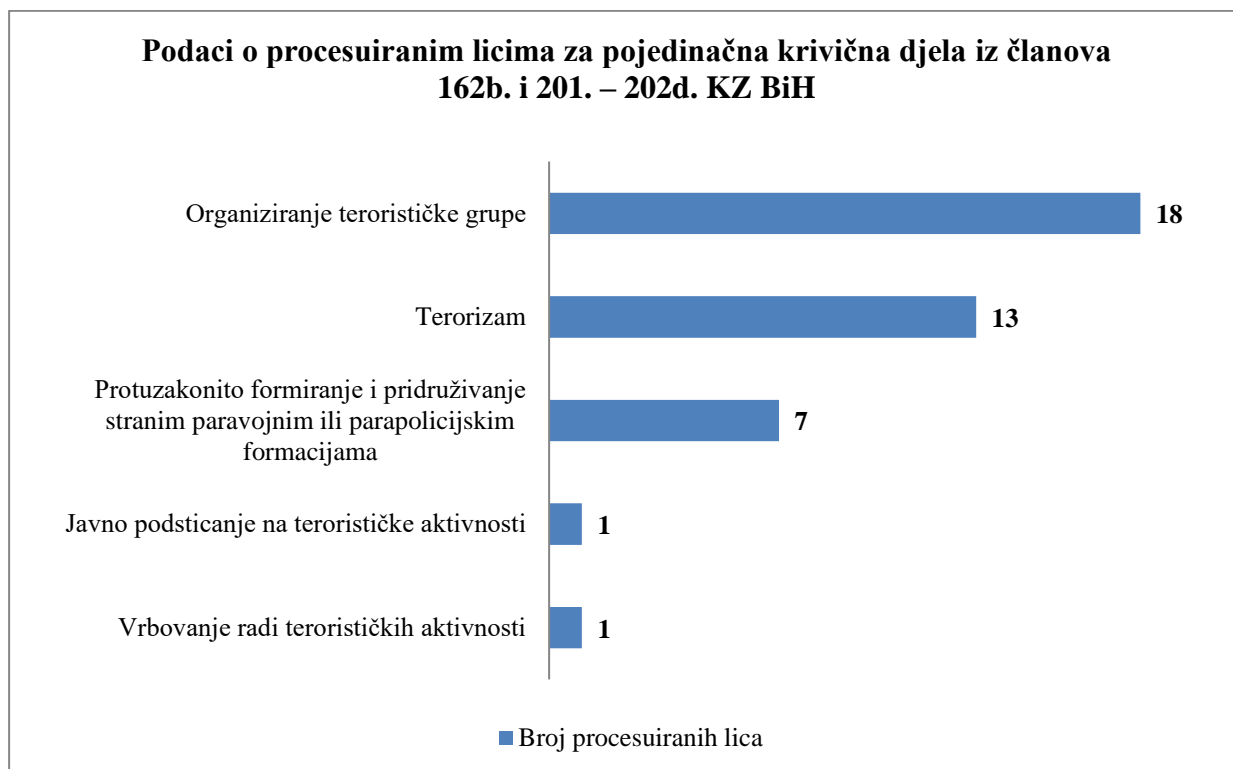
U nastavku su prikazani podaci o okončanim predmetima po pojedinačnim godinama (Grafikon 1), kao i podaci o broju procesuiranih lica za pojedinačna krivična djela (Grafikon 2).

¹⁰ Za potrebe ove publikacije, predmetima terorizma smatraju se predmeti u kojima je krivični postupak vođen protiv jedne ili više optuženih osoba za neko od krivičnih djela iz članova 162b. i 201. – 202d. Krivičnog zakona BiH.

¹¹ Ovaj podatak odnosi se na lica protiv kojih je krivični postupak vođen za krivična djela iz članova 162b. i 201. – 202d. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine. Lica koja su procesuirana u nekom od predmeta terorizma, ali za druga krivična djela, nisu obuhvaćena ovom brojkom.

Grafikon 1

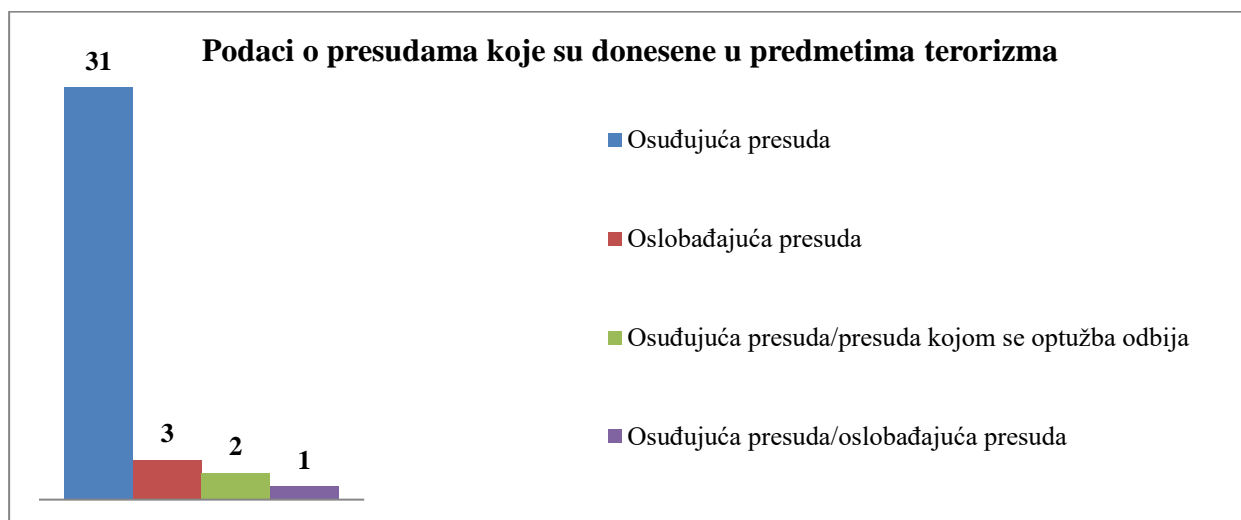
Grafikon 2

Od ukupnog broja procesuiranih lica, osuđujuće presude donesene su u odnosu na **34** lica,¹² dok su **tri** lica oslobođena od optužbi.

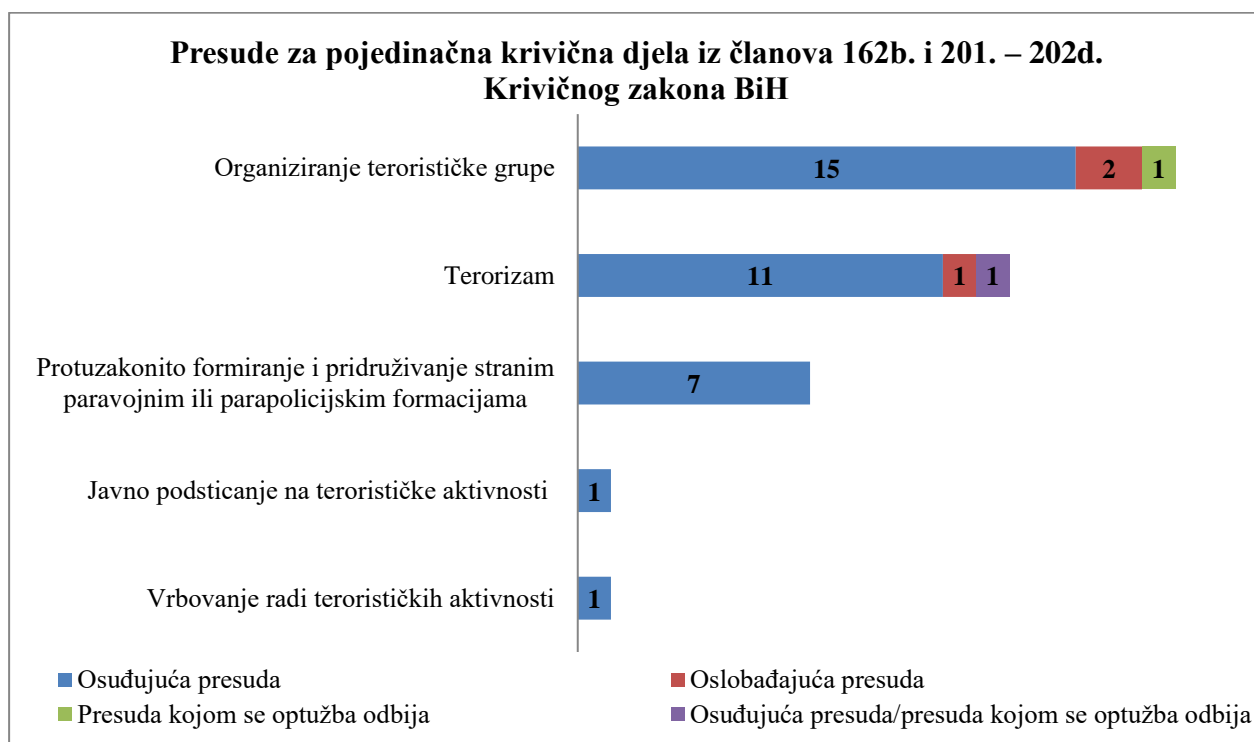
U nastavku slijedi detaljni grafički prikaz podataka o presudama koje su izrečene licima

¹² U odnosu na tri lica koja su obuhvaćena ovim brojem osuđujuća presuda izrečena je samo u odnosu na pojedine tačke, dok je u odnosu na preostali dio optužbi donesena oslobađajuća presuda i/ili presuda kojom se optužba odbija.

procesuiranim za krivična djela iz članova 162b. i 201. – 202d. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (Grafikon 3),¹³ kao i prikaz podataka o vrstama presuda koje su izrečene u odnosu na pojedinačna krivična djela (Grafikon 4).

Grafikon 3

Grafikon 4

¹³ Prikazani podaci o vrstama presuda odnose se na kompletne presude, tj. obuhvaćena su sva krivična djela koja su procesuiranim licima stavljena na teret u okviru konkretnog predmeta, uključujući i ona koja nisu obuhvaćena članovima 162b. i 201. – 202d. KZ BiH. Detaljni podaci o vrstama presuda koje je Sud donio u pojedinačnim predmetima u odnosu na pojedinačna krivična djela dati su u Prilogu 2.

Osuđenim licima Sud je izrekao kazne zatvora u rasponu od jedne do 35 godina. Ukupno trajanje izrečenih kazni zatvora iznosi **149 godina i 11 mjeseci**.

Detaljni podaci o pojedinačnim predmetima, procesuiranim licima i krivičnim djelima za koja su procesuirana, kao i podaci o donesenim presudama i izrečenim krivičnim sankcijama sadržani su u tabeli u Prilogu 2.

III. STRUČNI RADOVI SUDIJA SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

Hilmo Vučinić, sudija Suda Bosne i Hercegovine

Redžib Begić, sudija Suda Bosne i Hercegovine

KRIVIČNA DJELA KORUPCIJE I KRIVIČNA DJELA PROTIV SLUŽBENE I DRUGE ODGOVORNE DUŽNOSTI¹

1. Uvod

Korupcija kao društveno negativna pojava i složen sociološki fenomen je duži niz godina predmetom brojnih istraživanja i analiza, a posebno pravne prakse i kriminološke politike i predstavlja jedan od najozbiljnijih i najučestalijih delikata u modernom društvu. Obim rasprostranjenosti korupcije zavisi od opšteg stanja društvenih vrijednosti i efikasnosti pravnih mehanizama za njeno sprječavanje i suzbijanje, ali je činjenica da ista predstavlja problem kako u razvijenim i bogatim državama, tako i onim siromašnim i nerazvijenim, odnosno zemljama u razvoju. Propisivanjem krivičnih djela protiv službene i odgovorne dužnosti štiti se zakonitost i ispravnost u djelovanju državnih i javnih službenika, te se pokušava uticati na njihovo profesionalno i moralno ponašanje.

O sveprisutnosti korupcije i opasnosti koju ona predstavlja govori i preambula Deklaracije o pravima čovjeka i građanina od 1789. godine u kojoj je navedeno da su „*nepoznavanje, zaborav ili prezir prava čovjeka uzroci javnih nesreća i korupcije vlada*“. Borba protiv korupcije predstavlja jedan od prioriteta i to ne samo na nacionalnom, nego i međunarodnom nivou. Prema procjenama Svjetske banke 1 trilion \$ godišnje ode na mito, a svaki \$ utrošen na mito uzrokuje 1,7 \$ štete². Stoga, korupcija predstavlja transnacionalni, a ne lokalni problem i na taj način ista se mora sagledati u svim svojim pojavnim oblicima, što zahtijeva potpuni angažman svih struktura vlasti u borbi protiv iste.

Pojam korupcije vodi svoje etimološko porijeklo od latinske riječi „*corruptio*“, što se može prevesti kao pokvarenost, ucjena ili podmitljivost. Korupcija se našla na trećem mjestu najstarijih profesija na svijetu, nakon prostitucije i špijunaže.

Iako ne postoji općeprihvaćena definicija korupcije, za potrebe ovog rada prihvatit će se definicija sadržana u članu 2. Zakona o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe

¹ Ovaj stručni rad nastao je na osnovu rada koji je objavljen u Biltenu sudske prakse Suda BiH broj 6/2016, te predstavlja njegovu prilagođenu verziju koju su autori pripremili za ovu publikaciju.

² Grupa autora, priredio prof. dr. Goran P. Ilić, „Korupcija: osnovni pojmovi i mehanizmi za borbu“, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, str. 149.

protiv korupcije ("Službeni glasnik BiH", broj: 103/09, 58/13) koja glasi: „*Korupcija označava svaku zloupotrebu moći povjerene javnom službeniku ili licu na političkom položaju na državnom, entitetskom, kantonalnom nivou, nivou Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, gradskom ili općinskom nivou, koja može dovesti do privatne koristi.*“ Nešto jednostavnije rečeno, korupcija predstavlja sticanje privatne koristi zloupotrebom javnih ovlaštenja.

Međunarodne konvencije čiji sadržaj se odnosi na borbu protiv korupcije rijetko sadrže definiciju ovog pojma. Izuzetak je Građanskopravna konvencija protiv korupcije Vijeća Evrope³ u kojoj se kaže da „*korupcija podrazumijeva zahtijevanje, nuđenje, davanje ili primanje, direktno ili indirektno, mita ili svake druge nezasluzene koristi ili stavljanje u izgled iste, koje remeti pravilno obavljanje bilo koje dužnosti ili ponašanje koje se traži od primaoca mita, nezasluzene koristi ili koristi koja se u tom smislu stavlja u izgled.*“

U svim svojim pojavnim oblicima, uz organizirani kriminal i pranje novca, korupcija predstavlja prepreku u ostvarivanju načela pravne države, vladavine prava, dovodi do kršenja osnovnih prava i sloboda garantovanih međunarodnim konvencijama o ljudskim pravima i međunarodno priznatim standardima i smanjuje povjerenje građana u poštenje i objektivnost rada državnih organa. Svi ti različiti oblici i forme njenog ispoljavanja mogu se podvesti pod određena djela sa korupcijskim elementima propisana krivičnim zakonodavstvom. Efikasna borba podrazumijeva i primjenu širokog spektra sredstava, od preventivnih i edukativnih do represivnih, odnosno krivičnopravnog djelovanja.

Vrlo se važnim ukazuje znati šta to obuhvata pojam korupcije, jer nova saznanja potiču i na drugačije poglede na načine borbe protiv različitih vidova korupcije. Međutim, s druge strane, učesnik korupcionih djelovanja znanja o istome može iskoristiti za što uspješnije ostvarivanje korupcionaških namjera. U tom smislu, potrebno je sagledati pozitivno - pravna rješenja kojima se reguliše i sankcioniše korupcijska kriminalna djelatnost. U smislu obuhvatnog dejstva korupcije, čini se potrebnim na početku ukazati na misao poznatog filozofa i pravnika Fransisa Bacon, koji je dvadesetosam puta uhvaćen da je primio mito, a koji je izjavio: „Obično primam mito od obje strane, tako da prljav novac ne može da utiče na moje odluke“. Polazeći od navedenog, čini se neophodnim razmatranje navedene teme sa više aspekata. Međutim, svrha predmetnog osvrta nije u predstavljanju elemenata krivičnih djela korupcije i povezanih krivičnih djela, nego ukazivanje na određene situacije u materijalno-procesnom smislu koje su interesantne sa pravnog gledišta i sadržaja Krivičnog zakona BiH, ukazujući na

³ Građanskopravna konvencija protiv korupcije (Civil Law Convention on Corruption, Strazbourg, 04.11.1999. godine, stupila na snagu 01.11.2003. godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 01.11.2003. godine; objava „Službeni glasnik BiH“ broj: 36/2001).

rješenja iz sudske prakse, te potrebu *de lege ferenda* i primjenu pozitivnih iskustava zemalja u regionu, uzimajući u obzir preporuke Grupe Vijeća Evrope za borbu protiv korupcije (GRECO) za BiH i države regiona.

2. Pojam korupcije kroz međunarodne dokumente i njihova primjena u BiH

Potrebno je ukratko se osvrnuti na najvažnije međunarodne konvencije čiji sadržaj je kroz izmjene i dopune Krivičnog zakona BiH i entitetskih krivičnih zakona inkorporiran u krivično zakonodavstvo BiH, a koje je neophodno imati u vidu prilikom odlučivanja o glavnoj stvari u krivičnim postupcima.

Najobuhvatniji međunarodni antikorupcijski dokument je Konvencija protiv korupcije UN⁴, a dan 11.12.2003. godine kada je i započelo potpisivanje ove Konvencije je označen kao Međunarodni dan borbe protiv korupcije. Iz navedenog dokumenta se zaključuje da je korupcija međunarodni problem koji je povezan sa organiziranim i privrednim kriminalitetom, a što je posebno od značaja imati u vidu u radu Odjela II Suda BiH.

Iako je Konvencija UN-a protiv transnacionalnoga organiziranog kriminaliteta opšteg karaktera⁵, u članu 8. Konvencije je propisana obaveza države da donese zakonodavne i druge potrebne mjere da bi djela koja su počinjena s namjerom utvrdila kao krivična djela, a koja uključuju: obećanje, nuđenje ili davanje javnom službeniku, izravno ili neizravno, nepropisne koristi, lično za njega ili za drugu fizičku ili pravnu osobu, kako bi ista djelovala ili propustila djelovati u izvršavanju svoje službene dužnosti; nagovaranje ili prihvaćanje izravno ili neizravno, nepropisne koristi od strane javnog službenika za njega samog ili za drugu fizičku ili pravnu osobu kako bi taj službenik djelovao ili propustio djelovati u izvršavanju svoje službene dužnosti. Primjena navedene Konvencije je posebno značajna iz razloga što u velikom broju slučajeva kroz praksu je uočeno da se krivična djela iz navedene oblasti izvršavaju u okviru grupa za organizirani kriminal, pa je odredbe iste potrebno uzeti u obzir prilikom donošenja odluka.

Vrijedna pažnje je i Krivičnopravna konvencija o korupciji Vijeća Evrope⁶ koja se bavi radnjama koje čine krivično biće korupcije – aktivno i pasivno podmićivanje, trgovinu

⁴ Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije (Convention against Corruption, usvojena rezolucijom 58/4 – 31.10.2003. godine, stupila na snagu 14.12.2005. godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 26.10.2006. godine, objava „Službeni glasnik BiH“ – Međunarodni ugovori 05/2006).

⁵ Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminala (Convention against Transnational Organized Crime, Palermo, 15.11.2000. godine, stupila na snagu u međunarodnom i unutrašnjem smislu 29.09.2003. godine, objava „Službeni glasnik BiH“ broj: 03/2002).

⁶ Krivičnopravna konvencija protiv korupcije (Criminal Law Convention on Corruption, Strazbourg, 27.01.1999. godine, stupila na snagu 01.07.2002. godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 01.07.2002. godine; objava „Službeni glasnik BiH“ broj: 36/2001).

utjecajem i pitanje sankcije.

U odnosu na pitanje mogućnosti i visine naknade štete licima koju su ista pretrpjela usljed djela korupcije, isto je regulisano odredbama Građanskopravne konvencije o korupciji. Iako Zakon o krivičnom postupku reguliše institut imovinsko-pravnog zahtjeva, potrebno je proučiti i odredbe navedene Konvencije kao međunarodnog dokumenta koji ima primat nad domaćim zakonodavstvom prilikom odlučivanja o postavljenom zahtjevu, a posebno što je istom regulisano pravo na „pravičnu“ naknadu.

3. Pojam korupcije kroz krivično zakonodavstvo BiH

Korupcija se ispoljava u raznim oblicima koji se mogu podvesti pod konkretna korupcijska krivična djela. Pri tome treba imati u vidu da svi oblici koruptivnog djelovanja i ponašanja ne moraju da predstavljaju i krivično djelo. Stoga se može reći da pojam korupcije predstavlja jedan sveobuhvatan pojam, koji po svom sadržaju prevazilazi okvire krivičnog djelovanja.

Pojam korupcionaskog djelovanja je potrebno vezivati za proces donošenja odluka, odnosno navedeno djelovanje je moguće samo od strane onoga ko je u prilici da donosi odluku, obzirom da predmet korupcije predstavlja sadržaj te odluke.

Prilikom propisivanja krivičnih djela korupcije i djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti, zakonodavac se prije svega vodio opasnošću koju predstavljaju navedena ponašanja, a slijedom maksime da „najveći zločini nisu izvršeni radi pribavljanja nužnog, nego suvišnog“ (Aristotel).

U nastavku rada bit će razmatrana pravno interesantna pitanja koja su se pojavila u praksi Suda BiH, i to pojedinačno po krivičnim djelima, pri tome imajući u vidu i proširenu nadležnost Suda sadržanu u odredbi člana 7. stav 2. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine.

3.1. Krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi (član 217. KZ BiH)

Odredbom člana 217. KZ BiH propisano je krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi.

Prije svega, GRECO je preporučio analizu i razjašnjenje, radi pravne sigurnosti, koje funkcije spadaju pod pojam „*službeno lice ili odgovorna osoba*“. Izmjenama i dopunama Krivičnog zakona BiH iz 2010. godine, u tekst zakonske odredbe je dodan pojam „međunarodni službenik“ iz razloga usklađivanja teksta Krivičnog zakona BiH sa članom 16. Konvencije UN o korupciji, posebno ako se ima u vidu porast tzv. korupcije sa elementom inozemnosti.

Nadalje, važna je izmjena i to što je navedenim izmjenama zakona naglašeno da nije od značaja da li se radnja poduzima sa ciljem sticanja imovinske koristi za sebe ili drugog. Stupanjem na snagu izmjena i dopuna KZ BiH koje su objavljene u „Službenom glasniku BiH“ br. 40/15 u zakonski tekst ovog krivičnog djela je uvršten i pojam „sudija porotnik“ i „arbitar“, te je propisana krivična odgovornost za lice koje posreduje pri podmićivanju službenog ili odgovornog lica. GRECO je preporučio da se osigura da podmićivanje stranih porotnika i arbitara bude nedvosmisleno kriminalizirano, u skladu sa članovima 4. i 6. Dodatnog protokola Kaznenopravne konvencije o korupciji. Međutim, ostaje i dalje nejasan cilj uvođenja pojmova „sudija porotnik“ i „arbitar“, obzirom da naše krivično zakonodavstvo ne poznaje sadržajni oblik navedenih pojmova kako je to određeno anglosaksonskim pravom, koja opaska važi i za navedene izmjene Zakona.

U teoriji postoji stajalište da predmetno krivično djelo predstavlja poseban oblik krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. KZ BiH. U tom smislu postavlja se pitanje odnosa specijaliteta, odnosno da li krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi konzumira sva obilježja generalnog krivičnog djela i na taj način isključuje njegovu primjenu. Razgraničenje postojanja krivičnog djela Primanja dara i drugih oblika koristi i krivičnog djela Zloupotreba službenog položaja ili ovlasti može se utvrditi na sljedeći način: da li je u vrijeme počinjenja krivičnog djela postojao korupcijski sporazum o daru ili drugom obliku koristi koje bi optuženi mogao očekivati ili ne, i drugo, po tome prima li se navedena korist za sebe ili ne. Krivično djelo Primanje dara ili drugih oblika koristi postojat će samo u slučaju da su oba odgovora pozitivna, o čemu će nešto više riječi biti u dijelu rada o krivičnom djelu Zloupotreba položaja ili ovlaštenja.

Kako to proizlazi iz sadržaja zakonske odredbe člana 217. KZ BiH, obaveza je prvo utvrditi da li lice za koje postoji osnovana sumnja da je počinilo predmetno krivično djelo ima status službenog ili odgovornog lica. Nadalje, potrebno je utvrditi koja je to funkcija (odnosno ovlaštenje kako je to bilo propisano prije izmjena Zakona iz 2015. godine) i koje su to obaveze koje obuhvata ta funkcija. Stoga je vrlo važno utvrditi da se radi o službenoj radnji koju izvršilac poduzima u okviru svog službenog ovlaštenja, što znači da nije dovoljno da je izvršilac preduzeo neku od radnji izvršenja, već je potrebno da radnja zbog koje se prima dar spada u djelokrug njegovog ovlaštenja. Iz navedenog proizlazi da je od izuzetne važnosti utvrditi koja to ovlaštenja proizlaze iz funkcije izvršioca, a što je moguće jedino utvrditi kroz posebni zakonski/podzakonski akt koji reguliše sadržaj njegove službe, pa se smatra potrebnim ukazati na blanketni karakter odredbe člana 217. KZ BiH. Istina, ne u obimu i na

način kako to zahtjeva krivično djelo Zloupotrebe položaja ili ovlaštenja, ali prethodno navedeno objašnjenje ukazuje na potrebu takvog načina shvatanja pojma i sadržaja krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi kako bi se spriječile nedoumice i poteškoće u utvrđivanju sadržaja ovlaštenja službenih/odgovornih osoba. Potreba ovakvog načina rezonovanja proizlazi iz problema koji se pojavio u praksi i to što u dispozitivu određenog broja optužnica nije naveden blanketni propis kako bi se utvrdio sadržaj funkcije koju je određena službena ili odgovorna osoba morala obaviti. Postavlja se pitanje da li se navedeno može smatrati nedostatkom optužnice i razlogom zbog kojeg bi ista trebala biti vraćena na uređenje ili Sud prilikom obrazloženja glavne stvari neće povrijediti identitet optužbe ukoliko u obrazloženju ukaže na sadržaj blanketnog propisa iako isti nije sastavni dio sadržaja dispozitiva optužnice?

Za postojanje krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi, potreban je direktni dolus. Svijest između dara i radnje mora postojati i na strani davaoca mita i na strani primaoca mita, a posebno ako se radi o zahtijevanju dara ili druge vrste koristi. Vrlo je važno ukazati da sama izražena spremnost na učinjenje ovog krivičnog djela je dovoljna, pa tako da stvarna namjera postupanja protivno pravilima nije od značaja za utvrđivanje krivične odgovornosti. Navedeno djelo je formalno krivično djelo, što znači da je dovršeno u trenutku izražavanja spremnosti za počinjenje povrede službene dužnosti, odnosno zahtijevanja dara, ili primanju obećanja dara ili koristi, pa sve kasnije poduzete radnje – povrat novca ili obavljanje/neobavljanje dužne radnje nisu od značaja obzirom su uslijedile nakon već dovršenog krivičnog djela, a mogu samo eventualno imati uticaj na visinu kazne.

Od krivičnog pojma „dar“, potrebno je razlikovati *uobičajene znakove pažnje* koji su uslijedili nakon obavljene službene ili druge radnje, a koji nisu unaprijed zahtijevani, primljeni, dogovoreni ili obećani, te ako se ne radi o radnji koja bi obuhvatala radnje obuhvaćene naknadnim pasivnim podmićivanjem. U tom smislu je i izraženi stav da dar mora biti podoban da dovede službenu ili odgovornu osobu u položaj da se ponaša suprotno pravilima. Obzirom da tačno utvrđena vrijednost dara nije određena da bi se isto smatralo objektom izvršenja krivičnog djela, vrijednost istog mora biti predmetom ocjene u svakom konkretnom slučaju u smislu da li ta vrijednost može, odnosno da je dovela do ponašanja službenog ili odgovornog lica koje je u suprotnosti sa pravilima službe. S druge strane, neophodno je ukazati da KZ BiH ne pravi razliku u odnosu na visinu primljenog dara, pa se zaključuje da ne može postojati krivičnopravna konstrukcija beznačajnog djela u smislu predmetnog krivičnog djela, a posebno što neki autori ističu i da vrijednost dara ne može biti

element u odnosu na koji bi se vršila procjena i od kojeg bi zavisio zaključak o ispunjenosti elemenata krivičnog djela iz člana 217. KZ BiH.

Primanje i davanje dara/drugih oblika koristi podrazumijeva sklapanje izričitog ili prešutnog sporazuma (korupcijski savez) o nedopuštenoj razmjeni između davaoca i primaoca. Ova vrsta sporazuma je bitno određenje za navedena krivična djela. Korupcijska namjera kao obilježje bića ovog krivičnog djela mora postojati na obje strane, kako kod davatelja tako i kod primatelja, jer bez nje nema ni navedenog sporazuma koji je u suštini ovog krivičnog djela, a kako je to propisano i odredbom člana 15 Konvencije UN o korupciji. Iz navedenog se zaključuje da je nužno sudjelovanje više osoba od kojih svaka ima status počinitelja tog djela i svaka se kažnjava za to djelo kao počinitelj. Tako da je u praksi moguće da se vodi jedinstven krivični postupak za krivično djelo iz člana 217. i 218. KZ BiH. Međutim, kako su ova krivična djela po zakonskom opisu samostalna djela i da dokazanost izvršenja radnje jednog nije uslov za postojanje drugog krivičnog djela, to nema formalno-pravnih prepreka da se krivični postupci vode ili odvojeno za navedena krivična djela ili za samo jedno od ovih djela, ne ulazeći u oborivu pravnu pretpostavku neraskidivog saveza između istih, što ukazuje da je moguće kazniti primatelja dara bez krivične odgovornosti davatelja dara i obratno.

Poređenjem sadržaja odredbi članova 217. i 218. KZ BiH, utvrđeno je da su propisane teže kazne za krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi nego za krivično djelo Davanje dara i drugih oblika koristi. Iz navedenog se može utvrditi intencija zakonodavca i da kroz propisane sankcije ukaže da je znatno opasnije takvo djelovanje službene ili odgovorne osobe nego samo davanje dara/drugih oblika koristi od građanina, s tim da i iz navedenog proizlazi određeni stepen opasnosti, nešto slabijeg intenziteta, ali dovoljno da bude propisano kao krivično djelo.

Više puta je u teoriji naglašeno da se ova dva krivična djela smatraju deliktima susretanja, a počinioci istih su nužni sudionici. Stoga je potrebno dokazati uzročnu vezu između obećanja, nuđenja ili davanja nepripadajuće koristi kao objekta radnje i namjere davanja dara/drugih oblika koristi. Ako nema namjere i ako neko državnom službeniku učini dar nakon obavljene radnje, neće se raditi o ovom krivičnom djelu. Međutim, u praksi se može desiti situacija da se dar zatraži nakon što je obavljena radnja. U tom slučaju je potrebno pronaći postojanje uzročne veze između postupanja odnosno propuštanja službene ili odgovorne osobe i naknadnog zahtijevanja ili primanja dara. Razmak između obavljene, odnosno neobavljene službene radnje i naknadnog primanja dara mora biti razuman, da bi mogli zaključiti da postoji krivično djelo naknadnog pasivnog podmićivanja, jer suviše dug vremenski razmak

vodi tome da se gubi veza između poduzete radnje i davanja dara/koristi, te se dovodi u pitanje smisao inkriminacije.

3.2. Krivično djelo Davanje dara ili drugih oblika koristi (član 218. KZ BiH)

Prilikom propisivanja ovog krivičnog djela, zakonodavac je imao u vidu potrebu osiguranja adekvatne državne službe, koja će raditi na način kako je to propisano zakonskim i podzakonskim aktima. Iz zakonske odredbe jasno proizlazi da učinilac može biti svako lice, što povlači zaključak da ne predstavlja službeničko djelo, iako se nalazi u tom dijelu zakona. S druge strane, smještanjem ovog krivičnog djela u navedenu glavu zakona jasno je istaknuta službena dužnost kao zaštitni objekat ovog krivičnog djela. Tako da krivično djelo Davanje dara i drugih oblika koristi predstavlja krivično djelo protiv službene dužnosti, ali nije službeničko djelo.

Ono što je bitno naglasiti jeste da ponuda/obećanje davaoca dara mora doći do osobe kojoj se dar želi ponuditi. Za postojanje djela nije od značaja da li je navedena osoba i primila/odbila taj dar niti da davalac zna poimenično osobu kojoj želi dati ili ponuditi dar preko druge osobe. U teoriji se postavilo pitanje opravdanosti propisivanja fakultativnog oslobođenja od kazne učinitelja koji nakon što je dao dar ili neku drugu korist, na zahtjev službene ili odgovorne osobe. Iako je zakonodavac vjerovatno imao u vidu da će navedeni način propisivanja predstavljati podstrek za osobe koje su dale dar da to isto i prijave, ipak, imajući u vidu svrhu kažnjavanja, konstrukcija fakultativnog propisivanja blažeg kažnjavanja bi bila svrsishodnija. Sljedeće zanimljivo pitanje jeste kako razgraničiti pomaganje u primanju mita od davanja mita počinjenog posredovanjem? Naime, objektivna strana krivičnog djela je u oba slučaja identična, pa bi razgraničenje trebalo provesti na subjektivnoj osnovi - ako je posrednik radio s namjerom pomoći primatelju dara tada bi trebalo uzeti da se radi o pomaganju u krivičnom djelu iz člana 217. KZ BiH. Ako je pak posrednikova namjera bila pomoći davatelju dara, radit će se o krivičnom djelu Davanje dara i drugih oblika koristi.

Kada se radi o faktičnom korištenju položaja ili utjecaja na obavljanje ili neobavljanje određene službene radnje, riječ je o krivičnim djelima Primanje/Davanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem koje zbog supsidijarnosti ne može biti u sticaju s krivičnim djelom davanja odnosno primanja dara. U slučaju kada se radi o običnom fizičkom posredovanju službene osobe, tada će se raditi o krivičnom djelu Davanje dara i drugih oblika koristi koje je počinjeno posredovanjem.

Odredbom člana 218. stav 4. KZ BiH je propisano da će se oduzeti primljeni dar ili imovinska

korist. Mjera oduzimanja imovinske koristi je supsidijarnog karaktera, odnosno Sud je izriče samo ako korist nije u cijelosti obuhvaćena dosuđenim imovinskopравnim zahtjevom i utvrđivat će se samo u onom dijelu koji nije obuhvaćen navedenim zahtjevom.

U teoriji se postavilo pitanje potrebe propisivanja obligatornog oduzimanja primljenog dara, posebno ako se ima u vidu odredba člana 74. KZ BiH, te odredbe o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, pa se može smatrati bespotrebним opterećavanjem zakonskog teksta. S druge strane, propisivanjem navedenog posebnom zakonskom odredbom može se smatrati stavom zakonodavca da dodatno ukaže na obaveznost oduzimanja dara.

3.3. Krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja (član 220. KZ BiH)

Krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja predstavlja korupcijsko krivično djelo i propisano je odredbom člana 220. Krivičnog zakona BiH.

Prije svega, za predmetno krivično djelo je neophodno utvrditi svojstvo počinioca, odnosno da je isti službena ili odgovorna osoba. Za pojam službene osobe nije nužno da obavlja rukovodeće poslove, već je dovoljno da u okviru konkretnog položaja ili ovlasti obavlja određene samostalne radne funkcije na temelju kojih ta osoba ima pravo neposrednog odlučivanja. Pri tome je neophodno utvrditi da su službene ovlasti iskorištene za druge ciljeve, a ne one dopuštene, koje odgovaraju zadacima službe tog lica. Stoga, da bi se utvrdilo da je službeno ili odgovorno lice prekoračilo granice službenog položaja, moraju se utvrditi granice ovlaštenja tog lica. Slijedom navedenog, dolazi se do zaključka da je ovo krivično djelo blanketnog karaktera, obzirom da istom odredbom nije pobliže određena radnja izvršenja. To znači da nije precizirano kada i pod kojim uslovima će službena ili odgovorna osoba iskoristiti svoj službeni položaj ili ovlaštenje, prekoračiti granicu svoje službene ovlasti ili propustiti obaviti dužnost. Navedeno obilježje će se utvrditi iz propisa kojima su te ovlasti i dužnosti ustanovljene. Stoga je vrlo važno utvrditi ovlasti osobe da bi se moglo razmatrati da li je učinilac krivičnog djela u obavljanju radnje zloupotrijebio ovlast koju je imao ili isto ne ulazi u ovlaštenja koje ima službena/odgovorna osoba.

U ovom dijelu je potrebno ukazati na prigovore koji su stavljeni u teoriji u odnosu na način određenja sadržaja ove krivičnopravne odredbe. Naime, ističe se da je ovakvim načinom određivanja sadržaja krivičnopravne odredbe došlo do povrede načela zakonitosti i to u smislu:

1. *nulla poena sine lege certa* – načelo određenosti (navedeno načelo nalaže da krivičnopravne norme u što je moguće višem stepenu budu određene i precizne), a što

nije slučaj sa inkriminacijom krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja

2. *nulla poena sine lege stricta* – načelo zabrane stvaranja prava putem analogije.

U dijelu načina izvršenja radnje, potrebno je ukazati na dva moguća izvršenja: kod iskorištavanja položaja počinitelj u obavljanju službene radnje ostaje u granicama ovlasti funkcije, a kod prekoračenja granica ovlasti počinitelj prelazi granice svoje ovlasti i čini nešto što ne spada u njegovu ovlast. Međutim, u praksi se postavilo pitanje da li će postojati radnja izvršenja ovog krivičnog djela ukoliko je lice obavilo službenu radnju koja je u nadležnosti podređene osobe. Obzirom da je jedan od osnova kod ovog krivičnog djela utvrditi da je osoba postupala samovlasno, suprotno interesima službe, neće postojati zapreka da osoba bude odgovorna za počinjenje krivičnog djela u obavljanju dužnosti nižerangiranog.

U odnosu na namjeru koja je potrebna da bi se mogla utvrditi krivičnopravna odgovornost, potrebno je konstatovati da pored direktne namjere, dovoljna je i indirektna namjera, čak i u slučajevima kada počinitelj nije siguran da li postupa u granicama svojih ovlasti, pa i u tom slučaju preduzme radnju, kao i onda kada je svjestan da zbog njegovog propusta može doći do imovinske štete, ali svojim postupcima da do znanja da na istu pristaje. Na strani osumnjičenog/optuženog mora biti utvrđena namjera sticanja koristi tačno određenoj ili određivoj osobi, odnosno ne može postojati namjera koja bi načelno omogućavala drugima da pribave korist, bez da se zna o kojem licu je riječ.

Imajući u vidu da se obilježja krivičnog djela ne mogu smatrati otežavajućim okolnostima, a kako je osnovni motiv izvršenja predmetnog krivičnog djela koristoljublje, to se isto ne može cijeliti otežavajućom okolnošću koja bi uticala na određivanje strožije vrste ili visine krivičnopravne sankcije, pa nije neophodno ulaziti u motive učinioca ovog krivičnog djela, nego samo dokazati svijest i volju učinioca. Međutim, stavom 3. KZ BiH je minimum za primjenu navedene odredbe određen novčani iznos od 50.000 KM. Ukoliko se u konkretnom slučaju radi npr. o iznosu imovinske koristi koja je pribavljena izvršenjem ovog krivičnog djela pet puta većem od navedenog, postavlja se pitanje da li je prethodno navedena konstatacija adekvatna za ovaj ili slične slučajeve, odnosno da li bi Sud mogao iznos imovinske koristi koji je znatno veći od iznosa od 50.000 KM cijeliti kao otežavajuću okolnost.

U praksi se vrlo spornim ukazalo pitanje da li između krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja i drugih krivičnih djela iz ove glave zakona može doći do sticaja. Prema jednoj grupi autora (npr. Bačić), trebalo bi uzeti da postoji sticaj, dok u sudskoj praksi preteže

stanovište da je i ovdje sticaj prividan po osnovu specijaliteta (npr. Kambovski). Tako u slučaju da su ostvarena obilježja nekog drugog krivičnog djela iz ove glave zakona, postojaće samo to drugo krivično djelo, pa često dolazi do situacije da se uzima da postoji samo krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja ne upuštajući se detaljno u pitanje da li su ostvareni elementi bića drugog krivičnog djela. Prema drugom stavu, sticaj krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. KZ BiH i npr. krivičnog djela Primanje dara ili drugih oblika koristi iz člana 217. KZ BiH postoji uvijek kada je službena ili odgovorna osoba primila dar/drugu vrstu koristi, a nakon toga je obavila službenu ili drugu radnju koju nije smjela obaviti ili nije obavila radnju koju je morala obaviti kojom radnjom je sebi/drugom pribavila korist/nanijela štetu/teže povrijedila prava drugog. Iz navedenog proizlazi da je sticaj između navedenih krivičnih djela dopušten obzirom da se krivičnim djelom Primanje dara ili drugih oblika koristi ne ostvaruju svi elementi drugog krivičnog djela, odnosno ne radi se o slučaju specijaliteta koji bi isključivao sticaj između ova dva krivična djela. Stoga je u ovim slučajevima potrebno prije svega utvrditi da li je počinitelj ostvario za sebe i/ili za drugog određenu vrstu koristi, te da li je konkretnim djelom iscrpljena pravna kvalifikacija drugog krivičnog djela.

U slučajevima i kada imovinska korist nije ostvarena, odnosno kada nije nastupila šteta ili teža povreda prava drugog, a službena ili odgovorna osoba je iskoristila svoj službeni položaj ili ovlaštenje, prekoračila granice svog službenog ovlaštenja ili nije izvršila svoje službene dužnosti, postavlja se pitanje da li će se raditi o kažnjivom pokušaju izvršenja navedenog krivičnog djela. U tom smislu, ukazalo se bitnim riješiti pitanje ostvarivanja imovinske koristi/prouzrokovanja štete kao jedne od okolnosti koje čine bitno obilježje krivičnog djela.

Iz prakse je vidljivo da se korist i šteta u većini slučajeva gledaju samo kroz prizmu imovinske štete/koristi. Međutim, potrebno je obratiti pažnju da je i prouzrokovanje neimovinske štete obuhvaćeno navedenom odredbom Zakona. Istina, nastanak navedene vrste štete jeste teže dokazati, ali Zakon obavezuje istražne organe na njeno utvrđivanje. Takođe, evidentno je da je zakon ostavio „težu povredu prava“ kao standard koji se utvrđuje u svakom konkretnom slučaju.

U konačnosti, potrebno je imati na umu da svako prekoračenje ovlasti ne mora značiti zloupotrebu ako se ide za legalnim ciljem, pa je na tužiocu da procjeni da li se odredba Krivičnog zakona ima primjeniti na konkretni slučaj, što takođe mora biti i u sudskoj kontroli kada dođe do faze optuženja/glavnog pretresa.

3.4. Krivično djelo Pronevjera u službi (član 221. KZ BiH)

U odnosu na krivično djelo Pronevjera u službi iz člana 221. KZ BiH, u praksi se postavilo kao sporno pitanje da li se zbirom iznosa više krivičnih djela pronevjere može konstituisati pravna kvalifikacija iz stava 3. ovog člana, odnosno da li više krivičnih radnji koje imaju obilježja propisana stavom 2. ovog člana KZ BiH može da čini konstrukciju iz stava 3. istog Zakona. Ako je optuženo lice u više navrata prisvojilo novac koji mu je bio povjeren u službi, pravna kvalifikacija djela ne može se zasnivati na zbiru navedenih novčanih iznosa. U tom slučaju radit će se o produženom krivičnom djelu iz stava 1. ovog člana, obzirom da iste radnje predstavljaju kontinuiranu vremenski povezanu djelatnost počinjenu sa direktnim umišljajem i to identičnim načinom postupanja i prema istom zaštitnom objektu. Stoga preovladavajući stav u praksi je da više radnji koje imaju obilježja propisana odredbom člana 221. stav 2. KZ BiH predstavljaju navedeno krivično djelo u produženom djelovanju i to kao pravi realni sticaj.

U slučaju da je učinilac prodao stvar koju je prisvojio i to ispod tržišne vrijednosti, imovinska korist će iznositi onoliko koliko ta stvar vrijedi na tržištu.

Takođe, kao sporno se ističe i odnos između krivičnog djela Pronevjera u službi iz člana 221. KZ BiH i krivičnog djela propisanog odredbom člana 223. KZ BiH (Posluga u službi), i to u smislu utvrđivanja namjere počinioca – da li se radilo o namjeri prisvajanja ili samo posluživanja. Tako da će se raditi o krivičnom djelu Pronevjere u službi ukoliko iz okolnosti konkretnog slučaja proizlazi da počinilac nije bio u mogućnosti da vrati otuđenu stvar.

3.5. Krivično djelo Posluga u službi (član 223. KZ BiH)

Predmetno krivično djelo je vrlo teško u praksi razlikovati od krivičnog djela Pronevjere u službi obzirom da je potrebno utvrditi subjektivni element, odnosno namjeru počinioca da samo privremeno koristi stvar uz postojanje namjere da istu i vrati. Tako da se razgraničenje između ovih krivičnih djela vrši posredstvom primjene objektivnih okolnosti - da li je lice u mogućnosti da vrati stvar, protek vremena od uzimanja stvari i sl.

Kao potreba razmatranja u budućnosti u smjeru izmjena zakona, postavlja se pitanje opravdanosti propisivanja istog zakonskog okvira za krivično djelo Pronevjera u službi (stav 1. člana 221. KZ BiH) i Posluga u službi – šest mjeseci do pet godina.

3.6. Krivično djelo Nesavjestan rad u službi (član 224. KZ BiH)

Nesavjesno postupanje u vršenju službene dužnosti samo po sebi nije krivično djelo već

disciplinski prekršaj, obzirom da predstavlja povredu pravila vršenja službene i radne dužnosti. Stoga je od presudne važnosti utvrditi da se u konkretnom slučaju radi o očigledno nesavjesnom postupanju, što predstavlja standard odlučivanja u svakom pojedinačnom predmetu. Tako samo najgrublji oblici nesavjesnog postupanja u vršenju službene dužnosti mogu eventualno predstavljati radnje koje u sebi sadržavaju elemente propisane ovom odredbom Krivičnog zakona, uz potrebu nastupanja i određene povreda prava nekog lica, odnosno imovinske štete, što bi u krajnjem slučaju opravdavalo krivičnopravnu intervenciju.

U odnosu na sadržaj „nesavjesnog postupanja“, ono mora biti očigledno, odnosno mora se raditi o višem stepenu nesavjesnog postupanja ili gruboj povredi službene dužnosti. Po svom značaju i intenzitetu, takvo postupanje mora biti uočljivo i za običnog objektivnog posmatrača i mora prevazilaziti stepen obične nemarnosti.

Tako da prilikom ocjene da li su se u određenom ponašanju stekli elementi ovog krivičnog djela, potrebno je sagledati sve objektivne i subjektivne okolnosti. Od objektivnih okolnosti, potrebno je cijeliti na koji način bi trebala postupati osoba u datoj situaciji po pravilima službe, te uvjete i okolnosti slučaja. U smislu subjektivnih činjenica na strani počinioca, moraju se cijeliti pojedinačne sposobnosti i znanja te osobe.

Za sudsku praksu, važno je ukazati na pravosnažnu presudu u krivičnom predmetu koji se vodio protiv optužene M.P. pred Sudom BiH⁷. Prije svega, u navedenim presudama je elaboriran odnos između krivičnog djela Nesavjestan rad u službi i krivičnog djela Krivotvorenje isprave i zaključeno je da radnju koja predstavlja krivotvorenje isprave ne treba posmatrati kao samostalno djelo, već kao pripremnu radnju koja je uključena u izvršenje krivičnog djela Nesavjestan rad u službi, pa stoga ne može postojati sticaj predmetnih krivičnih djela kao samostalnih. U drugostepenoj presudi je naglašeno da „*radnja krivičnog djela Krivotvorenja službene isprave iz člana 226. KZ BiH u konkretnom slučaju predstavlja činjenični sadržaj radnje izvršenja krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 224. KZ BiH*“ i da kod takvog stanja stvari „*nema osnova da se ta radnja kriminalizira kroz dva zakonska opisa, pa se po pravilnoj primjeni krivičnog zakona, radi samo o krivičnom djelu Nesavjestan rad u službi iz člana 224. KZ BiH*“.

Nasuprot tome, pitanje kvalifikacije krivičnih djela Nesavjestan rad u službi iz člana 224. KZ BiH, tako i Krivotvorenje službene isprave iz člana 226. KZ BiH je detaljno obrazloženo i u presudi Apelacionog vijeća Suda BiH broj: S1 2 K 013147 15 Kžk od 22.10.2015. godine.

⁷ Prvostepena presuda broj: S1 2 K 018966 15 K od 25.02.2016. godine; Drugostepena presuda broj: S1 2 K 018966 16 Kž od 23.05.2016. godine

Naime, Apelaciono vijeće je u navedenom predmetu utvrdilo da su optuženi „više puta preduzeli radnje koje, svaka za sebe, predstavlja radnje nesavjesnog postupanja u vršenju službe, ali i samo neke od njih čine istovremeno i sve elemente krivičnog djela krivotvorenja službene isprave, što ukazuje da se u navedenim postupcima optuženih stiču elementi i jednog i drugog krivičnog djela, jer se samo kroz jedno od njih nije mogla na odgovarajući način izraziti ukupna kriminalna količina svih preduzetih radnji“. Stoga, zaključak je da ne može biti „prividnog sticaja između djela nesavjesnog rada u službi i krivotvorenja službene isprave, jer se usporedbom apstraktnih propisa (a ni apstraktnom ocjenom kriminalnih količina sadržanih u njima) nikako ne može doći do zaključka da je jedno djelo obuhvaćeno drugim ili uvršteno u njega tako da bi usljed toga jedno od njih izgubilo samostalnu egzistenciju“⁸.

Čini se da ne postoji jedinstven stav po ovom pitanju, te da sudsko vijeće svoju odluku donosi zavisno od specifičnih okolnosti svakog predmeta.

4. Zaključak

Prema izvještaju Transparency Internationala iz 2014. godine u vezi sa poimanjem korupcije, Bosna i Hercegovina zauzima 80. mjesto među 175 zemalja (pri čemu je 1=najmanje korumpirana). Navedeni podatak na neizravan način implicira i aktivnost pravosudnih organa u BiH povodom navedenih krivičnih djela, iako je tamna brojka u vezi navedenih krivičnih djela izuzetno izražena.

Pravna regulativa za sprječavanje i suzbijanje korupcije vrlo često se pokazuje neefikasnom, što je posljedica njene nedovoljne prilagođenosti pojavnim oblicima korupcije, nepreciznosti postojećih propisa ili nedostataka političke volje za borbu protiv korupcije. Stoga je i jedan od ciljeva ovog rada bio da se kritički preispita postojeće stanje stvari i ukaže na pravce *de lege ferenda*.

Danas je suviše svako pitanje da li postoji korupcija, mnogo je značajnije da se sagledaju postojeće mogućnosti i da se pronađu efikasne metode u njenom suprotstavljanju, jer svako odugovlačenje stvara još povoljnije uslove za nastanak i razvoj korupcije i povezivanje sa organiziranim kriminalitetom. Prethodno navedeno je potvrđeno i statističkim podacima, obzirom da je sve evidentniji porast izvršenja ovih krivičnih djela u okvirima grupa za organizirani kriminal. Tako da borba protiv korupcije predstavlja i borbu protiv organiziranog kriminala.

⁸ VSRH, I Kž-1948/75 od 24. pros.1975. (vidi F. Bačić-Š.Pavlović, Komentar KZ Hr, Zagreb, 2004, str. 1182.).

Prije svega, potrebno je ukazati da se svrha krivičnih postupaka najbolje može ostvariti ako se stvari mogu sagledati u svojoj ukupnosti. Navedeno se jedino može ostvariti ukoliko imamo odnos 1 istraga – 1 optužnica, obzirom da se na taj način mogu sveobuhvatnije vidjeti radnje optuženih, povezanost i posljedice, što utiče i na sankciju. Nadalje, ukoliko se uzmu u obzir statistički podaci, potrebno je mijenjati kaznenu politiku. Naime, imajući u vidu posebnu društvenu opasnost ovih krivičnih djela, cilj je približavati se maksimumu propisanih kazni. Kao vrlo važna karika ostvarivanja svrhe krivičnog postupka, iskazuje se potreba utvrđivanja imovinske koristi stečene krivičnim djelom i njeno oduzimanje, a što je prvenstveno obaveza postupajućeg tužioca.

Jedan od vrlo važnih elemenata o kojem se mora voditi računa jeste oštećeni u krivičnom postupku. Kod navedene vrste krivičnih djela, može se smatrati da je cjelokupno društvo oštećeno aktom korupcije, pa iz navedenog proizlazi da navedena postupanja uvijek uzrokuju štetne posljedice, čak i onda kada se ne može sa sigurnošću utvrditi nastupanje i visina konkretne štete.

Prilikom donošenja odluke o glavnoj stvari, potrebno je uzeti u obzir međunarodne konvencije, na čiji sadržaj se potrebno osvrnuti i u obrazloženju sudskih odluka.

Značaj krivičnog prava u borbi protiv korupcionih djelovanja ne treba ni podcjenjivati ni precjenjivati. Naime, krivično pravo je *ultima ratio* postupanja, pa je stoga značajnije razvijanje najrazličitijih oblika kontrole od samih građana i od predstavničkih tijela, a posebno da se određeno ponašanje za koje postoji sumnja da ima obilježje krivičnog djela dobro razmotri, jer svako takvo ponašanje nije ujedno i krivično djelo, iako je počinjeno protiv službe. U tom smislu, vrlo je važno da organi otkrivanja i gonjenja djeluju blagovremeno, stručno i profesionalno, pri čemu je od velike važnosti uloga tužioca koji po sadržaju radnji treba da objektivno procjeni da li ista ima obilježja krivičnopravne radnje ili je ostala u domenu eventualnog disciplinskog prekršaja, a sve u skladu sa ocjenom kvaliteta i kvantiteta prikupljenih dokaza.

Kao jedan od primjera značajno drugačijeg obuhvatanja krivičnih djela korupcije jeste sadržaj Krivičnog zakonika Republike Srbije i to u smislu propisivanja krivičnog djela Kršenje zakona o strane sudije, javnog tužioca i njegovog zamjenika u glavi Zakona koja nosi naziv Krivična djela protiv službene dužnosti. Navedeno krivično djelo poznaje i naš krivičnopravni sistem, ali je isto zakonodavac svrstao u glavu Zakona koja se odnosi na krivična djela protiv pravosuđa.

Kao novo krivično djelo, prema izmjenama KZ BiH iz 2015. godine, u krivičnopravno

zakonodavstvo na državnom nivou uvrštena su nova krivična djela i to: krivično djelo Primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem iz člana 219. KZ BiH i krivično djelo Davanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem iz člana 219a. KZ BiH. Imajući u vidu da su navedena krivična djela uvrštena tek zadnjim izmjenama Zakona (2015. godine), očigledno je da u odnosu na ista nije ni moglo biti relevantne prakse koja bi bila predmetom predstavljanja po osnovu pravosnažnih presuda.

Krivičnopravne odredbe u vezi korupcionih djelovanja će se vremenom i u skladu sa procesom pristupanja BiH Evropskoj uniji prilagođavati u većoj mjeri sa *acquis communautaire*. U tom smislu je potrebno naglasiti da je borba protiv prijevara i korupcije pravna obveza država u skladu sa članom 325. Ugovora o funkcioniranju Evropske unije u smislu suzbijanja svih nezakonitih djelovanja koja utiču prvenstveno na finansijske interese Unije i to na način da se kazne „učinkovitim, razmjernim i odvraćajućim krivičnopravnim sankcijama”.

Na osnovu svega navedenog, potrebno je konstatovati da u BiH postoji adekvatan zakonski okvir borbe protiv korupcije koji je na određeni način usklađen sa Konvencijama EU i UN, kao i preporukama GRECO. Tako da pitanje primjene navedenih odredbi zavisi samo od stručnosti službenih osoba u policijskim agencijama, Tužilaštvu, ali i Sudu u smislu prepoznavanja određenih elemenata ovih krivičnih djela u praksi.

Dr. Dragomir Vukoje, sudija Suda Bosne i Hercegovine

Mirsad Strika, sudija Suda Bosne i Hercegovine

KRIVIČNO DJELO TERORIZMA I SRODNA KRIVIČNA DJELA¹

1. Uvod

Korijeni terorizma sežu u daleku prošlost, jer je teror bio nasilje vladajućih nad podređenim, a odgovor na taj teror je bio terorizam kao borba protiv države i svega onog što ona personifikuje (Kalinić, 2003.: 11).² Isto tako je tačno da je terorizam proizvod savremenog svijeta, posebno druge polovine XX vijeka.³ Uporedo sa razvojem i napretkom čovječanstva u tehničko-tehnološkom smislu, posebno sa razvojem informatičkog društva,⁴ terorizam se kao oblik organizovanog kriminala ubrzano razvija mijenjajući formu, sadržinu, tipove organizovanja, način djelovanja i tehničku opremljenost. Zavisno od toga, terorizam ima brojne oblike ispoljavanja, pa otud govorimo o konvencionalno-nekonvencionalnom, ekološkom i samoubilačkom terorizmu. U okviru ovih oblika terorizma imamo i njegove podgrupe. Tako se konvencionalno-nekonvencionalni terorizam klasifikuje na otvoreni i prikriveni, ekološki terorizam se dijeli na nuklearni, biološki i hemijski, te uz ovo imamo i samoubilačke napade koje izvode terorističke organizacije. Svi ovi oblici terorizma za cilj imaju masovno stradanje nevinog, mahom civilnog stanovništva i prouzrokovanje velike

¹ Ovaj stručni rad nastao je kompiliranjem dijelova stručnog rada „Terorizam i uloga prava u suprostavljanju terorizmu“ autora sudije dr. Vukoje Dragomira koji je izložen na međunarodnom naučnom skupu pod nazivom „Krivičnopravni instrumenti suprostavljanja terorizmu i drugim krivičnim djelima nasilničkog karaktera“ održanom u aprilu 2016. godine u Tesliću, Banja Vrućica, Bosna i Hercegovina i stručnog rada „Dileme u pogledu krivičnog djela terorizma sa posebnim osvrtom na krivična djela propisana članovima 202., 202a., 202b., 202c., 202d. KZ BiH“ autora sudije Mirsada Strike koji je prezentiran na stručnom savjetovanju sudija Suda BiH iz krivične oblasti održanom u Neumu, u septembru 2017. godine. Poglavlja 1. do 4. preuzeta su iz stručnog rada sudije dr. Vukoje Dragomira, a poglavlje 5. iz rada sudije Strika Mirsada. U posljednjem poglavlju prezentiran je zajednički zaključak autora.

² Jurišić, Jelana, Šapit, Marko, *Uticao terorizma na ulogu i djelovanje medija*, Politička misao, vol. XLII, (2005), br. 4, str.115-128.

³ Vrijedno je napomenuti da pokušaj da se osnuje međunarodni krivični sud seže u međuratni period ponukano atentatom na jugoslovenskog kralja Aleksandra Karađorđevića u Marselju, 1934.. Pod okriljem Društva naroda 1937. donijeta je Konvencija protiv terorizma kojom je predviđeno osnivanje ovog suda. Međutim, ova konvencija nikad nije stupila na snagu, pa ova ideja nije ni realizovana. V. Jovašević, Dragan, *Međunarodno krivično pravosuđe – između prava, pravde, pomirenja i prava žrtava*, UDK: 341.4;2-484 Bibliid. 0025-8555, 63(2011) Vol. LXIII, br. 4, str. 536-566, Izvorni naučni rad, novembar 2011.

⁴ Za razliku od klasičnog terorizma, savremeni terorizam je nezamisliv bez uloge medija (Cyganov, 2004.: 23), jer se u otprilike 95% slučajeva organizatori terorističkih akcija obraćaju medijima kako bi preuzeli odgovornost za te akcije. Takođe, terorizam dobija novi pojavni oblik u vidu „informativnog terorizma“ sa zajedničkom karakteristikom manipulisanja određenom individualnom i društvenom psihom.V. Jurišić J., Šapit M. *Uticao terorizma...op. cit.*, str. 118.

materijalne štete. U vršenju terorističkih akata učinilac ne napada neku određenu žrtvu zato što posjeduje neke vrijednosti u najširem smislu, on napada nasumice. Za teroristu je žrtva anonimno i potrošno sredstvo radi ostvarenja određenog cilja. Kako kaže poznati francuski pravnik M. Delmas Marti, jedna od prepoznatljivih karakteristika terorizma je „depersonalizacija žrtve“.⁵ No, prethodno se postavlja pitanje šta se sve podrazumijeva pod pojmom terorizma.

Kao uvodno, dovoljno je reći da terorizam predstavlja način borbe pojedinaca, političkih i vjerskih grupa i organizacija protiv postojećih državnih poredaka i političkih sistema zasnovan na primjeni organizovanog nasilja: atentata, ubijanja predstavnika država i međunarodnih organizacija, vladajućih klasa, napada na društvena dobra, sabotaže i drugo što čini prepreku razvoju čovječanstva i savremenog svijeta shvaćenog sve više kao globalnog društva.

Terorizam kao globalni bezbjedonosni fenomen kojeg karakteriše izrazito nasilje ma gdje se pojavio u pravilu ne ostaje izolovan na određenom prostoru, već ima tendenciju širenja i lako se prenosi na druga područja.⁶ To je posebno izraženo poslednjih godina sa ekspanzijom tzv. vjerskog terorizma. Iz tog razloga u savremenom svijetu terorizam ugrožava i unutrašnju i međunarodnu bezbjednost, što već po sebi zahtijeva koordinisanu i jedinstvenu akciju kao odgovor u lancu svih bezbjednosnih subjekata na nacionalnom i međunarodnom nivou, ali i samog pravosuđa. U saopštenju Savjeta za inostrane poslove EU navedeno je „[K]ako su po prvi put u potpunosti svjesni neophodnosti zajedničkog rada u borbi protiv zajedničke prijetnje (terorizma).“⁷ Nažalost, bezbjednosne službe evropskih država iz razloga osjetljivosti na pitanja koja sežu u područje njihove suverenosti nisu uvijek spremne da razmjenjuju informacije koje se odnose na potencijalne izvršioce terorističkih akata.

Sa druge strane, postavlja se pitanje kako obezbijediti da represivni odgovor države i/ili međunarodne zajednice na zaštitu društvenih i građanskih vrijednosti bude izbalansiran na način da se njim ne nanese nenadoknadiiva šteta građanskom društvu i da ne dođe do

⁵ A.Kaseze, Međunarodno krivično pravo, Dosije, Beograd, 2005., str. 144. U: M.Delmas-Marty, „Les crimes internationaux, peuvent-ils contribuer au débat entre universalisme et relativisme des valeurs?“, Crimes internationaux, na 57.

⁶ Kada se spomene riječ terorizam, to nas odmah asocira na napad na SAD 11. septembra 2001. kada su na udaru bili neboderi Svjetskog trgovinskog centra (WTC) u Njujorku i na sjedište Pentagona kada su poginule ukupno 3.033 osobe. Prije toga, rušenje stambenih nebodera u Moskvi 1999., napadi na ambasade SAD u Keniji i Tanzaniji 1998. U nizu tragičnih događaja koji su potom uslijedili bio je teroristički napad na moskovsko pozorište 2002., trodnevna talačka kriza u Beslanu u septembru 2004., miniranje pruge na željezničkoj stanici u Madridu 11. oktobra iste godine, bombaški napadi u Istanbulu tokom 2003-2004., teroristički napadi u Parizu tokom 2015. ali prije toga i na vojne intervencije antiterorističke koalicije u Afganistanu, Iraku, Libiji i najnovije, u Siriji.

⁷ UE, Conseil Affaires étrangères, 3364th session, Doc Presse 5411/15, p.3.

masovnog kršenja ljudskih prava na talasu rastuće islamofobije, ksenofobije i rasizma. Konačno, stanovište Evropske unije (EU) izraženo kroz njene propise polazi od toga da borba protiv terorizma kroz mjere preduzete od država članica ne može dovesti u pitanje osnovna ljudska prava i slobode pojedinaca i asocijacija,⁸ dakle, osnove na kojima počiva cjelokupan evropski demokratski i pravni poredak.

U članu 15. (Odstupanje/Derogacija u vanrednim okolnostima) Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP) propisano je slijedeće: „U doba rata ili druge javne opasnosti koja prijete opstanku nacije, svaka visoka strana ugovornica može preduzeti mjere koje odstupaju od njenih obaveza po ovoj konvenciji, i to u najnužnijoj mjeri koja zahtijeva hitnost situacije, s tim da takve mjere ne budu u neskladu s njenim drugim obavezama prema međunarodnom pravu.“ Polazeći od ove odredbe vidljivo je da država može jednostrano odstupiti od nekih njenih obaveza prema EKLJP u određenim vanrednim okolnostima i određene države članice su je već koristile u kontekstu terorizma.

Kao ilustraciju dvostrukosti te veze sa terorizmom kao paradigmatičan primjer ističemo Francusku koja je bez sumnje u posljednje vrijeme bila najteže pogođena terorističkim napadima počinjenim od strane pristalica radikalnog islamizma. Njoj se, istina, u međuvremenu pridružila Belgija koja je pogođena terorističkim napadom od 22. marta 2016. sa više desetina poginulih (prema preliminarnim izvještajima 34 lica su poginula i 200 ranjeno).

Nakon terorističkog napada u Parizu 13. novembra 2015. u kojem je stradalo 130 ljudi i na stotine ranjeno, predsjednik Republike Francuske je na prijedlog premijera Manuela Valsa odmah proglasio vanredno stanje koje je Parlament skoro jednoglasno produžio na tri mjeseca. Suočena sa prijetnjom ponavljanja terorističkog napada, to je bila jedna od prvih mjera kojom je Francuska uvela poseban režim u vrijeme krize.⁹ Međutim, kako je vrijeme odmicalo dešavali su se u javnosti sve češći apeli, potkrijepljeni podacima o prekomjernoj upotrebi sile, da zvanični Pariz odustane od amandmana o produženim vanrednim mjerama

⁸ V. članak Iten, Jean-Louis, *Le contrôle par la Cour européenne des droits de l'Homme des mesures de lutte contre le terrorisme, l'après Charlie...*, op. cit.

⁹ U posljednja dva mjeseca otkako je u Francuskoj zavedeno vanredno stanje, izvršena su 3.242 pretresa bez sudskog naloga, uhapšeno je 400 osoba, dok je drugih 400 zadržano u kućnom pritvoru, a samo protiv četiri lica je pokrenuta sudska istraga zbog mogućih veza s terorističkim akcijama. V. članak *Vanredno stanje razorilo život stotinama porodica*, „Politika“, Beograd, 5. februar 2016. Povodom traženja Lige za prava čovjeka (la Ligue des droits de l'Homme) da se vanredno stanje ne prolongira, Državni savjet (Le Conseil d'Etat) je 27. januara objavio kako odbija suspendovati proklamovano vanredno stanje, sa obrazloženjem da imanentna opasnost koja postoji od terorističke prijetnje i rizika od atentata još nije otklonjena i da kao takva opravdava postojanje vanrednog stanja. v. <http://la-croix.com/France/Securite/Le-Conseil-d-Etat-refuse-de-suspendre-l-etat-d...3/7/2016>.

koji se namjeravao ubaciti u Ustav Francuske.¹⁰ Dana, 01.11.2017. godine Francuska je zvanično ukinula vanredno stanje, dvije godine nakon što su militanti ubili 130 ljudi u koordinisanim napadima širom Pariza. Umjesto vanrednog stanja, uveden je novi zakon o bezbjednosti za koji kritičari kažu da umanjuje građanske slobode. Novi zakon o borbi protiv terorizma daje policiji veća ovlaštenja u pretresima, sprovođenju elektronskog nadzora i zatvaranju džamija ili ostalih lokacija za koje se sumnja da služe za promovisanje mržnje. Novi zakon preuzeo je pojedine mjere iz vanrednog stanja, ali u modifikovanom obliku. U skladu sa novim ovlaštenjima, policija može bez odobrenja sudije da odredi velike bezbjednosne zone ako utvrdi da postoji prijetnja i da ograniči kretanje ljudi i vozila, kao i da vrši pretrase unutar tih područja.¹¹

2. Pojmovno određenje terorizma i međunarodni izvori kojim se zabranjuju teroristički akti

U savremenoj društvenoj nauci još uvijek nemamo opšti konsenzus u pogledu definicije terorizma, mada se, kako je to već istaknuto, radi o društvenom fenomenu koji nije nov. Terorizam shvaćen u doktrinarnom smislu podrazumijeva upotrebu metoda i sredstava u svrhu izazivanja straha i nesigurnosti kod građana sistematskom primjenom nasilja, pa bi u tom pravcu njegovi osnovni elementi obuhvatali: politički motivisane namjere, organizovanost, posljedice terorističkih akata, upotrijebljena sredstva, izuzetnu surovost i bezobzirnost, raznovrsnost ciljeva, meta i metoda, itd. Sukus mnogih od ponuđenih definicija terorizma za koje nemamo prostora da ih sada šire izložimo,¹² bi se mogao svesti na metod kriminalne aktivnosti koji karakteriše teror (lat. *terror* – užas) i nasilje radi postizanja određenog cilja.

U političkom smislu, pod terorizmom podrazumijevamo: „sistemska i organizovano nasilje nad pasivnim subjektom sa ciljem da se on zadrži u stanju političke pokornosti, da se u javnosti izazove nepovjerenje u postojeći javni poredak i vlast ili da se od njih iznude

¹⁰ V. N°3381 Assemblée Nationale, Constitution du 4 octobre 1958 quatorzième législature, *Projet de loi constitutionnelle* de protection de la Nation, présenté au nom de M. François HOLLANDE, Président de la République, par M. Manuel VALLS, Premier ministre, et par Mme Christiane TAUBIRA, garde des sceaux, ministre de la justice, Izvor: <http://www.assemblee-nationale.fr/14/projets/pl.3381.asp> 2/5/2016.

¹¹ Izvor: *interent stranica* <http://novi.ba/clanak/163842/ubijeno-130-ljudi-francuska-nakon-dvije-godine-ukinula-vanredno-stanje>.

¹² Holandski naučnici Aleks Šmid (Alex P.Schmidt) i Albert Džongman (Albert J. Jongman) izvršili su kvantitativnu analizu 109 definicija terorizma i došli su do zaključka da u svakoj od njih zajednički učestvuju 22 elementa sa procentualnom zasupljenošću, npr. 1) upotreba sile ili nasilja – 83,5 %, 2) politički karakter – 65%, 3) izazivanje straha ili užasa – 51%, 4) prijetnja – 47%, 5) psihološki efekat i reakcija – 41,5 %, itd. V Gaćinović, Radoslav, *Savremeni terorizam*, Grafomark, Beograd, 1998.

politički ustupci.“¹³

Od pojma terorizma trebamo razlikovati pojam radikalizacije koja neće predstavljati društvenu prijetnju ukoliko nije povezana sa drugim nezakonitim radnjama poput podstrekavanja mržnje kako se ona pravno definiše u skladu sa međunarodnim pravom ljudskih prava. To svakako nije slučaj sa pojmom terorističke radikalizacije sagledane kao dinamičan proces u kojem se neka osoba dovodi u situaciju da prihvati terorističko nasilje kao moguće, čak šta više, i kao opravdano djelovanje. Otud je neminovna djelotvorna akcija krivičnog pravnog sistema uz poštovanje standarda o ljudskim pravima i vladavine prava, protiv onih koji podstiču i nastoje pridobiti druge za terorizam.¹⁴

Po Fukou (*Michael Foucault*) pravni sistem određuje društveno normalno stanje propisivanjem pravila koja predviđaju koja ponašanja su zabranjena. Poteškoće u iznalaženju definicije terorizma, odnosno šta je predmet njegove kriminalizacije, predstavljaju smetnju za potpunije pravno uređenje oblika antiterorističkih mjera.

Konvencija Savjeta Evrope o suzbijanju terorizma (*Council of Europe Convention on the Prevention of Terrorism CETS NO.196*)¹⁵ usvojena u Varšavi 16. maja 2005. (stupila na snagu 1. juna 2007.) ima za cilj da ojača napredak država članica u spriječavanju terorizma tako što postavlja dva načina za postizanje ovog cilja. Prvi, kroz inkriminisanje određenih ponašanja kao što su: javno pozivanje, regrutovanje i obuka za terorizam. Drugi način se sastoji u jačanju preventivnih mjera na unutrašnjem i međunarodnom nivou kroz modifikaciju postojećih propisa o ekstradiciji i uzajamnoj pomoći. Prof. R. Gaćinović kao problem postojećeg pravnog okvira antiterorističkog djelovanja uočava da konvencije favorizuju djelovanje nacionalnih tijela i ne omogućuju eksteritorijalnu jurisdikciju.¹⁶ Prilikom donošenja implementacijskog zakonodavstva od strane država članica, važno je uređivanje pitanja sadržanih u odredbama članova od 5. do 7. Konvencije – javno pozivanje na izvršenje terorističkih akata, regrutovanje za terorizam i obuka za terorizam.¹⁷

¹³ Martucci, Francesco, *L'action de l'Union européenne en matière de lutte contre le terrorisme, L'après Charlie...*, op. cit.

¹⁴ V. Sud BiH, predmet br.: S1 2 K 017968 15 K, Tužilaštvo BiH protiv optuženog B.H., presuda (05.11.2015.). Prvostepenom presudom optuženi je oglašen krivim da je počinio krivično djelo Javno podsticanje na terorističke aktivnosti iz člana 202a. KZ BiH u vezi sa krivičnim djelom Vrbovanje radi terorističkih aktivnosti iz člana 202b. KZ BiH i Organizovanje terorističke grupe iz člana 202d. stav 2. KZ BiH i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od sedam godina. Potvrđena dana 28.03.2016.godine;

¹⁵ Evropska konvencija o suzbijanju terorizma stupila je na snagu 4. avgusta 1978. Odluku o njoj ratifikaciji Predsjedništvo BiH donijelo je 16. jula 2003. Konvencija je objavljena u „Službenom glasniku BiH“, Međunarodni ugovori, br. 12/2003.

¹⁶ Prof. dr. Gaćinović, Radoslav, *Pravno organizacioni aspekti antiterorističkog djelovanja*, Strani pravni život 3/2008-

¹⁷ Kozarić, Dragana, *Suzbijanje terorizma i krivični zakonik Njemačke*, Strani pravni život 2/2012, str. 59.

Ugovorom o Evropskoj uniji (engl. *Treaty on the European Union*) koji je potpisan u Maastrichtu 2. februara 1992., a stupio na snagu 1. novembra 1993., ustanovljena je zajednička spoljna i bezbjednosna politika. Ujedinjena Evropa je počev od tog datuma na međunarodnoj sceni otpočela s izražavanjem svojih službenih stanovišta o pitanjima kao što su oružani sukobi, ljudska prava i slična pitanja vezana za temeljna načela i zajedničke vrijednosti koje su osnova EU, ali se od tog vremena suočila i s problemom unutrašnjeg i međunarodnog terorizma. Na ovom mjestu valja odmah reći kako u EU do danas nije stvoren jedinstveni evropski koncept borbe protiv terorizma, mada je Unija u poslednjih nekoliko godina donijela niz propisa i više akata na planu antiterorističke borbe.

Okvirna odluka Savjeta EU o borbi protiv terorizma od 13. juna 2002. (*Council Framework Decision on Combating Terrorism, 2002/475/JHA*) sa izmjenama i dopunama učinjenim 2008. (*Council Framework Decision 2008/919/JHA of 28 November 2008 amending Framework Decision 2002/475/JHA on Combating Terrorism*) i spomenutom Konvencijom Savjeta Evrope o spriječavanju terorizma, predstavljaju okosnicu normativnog uređenja prevencije u odnosu na prijetnju od terorizma kojim će se rukovoditi države članice u svom zakonodavnom radu.

U pravnom poretku EU, pravna definicija terorizma je određena kroz dva pravna akta usvojena nakon napada od 11. septembra 2001. godine. Naime, Evropski savjet je vršeći svoja normativna ovlaštenja odredio šta se sve smatra terorističkim aktom,¹⁸ dajući jedinstvenu definiciju za čitavo područje EU, a potom je odredio način za identifikaciju nekog lica označenog kao terorist.¹⁹

U materijalnopravnom smislu kao teroristički akt smatra se namjerno postupanje koje po svojoj prirodi, ili po svom kontekstu, može nanijeti ozbiljnu štetu jednoj zemlji ili međunarodnoj organizaciji, koji odgovara krivičnom djelu propisanom u unutrašnjem pravu kada je počinjeno u cilju: (i) ozbiljnog zastrašivanja stanovništva, ili (ii) neopravdanog ograničavanja organa javne vlasti ili međunarodne organizacije da izvršava ili da se uzdržava od izvršenja kakvog akta, ili (iii) ozbiljnog destabilizovanja ili urušavanja osnovnih političkih struktura, ustavnog, ekonomskog i socijalnog poretka zemlje ili međunarodne organizacije.

Teroristički akt u svom subjektivnom elementu određen je kao namjerni akt koji se preduzima u svrhu postizanja određenog cilja.

¹⁸ Position commune 2001/931/PESC du Conseil, du 27 décembre 2001, relative à l'application de mesures spécifiques en vue de lutter contre le terrorisme, JOCE L 344, 18 décembre 2001.p.93

¹⁹ Décision-cadre 2002/475/JAI du Conseil du 13 juin 2002, relative à la lutte contre le terrorisme, JOCE L 164, 22 juin 2002, p. 3.

Što se tiče liste (kataloga) samih krivičnopравnih radnji, načina i sredstava kojim se postižu planirani ciljevi od strane terorističkih počinitelja, istom su obuhvaćeni:

- a) *Napadi na život neke osobe koji mogu prouzrokovati smrt te osobe;*
- b) *Teški napadi na fizički integritet neke osobe;*
- c) *Uzimanje talaca*
- d) *Prouzrokovanje masivnih destrukcija na vladinim postrojenjima ili javnim objektima, na transportnim sistemima, na infrastrukturnim objektima uključujući informacione sisteme, fiksnoj platformi koja se nalazi u kontinentalnom pojasu, na javnim mjestima ili privatnom vlasništvu podobni da dovedu u opasnost život ljudi ili da prouzrokuju značajne ekonomske štete;*
- e) *Otmica vazduhoplova, brodova i drugih transportnih sredstava za prevoz putnika ili robe;*
- f) *Proizvodnja, posjedovanje, pribavljanje, transport, snabdijevanje ili korištenje vatrenog oružja, eksploziva, nuklearnog, biološkog i hemijskog oružja, kao i istraživanje i razvoj biološkog i hemijskog oružja;*
- g) *Oslobađanje opasnih supstanci, prouzrokovanje požara, poplava ili eksplozija koje bi za posljedicu imale dovođenje u opasnost ljudskih života;*
- h) *Poremećaj ili prekid u snabdijevanju vodom, električnom energijom i svim drugim osnovnim prirodnim izvorima sa posljedicom koja bi dovela u opasnost ljudske živote.*

U pogledu personalizacije terorističkih akata pravo EU (*position commune*, acr. PESC) kojim je definisana zajednička spoljna i bezbjednosna politika, predviđa da se ono primjenjuje: (1) na osobe, grupe i entitete uključene u terorističke akte upisane u listi koja se nalazi u aneksu ovog pravnog akta (čl. 1, parag. 1); (2) u čl. 2, parag. 3. Uredbe (CE) n°2580/2001 predviđene su restriktivne mjere usvojene protiv osoba, grupa ili entiteta upisanih u listu iz aneksa zajedničkih stavova koji podliježe modifikovanju prema proceduri propisanoj kod usvajanja zajedničkih stavova. Treba reći da Sud pravde EU (Evropski sud) ima ovlaštenje da kontroliše, pa i poništi akte koje Unija donese, a koji se odnose na upis u listu pojedinaca ili organizacija, posebno u slučaju ako se radi o kršenju njihovih osnovnih prava. Naime, ako pođemo od premise po kojoj terorizam predstavlja negiranje demokratije i ljudskih prava, onda ćemo doći do zaključka prema kojem suzbijanje terorizma i zaštita ljudskih prava predstavljaju ciljeve koji se uzajamno jačaju.²⁰

Radi cjelovitog sagledavanja propisa Savjeta Evrope (SE) posvećenih ovoj problematici

²⁰ *Spriječavanje terorizma i suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vodi vode ka terorizmu: pristup kroz rad policije u zajednici*, OSCE, Beč, mart 2014.

dajemo pregeled akata koje je donio Komitet ministara SE u svrhu suzbijanja terorizma;

- Deklaracija o terorizmu (1978.)
- Tripartitna deklaracija o terorističkim aktima (1986.)
- Rezolucija (74)3 o međunarodnom terorizmu
- Preporuka R (82) 1 u vezi sa međunarodnom saradnjom u krivičnom gonjenju i kažnjavanju počinitelaca akata terorizma
- Deklaracija o borbi protiv međunarodnog terorizma (2001.)
- Smjernice za ljudska prava i borbu protiv terorizma (2002.)
- Smjernice za zaštitu žrtava terorističkih akata (2005.)
- Deklaracija o slobodi izražavanja i informisanja u medijima u kontekstu borbe protiv terorizma (2005.)
- Preporuka Rec(2005)7 Komiteta ministara državama članicama u vezi sa identifikacionim i putničkim dokumentima i borbom protiv terorizma
- Preporuka Rec(2005)10 Komiteta ministara državama članicama o “posebnim istražnim tehnikama” u vezi s teškim zločinima, uključujući i akte terorizma
- Preporuka Rec (2006)8 Komiteta ministara državama članicama o pomoći žrtvama zločina
- Preporuka Rec(2007)1 Komiteta ministara državama članicama u vezi sa saradnjom protiv terorizma između Savjeta Evrope i njegovih država članica i Međunarodne organizacije kriminalističke policije (ICPO – Interpol).

Takođe, Parlamentarna skupština SE donijela je i:

- Preporuke br. 684 (1972.) i 703 (1973.) o međunarodnom terorizmu
- Preporuku br. 852 (1979.) o terorizmu u Evropi
- Preporuku br. 916 (1981.) o Konferenciji o odbrani demokratije od terorizma u Evropi – zadaci i problemi
- Preporuke br. 941 (1982.) i 982 (1984.) o odbrani demokratije od terorizma u Evropi
- Preporuku br. 1024 (1986.) i Rezoluciju br. 863 (1986.) o evropskom odgovoru međunarodnom terorizmu
- Preporuku br. 1170 (1991.) o jačanju Evropske konvencije o suzbijanju terorizma
- Preporuku br. 1199 (1992.) o borbi protiv međunarodnog terorizma u Evropi
- Preporuku br. 1132 (1997.) o organiziranju Parlamentarne konferencije radi jačanja demokratskih sistema u Evropi i saradnje u borbi protiv terorizma
- Preporuku br. 1426 (1999.) i Odluku 555 (1999.) o suočavanju evropskih demokratija s terorizmom

- Preporuku br. 1534 (2001.) i Rezoluciju br. 1258 (2001.) o suočavanju demokratija s terorizmom
- Preporuku br. 1550 (2002.) i Rezoluciju br. 1271 (2002.) o borbi protiv terorizma i poštovanju ljudskih prava
- Preporuku br. 1549 (2002.) o vazdušnom saobraćaju i terorizmu: kako pojačati bezbjednost
- Preporuku br. 1584 (2002.) o potrebi za pojačanom međunarodnom saradnjom kako bi se neutralisala finansijska sredstva koja se koriste u terorističke svrhe
- Preporuku br. 1644 (2004.) o terorizmu: prijetnja demokratijama
- Rezoluciju 1367 (2004.) o bioterizmu: ozbiljna prijetnja zdravlju građana
- Rezoluciju 1400 (2004.) o izazovu terorizma u državama članicama Savjeta Evrope
- Preporuku 1677 (2004.) o izazovu terorizma u državama članicama Savjeta Evrope
- Preporuku 1687 (2004.) o borbi protiv terorizma kroz kulturu
- Preporuku 1704 (2005.) o medijima i terorizmu
- Preporuku 1713 (2005.) o demokratskom nadzoru bezbjednosnog sektora u državama članicama
- Rezoluciju 1507 (2006.) i Preporuku 1754 (2006.) o navodnom tajnom pritvaranju i nezakonitom prebacivanju pritvorenika iz jedne države u drugu u koje su bile uključene i države članice Savjeta Evrope.²¹

3. Borba protiv terorizma kroz prizmu Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda²²

Evropske države suočene sa terorističkim izazovima u nalaženju odgovora na takve izazove primjenjujući antiterorističke mjere su istovremeno suočene sa problemom kako u toj borbi očuvati ljudska prava i slobode, u suštini demokratski poredak i pravni okvir kao osnovu uređenja savremenih država i demokratski uređenih društava. Jer, terorizam jeste teško krivično djelo, ali isto ne treba povezivati sa nacionalnom, vjerskom ili etničkom pripadnošću. Postupati suprotno tome, značilo bi negirati sopstvena demokratska pravila i pravne okvire na kojima počivaju državopravni poretci u savremenoj Evropi. To bi značilo ići na ruke terorističkim organizacijama kakva je tzv. Islamska država (ISIL) i druge.

Na talasu šoka prouzrokovanog napadima u Parizu (u januaru i novembru 2015. godine) došlo je do brojnih rasprava u evropskoj i svjetskoj javnosti, posebno u Francuskoj, o tome kako se

²¹ *Izvor:* Radna grupa za borbu protiv terorizma Savjet Evrope F-67075 Strasbourg (France) internet: <http://www.coe.int/gmt> septembar 2007.

²² Naučni rad Dr. Dragomira Vukoja, sudije Suda Bosne i Hercegovine.

suprotstaviti ovom zlu, a da se pri tome ne dovedu u pitanje demokratske i civilizacijske vrijednosti oivičene i garantovane pravnim okvirima koje predstavljaju temelje društava savremene Evrope. Opšti stav koji se tim povodima mogao čuti je bio da odgovori države kroz pravna sredstva na terorističke prijetnje i napade hranjene islamskim integritetom koji lako prelazi nacionalne granice, ne trebaju da dovedu u pitanje kosmopolitski ideal koji dozvoljava da se razlikuju osobeni identiteti u samom središtu nacionalnih država kao i između njih samih, pogotovo ne da se naruše fundamentalni principi liberalizma i prava čovjeka.

Teroristički akti predstavljaju krivična djela i samim tim podliježu rigoroznim mjerama sistema krivičnog pravosuđa. Ali isto tako valja reći da se standardi ljudskih prava primjenjuju bez obzira na to da li se određeni događaj smatra aktom terorizma u odnosu na bilo koje drugo teško krivično djelo iz područja opšteg kriminaliteta.²³

Suočeni sa tom zadaćom učesnici jednog kolokvija organizovanog na temu suprotstavljanja terorističkim prijetnjama, su svoja kritička razmišljanja fokusirali oko dva glavna pitanja: 1) kako na laički način (koji istovremeno neće biti ksenofobičan)²⁴ odgovoriti na vjerski terorizam? i 2) kako pomiriti borbu protiv terorizma sa poštovanjem osnovnih prava i sloboda? Kao jedno od polazišta u traženju odgovora na prvo postavljeno pitanje iznijeto od strane odgovornih autoriteta iz svijeta politike i medija, temeljilo se na mentalnim razlozima islamskog svijeta i razlozima kojim muslimanska zajednica u Francuskoj suštinski nije integrisana od strane Republike. Međutim, ostaje teškoća u traženju odgovora na ambivalentno pitanje kako izbjeći situaciju stvaranja amalgama između muslimana i radikalnog islama oličenog u vjerskom terorizmu.²⁵

Radi zaštite vrijednosti garantovanih EKLJP, ista je u članu 15. (Odstupanje/Derogacija u vanrednim okolnostima) koji je sadržajno naprijed izložen, omogućila državama članicama SE da jednostrano odstupe od nekih utvrđenih obaveza prema Konvenciji prilikom postojanja određenih vanrednih okolnosti, što su u kontekstu borbe protiv terorizma neke od država

²³ OSCE, *Spriječavanje terorizma i suzbijanje nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu; Pristup kroz rad policije u zajednici*, Beč, mart, 2014., str.31.

²⁴ U suprotstavljanju ovim negativnim pojavama od kojih nije imuno niti jedno društvo, Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije je donijela više preporuka, među kojim:

- Opštepolutička preporuka br. 8 Evropske komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI) o borbi protiv rasizma u sklopu borbe protiv terorizma (2004.);

- Opštepolutička preporuka br. 11 Evropske komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI) o suzbijanju rasizma i rasne diskriminacije u policiji (2007.).

²⁵ V. Laurence Dubin, *La lutte contre le terrorisme et la protection des libertés et droits fondamentaux après Charli*, U: *L'après Charlie. Quelles réponses juridiques? Contributions présentées dans le cadre de la journée des Rencontres du 20 mars 2015*, à l'Université de Paris 8.

članica, kao što smo vidjeli na primjeru Francuske, već koristile.

Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) je u više svojih predmeta razmatrao pitanja derogacije u odnosu na garancije koje pruža Konvencija.²⁶ Zbog kratkoće prostora izložićemo samo neke od, po našem mišljenju, interesantnih slučajeva.

Aksoy protiv Turske, 18. decembar 1996.

Mjere odstupanja od Konvencije koje je preduzela Vlada Turske u pogledu jugoistočne Turske zbog nemira između bezbjednosnih snaga i pripadnika PKK (Kurdistske radničke stranka), okvalifikovane kao terorističke organizacije.

A.i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva (predstavka br. 3455/05), 19. januar 2009. (Veliko vijeće)

Mjere odstupanja od Konvencije koje je preduzelo UK 2001., nakon terorističkih napada 11. septembra u SAD.

(Osumnjičeni) teroristi

Pitanja po članu 3. (zabrana mučenja i neljudskog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja). U članu 15. Konvencije jasno je navedeno da neke mjere nisu dopustive bez obzira na vanredne okolnosti. Npr. član 3. Konvencije je apsolutno pravo koje ne može biti derogirano. Tako je u već spomenutom predmetu *Aksoy protiv Turske*, ESLJP našao da je postupak kojim je bio podvrgnut podnosilac predstavke („palestinsko vješanje“) predstavljao torturu, kao takav bio je ozbiljne i okrutne prirode da se može opisati samo kao mučenje, te je Sud, uz ostale povrede, utvrdio povredu člana 3. Konvencije.

Ocalan protiv Turske, 18. mart 2014.

Podnosilac predstavke, osnivač PKK, pored ostalog žalio se uglavnom na nemogućnost smanjenja njegove kazne doživotnog zatvora. Sud je tim povodom našao povredu člana 3. Konvencije smatrajući da u odsustvu bilo kakvih instrumenata preispitivanja doživotna kazna izrečena podnosiocu predstavke predstavlja „nepopravljivu“ kaznu koja je dovela do nehumanog postupanja.

²⁶ V. *Terorizam i Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda*, OKO Reporter o ratnim zločinima, broj 17, 2015., str. 28-41.

Daoudi protiv Francuske, 1. decembar 2009.

Podnosilac predstavke, alžirski državljanin, uhapšen je i osuđen u Francuskoj u sklopu operacije rasturanja radikalne islamske grupe povezane s Al-Kaidom, osumnjičen za pripremu samoubilačkog napada na ambasadu SAD u Parizu. Budući da je podnosilac predstavke bio osumnjičen da je povezan s terorističkom organizacijom, uz to, da je bio i osuđen za ozbiljna krivična djela u Francuskoj, a čega su svjesne alžirske vlasti, Sud je smatrao da bi njegovo izručenje Alžiru značilo da bi podnosilac predstavke predstavljao metu tamošnje Službe za informisanje i bezbjednost (DRS), pa bi odluka o deportaciji ukoliko bi se izvršila dovela do povrede člana 3. Konvencije.

Tajne operacije izručenja

El-Masri protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, 13. decembar 2012. (Veliko vijeće)

Njemački državljanin albanskog porijekla je tvrdio da je žrtva tajne operacije „izručenja“ u sklopu koje je uhapšen, držan u izolaciji, ispitivan i zlostavljan u jednom hotelu u Skoplju tokom 23 dana, a onda predat agentima CIA koji su ga odveli u tajnu pritvorsku jedinicu u Avganistan, gdje se njegovo zlostavljanje nastavilo u periodu od četiri mjeseca. Sud je utvrdio izvan razumne sumnje da je BJRM odgovorna za njegovu torturu i zlostavljanje, ali i za zlostavljanje nakon njegove predaje vlastima SAD u okviru vansudskog „izručenja“. Sud je (pored ostalih povreda) utvrdio povredu člana 3. Konvencije.

Pitanja vezana za član 7. Konvencije

Del Rio Prada protiv Španije, 21. oktobar 2013. (Veliko vijeće)

Predmet se odnosi na odlaganje konačnog puštanja na slobodu osobe osuđene za teroristička djela na osnovu novog pristupa – poznatog kao doktrina „Parot“ – koji je usvojio Vrhovni sud Španije nakon njene osude. Podnosilac predstavke se žalila da je napuštanje sudske prakse od strane Vrhovnog suda u vezi sa smanjenjem kazne retroaktivno primjenjeno nakon osude, čime joj je produženo lišenje slobode za gotovo devet godina, te da je držana u zatvoru protivno uslovima zakonitosti i zakonskog postupka.

Sud je smatrao da podnosilac predstavke nije mogla predvidjeti da će Vrhovni sud Španije napustiti svoju prethodnu sudsku praksu u februaru 2006., niti da će ta primjena u pristupu biti primjenjena na nju i da će dovesti do odgađanja njenog puštanja na slobodu gotovo devet godina, čime je podnosilac predstavke izdržala dužu kaznu zatvora od one koju je trebala

izdržavati prema španskom pravnom sistemu koji je bio na snazi u vrijeme njene osude. Sud je, pored ostalih članova, utvrdio i povredu člana 7. Konvencije.

Sprječavanje terorizma

McCann i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva, 27. septembar 1995.

Tri pripadnika Privremene IRA, koji su osumnjičeni da su na sebi imali daljinski upravljač koji se koristi za aktiviranje bombi, ubijeni su od strane vojnika SAS u Gibraltaru. Dva podnosioca predstavke, zastupnici nasljednika ubijenih, su tvrdili da ubijanje tih osoba izvršeno od strane pripadnika bezbjednosnih snaga, predstavlja povredu člana 2. (pravo na život) Konvencije. Sud je utvrdio povredu člana 2. smatrajući da je operacija mogla biti planirana i kontrolisana bez potrebe za ubijanjem osumnjičenih.

Prema tome, kao zaključak koji proizilazi iz sažetka ovog pregleda odluka ESLJP, mogao bi se predstaviti time da krivično pravosuđe države članice SE u borbi protiv terorizma tu borbu mora voditi saglasno postulatima osnovnih sloboda i temeljnih prava čovjeka i građanina.

4. Normativni okvir za suprotstavljanje terorizmu

U članu 7. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine, Sud Bosne i Hercegovine (Sud BiH) je u okviru krivične nadležnosti nadležan za krivična djela utvrđena KZ BiH i drugim zakonima Bosne i Hercegovine. U stavu 2. alineji a) istog člana, propisano je da je Sud nadležan za krivična djela utvrđena zakonima FBiH, RS i BD BiH kada ta krivična djela: ugrožavaju suverenitet, teritorijalni integritet, političku nezavisnost, *nacionalnu sigurnost* i međunarodni subjektivitet Bosne i Hercegovine. Svakako da u nadležnost ovog Suda koji primjenjuje KZ BiH *ratione materiae* spada krivično djelo terorizma.

U glavi XVII KZ BiH²⁷ svrstana je grupa krivičnih djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, među kojima i krivično djelo terorizma. Ako smo primijetili da ne postoji jedinstvena definicija ovog krivičnog djela, što uopšte nije čudno zbog, da upotrijebimo pozajmljeni izraz D. Robertsa, „kameleonske prirode“²⁸ terorizma, ima teoretičara koji smatraju da bi terorizam kao međunarodni zločin pod određenim uslovima potpadao pod zločine protiv čovječnosti (*sic!*), mada se u tom pravcu odmah ističu prigovori da bi se u tom slučaju radilo o pretjerano ekstenzivnom tumačenju zločina protiv

²⁷ Krivični zakon Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ br. 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15, 40/15).

²⁸ Kaseze, A. op. cit., str. 144. U: Roberts, A. „Can We Define Terrorism?“, 14 Oxford Today (2002.), na 18.

čovječnosti.²⁹ Naime, teško da se jedna teroristička organizacija može poistovjetiti sa državom kao subjektom međunarodnog javnog prava. Uz to, kada je riječ o opravdanosti sistematizovanja terorizma i njemu srodnih krivičnih djela u ovu glavu KZ BiH, pitanje je koliko ova krivična djela obzirom da su preduzeta od strane nedržavnih subjekata i koja ne pripadaju ratnim dejstvima, mogu predstavljati kršenje međunarodnog (humanitarnog) prava, što upućuje na zaključak da bi se prije radilo o djelu koje predstavlja poseban međunarodni zločin nego o krivičnom djelu koje pripada konvencionalnim krivičnim djelima. U teoriji međunarodnog krivičnog prava kad je riječ o diversifikaciji međunarodnih krivičnih djela postoji podjela na: (i) međunarodna krivična djela u užem smislu (*stricto sensu*, odnosno prava ili čista međunarodna krivična djela, u koja spadaju krivična djela kojim se krše ratni zakoni i običaji rata) i (ii) međunarodna krivična djela u širem smislu (neprava ili mješovita međunarodna krivična djela).³⁰ U tom pravcu, terorizam kao međunarodni zločin bi potpadao pod ovu drugu vrstu međunarodnih krivičnih djela.

Terorizam budući da je zabranjen međunarodnim običajnim pravom, postojaće kada njegove posljedice nisu ograničene na jednu državu nego prevazilaze državne granice. U skladu s tim, svaka država, pa i BiH, ima pravo da sve izvršioce terorističkih akata koji se nađu na njenoj teritoriji izvede pred sud. Pa ipak, iz pripadajućeg konvencijskog prava proizilazi da konvencije favorizuju djelovanje nacionalnih tijela, te *eo ipso* one ne omogućuju eksteritorijalnu jurisdikciju. To znači da ako jedna država pojedince ili grupe optužene za terorizam u drugoj državi odluči da ne izruči državi koja ih traži, ona ne može ostvariti cilj obzirom da država koja odbija izručenje ne podliježe nikakvim sankcijama.³¹

U članu 201. stav 1. KZ BiH, propisan je osnovni oblik tog djela: „*Ko učini teroristički čin s ciljem ozbiljnog zastrašivanja stanovništva ili prisiljavanja organa vlasti Bosne i Hercegovine, vlade druge zemlje ili međunarodne organizacije, da što izvrši ili ne izvrši, ili s ciljem ozbiljne destabilizacije ili uništavanja osnovnih političkih, ustavnih, privrednih ili društvenih struktura Bosne i Hercegovine, druge zemlje ili međunarodne organizacije, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.*“

U stavu 5. istog člana je dato objašnjenje terorističkog čina pod kojim se podrazumijeva neka od radnji, koja s obzirom na svoju prirodu ili kontekst može ozbiljno oštetiti državu ili

²⁹ Kolarić, Dragana, op. cit., str. 58. U: Casseze, A: The Multifaceted Criminal Notion of Terrorism in International Law, Journal of International Criminal Justice, 4(2006.), Oxford University Press, p. 938. Takođe, v. Kaseze, A., op. cit., str.147.

³⁰ B. Petrović, B., Jovašević D., *Međunarodno krivično pravo*, Sarajevo, 2010., str. 118-123.

³¹ Prof. dr. Gaćinović Radoslav, *Pravno organizacioni aspekti antiterorističkog djelovanja*, Strani pravni život 3/2008.

međunarodnu organizaciju, i to:

- a) *napad na život osobe koji može prouzrokovati njezinu smrt;*
- b) *napad na fizički integritet osobe;*
- c) *protivpravno zatvaranje, držanje zatvorenim ili na drugi način oduzimanje ili ograničavanje slobode kretanja druge osobe, s ciljem da nju ili nekoga drugoga prisili da što izvrši ili trpi (otmica) ili uzimanje talaca;*
- d) *nanošenje velike štete objektima Bosne i Hercegovine, vlade druge države ili javnim objektima, transportnom sistemu, objektima infrastrukture uključujući informacijski sistem, fiksnoj platformi koja se nalazi u kontinentalnom pojasu, javnom mjestu ili privatnoj imovini, za koju štetu je vjerovatno da će ugroziti ljudski život ili dovesti do znatne privredne štete;*
- e) *otmica zrakoplova, broda ili drugog sredstva javnog saobraćaja ili za prevoz roba;*
- f) *proizvodnja, posjedovanje, sticanje, prevoz, snabdijevanje, korištenje ili osposobljavanje za korištenje oružja, eksploziva, nuklearnog, biološkog ili hemijskog oružja ili radioaktivnog materijala, kao i istraživanje i razvoj biološkog i hemijskog oružja ili radioaktivnog materijala;*³²
- g) *ispuštanje opasnih materija ili izazivanje požara, eksplozija ili poplava s posljedicom ugrožavanja ljudskih života;*
- h) *ometanje ili zaustavljanje snabdijevanja vodom, električnom energijom ili drugim osnovnim prirodnim resursima s posljedicom ugrožavanja ljudskih života;*
- i) *prijetnja učinjenjem kojih djela iz tačke a. do h. ovog stava.*

Dakle, ukoliko se uporede tekstovi Evropskog savjeta i člana 201. stav 5. KZ BiH koji se odnose na radnje obuhvaćene pojmom terorističkog akta, vidljivo je da KZ BiH manje-više identično u tom smislu preuzima normativna rješenja iz Zajedničkog stava donesenog od strane Evropskog savjeta iz 2001.

Osim toga, KZ BiH ne ostaje samo na području određivanja elemenata bića krivičnog djela terorizma i propisivanja kazni za njegov osnovni i kvalifikovane oblike, već ovo krivično djelo kao izrazito opasno po društvene vrijednosti, kako na nacionalnom tako i univerzalnom planu, uz to, kompleksno u svojim brojnim negativnim aspektima, normativno zaokružuje na način što ga proširuje i dopunjuje sa srodnim inkriminacijama sadržanim u članovima 202.

³² Ove radnje po svojoj prirodi predstavljaju pripremne radnje ili radnje pomaganja nekog od drugih oblika terorističkog čina iz stava 4. ovog člana. Ono što ovim radnjama daje karakter protivpravnosti odnosi se na protivpravnost cilja s kojima su te radnje preduzete. V. Grupa autora, str. 665., op. cit.

(Finansiranje terorističkih aktivnosti),³³ 202a. (Javno podsticanje na terorističke aktivnosti), 202b. (Vrbovanje radi terorističkih aktivnosti), 202c. (Obuka za izvođenje terorističkih aktivnosti), 202d. (Organiziranje terorističke grupe).

Propisujući krivično djelo terorizma u članu 201. KZ BiH, pri određivanju pojma terorističkog akta i nabiranja njegovih oblika naš zakonodavac direktno se ne poziva na naprijed navedene međunarodne akte koji se odnose na suzbijanje terorizma, već njegove pojedine oblike određuje njihovim radnjama izvršenja ili u pojedinim slučajevima njegovim posljedicama.³⁴ Osim što se poziva na više oblika terorističkog akta kao radnje učinjenja, uz to, za svaki od tih oblika predviđa dodatne uslove koji se tiču značaja radnje izvršenja sa aspekta efekata koje može prouzrokovati za državu ili međunarodnu organizaciju, te što se za pojedine radnje izvršenja da bi se mogle smatrati terorističkim vezuje nastupanje konkretne opasnosti za život ljudi ili za privredne objekte, a za druge ne.³⁵

Iz inkriminacije terorizma kakva je propisana u članu 201. KZ BiH, proizlaze zajedničke karakteristike koje prate sve terorističke akte, a koje uključuju:

- opasnost po život, tijelo ili imovinu;
- pokušaj namjernog potkopavanja demokratske vlasti, naročito pokušaj uticaja na kreatore politike i zakona i
- neselektivan pristup metama s ciljem izazivanja straha i terora među stanovništvom.

5. Dileme u pogledu krivičnog djela terorizma sa posebnim osvrtom na krivična djela propisana članovima 202., 202a., 202b., 202c. i 202d. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine

Iz zakonske definicije krivičnog djela terorizma iz člana 201. KZ BiH nedvosmisleno slijedi da je njegov **zaštitni objekt** sloboda i lična bezbjednost građana shvaćena u subjektivnom smislu, imovina države BiH i imovina vlade drugih zemalja, ekonomska i politička stabilnost države BiH i drugih zemalja ili međunarodnih organizacija. Zakonom zaštićena dobra predstavljaju najvažnije civilizacijske vrijednosti, zbog čega napad na ova zakonom zaštićena dobra predstavlja najteži oblik društvene opasnosti i zahtijeva najoštrije društveno reagovanje u krivičnoppravnom smislu.

Biće krivičnog djela terorizma ima dva osnovna elementa: **radnju izvršenja i cilj.**

³³Osnov ove inkriminacije čini Međunarodna konvencija o suzbijanju finansiranja terorizma usvojena od Generalne skupštine UN 9.12.1999. Predsjedništvo BiH je odluku o njenoj ratifikaciji donijelo 26.3.2003. Konvencija je objavljena u „Službenom glasniku BiH“, Međunarodni ugovori, br. 3/2003.

³⁴ Grupa autora, op. cit. str. 661

³⁵ *Ibidem*

Radnja izvršenja se pojavljuje kao jedan od **terorističkih činova**, određenih i taksativno nabrojanih u stavu 5. člana 201. KZ BiH.

Za izvršenje krivičnog djela neophodna je **namjera (jasno postavljen cilj)** da se ostvari posljedica djelovanja.

I pored toga što se zakonsko određenje djela terorizma svodi na dva osnovna elementa, ono u praksi otvara pitanja s obzirom na to da zakonodavac predviđa više **mogućih oblika terorističkog akta kao radnje učinjenja (taksativno nabrojanih u članu 5.)**, ali uz to **za svaki od zakonom predviđenih oblika radnje učinjenja zahtijeva ispunjenje i jednog dodatnog uvjeta** koji se tiče radnje učinjenja sa aspekta efekata koje ona može prouzrokovati.

Zakonsko određenje terorizma stvara dilemu utoliko što zakon za pojedine radnje, da bi se one mogle smatrati radnjama učinjenja krivičnog djela terorizma, **zahtijeva nastupanje konkretne opasnosti za život ljudi ili za privredne objekte, a za druge ne.**

Dodatna dilema kod krivičnog djela terorizma je u činjenici da preduzetim terorističkim činom, mogu biti ostvarena i obilježja nekog drugog krivičnog djela, te se postavlja pitanje da li će se raditi o sticaju krivičnog djela terorizma i tog drugog krivičnog djela čija su obilježja ostvarena terorističkim činom, ili će to djelo biti obuhvaćeno krivičnim djelom terorizma.

Od pravosudnih institucija građani očekuju vladavinu prava, poštivanje ljudskih prava, poštivanje prava na slobodu, pravo na mir, pravo na slobodu misli, pravo na slobodu izražavanja, a naročito zaštitu osnovnog prava svakog čovjeka, a to je pravo na život. Sva ova ustavom zagantovana prava su korijen i uslov stabilnosti u svakom demokratskom društvu.

Stoga, u kontekstu trenutne široke, sistematične i odlučne međunarodne koalicione borbe protiv krivičnog djela Terorizma, od Suda se očekuje da pri odmjeravanju kazni pojedincima za koje je utvrđena krivica za počinjenje ovog krivičnog djela, naročito udovolji **generalnoj prevenciji**, odnosno da pokaže odlučnost i istrajnost u borbi protiv terorizma kao svojevrsnog kriminaliziranog oblika političkog, vjerskog ili bilo kojeg drugog oblika nasilja.

5.1. Krivično djelo Javno podsticanje na terorističke aktivnosti iz člana 202a. i krivično djelo Vrbovanje radi terorističkih aktivnosti iz člana 202b. Krivičnog zakona BiH

Član 202a.

Javno podsticanje na terorističke aktivnosti

Ko javno, putem sredstva informiranja, distribuirala ili na bilo koji drugi način uputi poruku javnosti koja ima za cilj podsticanje drugog na izvršenje krivičnog djela iz članova: 191.

(Uzimanje talaca), **192.** (Ugrožavanje osoba pod međunarodnom pravnom zaštitom), **194.** (Neovlašteno pribavljanje ili raspolaganje nuklearnim materijalom), **194a.** (Ugrožavanje nuklearnog objekta), **196.** (Piratstvo), **197.** (Otmica zrakoplova ili broda ili zauzimanje fiksne platforme), **198.** (Ugrožavanje sigurnosti zračne ili morske plovidbe ili fiksnih platformi), **199.** (Uništenje i uklanjanje znakova koji služe sigurnosti zračnog saobraćaja), **200.** (Zloupotreba telekomunikacionih znakova), **201.** (Terorizam), **202.** (Finansiranje terorističkih aktivnosti), **202b.** (Vrbovanje radi terorističkih aktivnosti), **202c** (Obuka za izvođenje terorističkih aktivnosti) i **202d.** (Organiziranje terorističke grupe) ovog zakona kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 202b.

Vrbovanje radi terorističkih aktivnosti

*Ko vrbuje ili navodi drugoga da počini ili učestvuje ili pomaže u izvršenju ili da se pridruži terorističkoj grupi radi izvršenja nekog od krivičnih djela iz članova: **191.** (Uzimanje talaca), **192.** (Ugrožavanje osoba pod međunarodnom pravnom zaštitom), **194.** (Neovlašteno pribavljanje ili raspolaganje nuklearnim materijalom), **194a.** (Ugrožavanje nuklearnog objekta), **196.** (Piratstvo), **197.** (Otmica zrakoplova ili broda ili zauzimanje fiksne platforme), **198.** (Ugrožavanje sigurnosti zračne ili morske plovidbe ili fiksnih platformi), **199.** (Uništenje i uklanjanje znakova koji služe sigurnosti zračnog saobraćaja), **200.** (Zloupotreba telekomunikacionih znakova), **201.** (Terorizam), **202.** (Finansiranje terorističkih aktivnosti) **202a.** (Javno podsticanje na terorističke aktivnosti) ili **202c.** (Obuka za izvođenje terorističkih aktivnosti) ovog zakona kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.*

U odnosu na krivična djela Javno podsticanje na terorističke aktivnosti iz člana 202a. KZ BiH i Vrbovanje radi terorističkih aktivnosti iz člana 202b. KZ BiH pred Sudom je vođen postupak protiv **B.H.** koji je pravosnažno osuđen na kaznu zatvora.

Kod utvrđivanja činjenice da li se ponašanje pojedinca može smatrati javnim podsticanjem ili vrbovanjem na terorističke aktivnosti kako to zakonodavac propisuje kod ovih krivičnih djela, Sud mora voditi računa da se time ne uđe u **zonu ljudskih prava pojedinca zagarantovanih članom 9. (sloboda misli, savjesti i vjeroispovijesti) i članom 10. (slobode izražavanja) Evropske konvencije o ljudskim pravima.**

Evropska konvencija o ljudskim pravima u tom dijelu donekle i rješava ovu dilemu Suda, s obzirom na to da je u članu 9. stav 2. propisano da će sloboda manifestiranja svoje vjere ili

svojih uvjerenja podlijevati samo onim ograničenjima predviđenim zakonom i koja su neophodna u demokratskom društvu u interesu javne sigurnosti, zaštite javnog poretka, zdravlja ili morala ili zaštite prava i sloboda drugih, a članom 10. stav 2. da ostvarivanje slobode izražavanja, budući da uključuje obaveze i odgovornosti, može podlijevati takvim formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili sankcijama predviđenim zakonom i koje su neophodne u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, teritorijalnog integriteta ili javne sigurnosti, sprječavanja nereda ili zločina, zaštite zdravlja i morala, ugleda ili prava drugih, sprječavanja širenja povjerljivih informacija ili u interesu očuvanja autoriteta i nepristrasnosti sudstva.

Za utvrđivanje činjenice u vezi sa ovim krivičnim djelima, neophodno je utvrditi:

- da li su govori i izjave **rezultirali i proizveli odluku** kod državljana BiH za odlazak na strana ratišta, odnosno da li pojedinac ohrabruje i odobrava odlazak BiH državljana u terorističke organizacije;
- da li se javni govori i izjave mogu **kvalifikovati** kao vrbovanje radi izvršenja terorističkih aktivnosti i javno poticanje na terorističke aktivnosti;
- sa aspekta sigurnosti **kakav karakter imaju te izjave i javni istupi po sigurnost BiH.**

5.2. Organiziranje terorističke grupe iz člana 202d. Krivičnog zakona BiH

Član 202d.

Organiziranje terorističke grupe

(1) Ko organizira terorističku grupu ili na drugi način udružuje najmanje tri lica radi izvršenja nekog od krivičnih djela iz članova: 191. (Uzimanje talaca), 192. (Ugrožavanje osoba pod međunarodnom zaštitom), 194. (Neovlašteno pribavljanje ili raspolaganje nuklearnim materijalom), 194a. (Ugrožavanje nuklearnog objekta), 196. (Piratstvo), 197. (Otmica zrakoplova ili broda ili zauzimanje fiksne platforme), 198. (Ugrožavanje sigurnosti zračne ili morske plovidbe ili fiksni platformi), 199. (Uništenje i uklanjanje znakova koji služe sigurnosti zračnog saobraćaja), 200. (Zloupotreba telekomunikacionih znakova), 201. (Terorizam), 202. (Finansiranje terorističkih aktivnosti), 202a. (Javno podsticanje na terorističke aktivnosti), 202b. (Vrbovanje radi terorističkih aktivnosti) ili 202c. (Obuka za izvođenje terorističkih aktivnosti) kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(2) Ko postane pripadnik grupe iz stava (1) ovog člana ili na bilo koji drugi način učestvuje u aktivnostima terorističke grupe, uključujući pružanje finansijske i bilo koje druge pomoći, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) *Pripadnik grupe iz stava (1) ovog člana koji otkrije grupu prije nego što je u njenom sastavu ili za nju počinio krivično djelo, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine, a može biti i oslobođen kazne.*

Za razliku od ranije prakse Suda u vezi krivičnih djela povezanih sa Terorizmom, kao što je to bio slučaj sa predmetima „J...“, „Č...“, „R...“, gdje je mjesto izvršenja krivičnog djela bilo na teritoriji BiH, novija praksa ukazuje da je posljednjih par godina kriminalno ponašanje pojedinaca u pogledu ovih krivičnih djela vezano isključivo za terorističku organizaciju ISIL/IDIL i njeno djelovanje na području Sirije.

Kod ovog krivičnog djela Sud je pri razmatranju odlučujućih činjenica prvenstveno u obavezi da utvrdi da li je grupa ili organizacija kojoj se lice priključilo teroristička grupa ili organizacija. Dokazivanje određene grupe kao terorističke se kroz sve dosadašnje pravosnažne predmete vezane za ovo krivično djelo baziralo isključivo na rezolucijama Vijeća sigurnosti koje regulišu tematiku terorističkih organizacija i odlukama Vijeća ministara kojima su propisane obaveze Bosne i Hercegovine u odnosu na lica koja se dovode u vezu sa terorističkim grupama.

U odnosu na ovu činjenicu u praksi se pojavljivala dilema da li je grupa kojoj se lica pridružuju **zaista teroristička grupa/organizacija ili se radi o oružanim formacijama koje u svojoj osnovi nisu terorističke**, a koje ponašanje pojedinaca nije kriminalno i ne potpada pod odredbe ovog krivičnog djela.

Zakonodavac je navedenu dilemu riješio izmjenama Krivičnog zakona, propisivanjem **krivičnog djela Pridruživanje stranoj vojnoj ili paravojnoj formaciji** (član 162b. KZ BiH).

Utvrđivanje činjenice postojanja neke strane paravojne ili parapolicijske formacije isključivo kao terorističke nije više bitan element krivičnog djela Pridruživanje stranoj vojnoj ili paravojnoj formaciji iz člana 162b. KZ BiH, kao što je to slučaj kod krivičnog djela Organiziranje terorističke grupe iz člana 202d. KZ BiH, ali su se stvorili novi problemi i dileme.

Naime, u činjeničnim opisima optužnica i dalje se strane vojne i paravojne formacije karakterišu kao terorističke, tako da Sud i kod pravne kvalifikacije Pridruživanje stranoj vojnoj ili paravojnoj formaciji kao odlučujuću činjenicu mora utvrđivati da su te formacije terorističke.

Krivično djelo iz člana 162b. KZ BiH je blanketnog karaktera, te je Sud u obavezi pri

donošenju odluka voditi računa o pravilnoj primjeni blanketnih normi koje nadopunjuju navedenu odredbu. Relevantne odredbe blanketnog propisa u ovom slučaju su propisane Zakonom o službi u Oružanim snagama BiH, kojima je definisano samo šta Oružane snage BiH podrazumijevaju, kao i koja lica mogu biti na službi u Oružanim snagama.

Druga odlučujuća činjenica koju Sud kod ovog krivičnog djela mora utvrditi je samo pridruživanje i pripadnost pojedinca nekoj vojnoj ili paravojnoj formaciji. S tim u vezi, najveći izazov za organe gonjenja je upravo dokazivanje ove činjenice, s obzirom na to da je mjesto izvršenja van teritorije Bosne i Hercegovine, što skoro pa onemogućava provođenje istrage i prikupljanje dokaza, pa se uvidom u dokaze na kojima se optužnice temelje, može konstatovati smanjen kvantitet dokaza.

Takođe, nerijetko se Sud susreće sa situacijama da iz činjeničnog opisa optužnice izostavlja navode optužbe da su optuženi krivična djela povezana sa pridruživanjem terorističkim grupama počinili kao pripadnici selefijske zajednice, van zvaničnih institucija Islamske zajednice u BiH. Naime, pripadnost učinitelja nekoj vjerskoj skupini ili ideologiji, ne bi trebao biti predmet razmatranja krivičnog postupka, s obzirom na to da vjersko ubjeđenje optuženih nije činjenica koju treba dokazivati, a naročito ako se ima u vidu da optužba na te okolnosti čak ne izvodi ni dokaze.

Sud se u ovim predmetima prvi put sreće sa činjenicom da optuženi ne priznaju Sud i da ne poštuju pravila i procedure Suda – što nerijetko dovodi do udaljavanja optuženih iz sudnice i neminovnosti donošenja procesnih odluka da će se glavni pretres odvijati i nastavljati i bez njihovog prisustva.

6. Zaključak

Iz naprijed navedenog očigledno je da se Sud BiH uhvatio u koštac sa najtežim oblicima kriminaliteta. Četiri nova krivična djela povezana sa terorizmom unesena su u Krivični zakon Bosne i Hercegovine 2010. godine³⁶, te su pored krivičnog djela **Terorizam** iz člana 201. KZ BiH i krivičnog djela **Finansiranje terorističke organizacije** iz člana 202. KZ BiH, uneseni članovi 202a., 202b., 202c., 202d. KZ BiH, a sve u cilju usaglašavanja domaćeg krivičnog prava sa međunarodnim dokumentima.

Zakonom o dopuni Krivičnog zakona BiH iz 2014. godine³⁷ propisan je i član 162b. KZ BiH, **Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim**

³⁶ „Službeni glasnik BiH“ broj 08/10 od 21.01.2010. godine.

³⁷ „Službeni glasnik BiH“ broj 47/14 od 17.06.2014. godine.

formacijama van BiH, koji je uveden u posebno poglavlje Zakona koje propisuje krivična djela protiv integriteta Bosne i Hercegovine.

Analiza krivičnog djela Pridruživanje stranoj vojnoj ili paravojnoj formaciji iz člana 162b. KZ BiH je obuhvaćena ovim stručnim radom jer se radi o krivičnom djelu koje je po svojoj prirodi srodno krivičnom djelu Terorizma.

Kroz sudsku praksu Sud BiH je u obrazloženjima svojih presuda dao odgovore na pitanja koji su to standardi dokazivanja postojanja namjere kod krivičnog djela terorizma, koja sredstva se smatraju podobnim za izvršenje terorističkog čina, šta čini sadržaj radnje izvršenja javnog podsticanja na terorističke aktivnosti, te kakav karakter mora imati neka radnja da bi se smatrala terorističkim činom, kao i druga interesantna pitanja.

**IV. SUDSKA PRAKSA SUDA BOSNE I HERCEGOVINE U
PREDMETIMA KORUPCIJE**

1. KRIVIČNO DJELO PRIMANJE DARA I DRUGIH OBLIKA KORISTI IZ ČLANA 217. KZ BiH

1.1. Kada se krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi smatra svršenim

Krivično djelo Primanje dara i drugih oblika koristi smatra se svršenim samim zahtijevanjem dara.

Iz obrazloženja:

Stoga, kad se sve naprijed navedene činjenice dovedu u međusobnu vezu, Sud zaključuje da je od svjedoka J.J. takođe zahtijevano davanje dara od strane službenog lica. Činjenicu da svjedok nije na kraju dao dar, a što saglasno proizlazi iz njegovih iskaza, Sud nije našao relevantnom prilikom ocjene postojanja navedenog krivičnog djela, budući da je samo djelo svršeno zahtijevanjem dara, a što proizilazi iz zakonske formulacije člana 217. stav 1. KZ BiH “službena ili odgovorna osoba u institucijama Bosne i Hercegovine, uključujući i stranu službenu osobu, koja zahtijeva ili primi dar...”.

(Presuda Suda BiH, broj S1 2 K 013527 13 K od 10.06.2014. godine)

1.2. Subjektivni dokazi kod krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi

Činjenica da su svjedoci i sami tzv. „nužni učesnici ili saizvršioци“ ne može predstavljati osnov koji dovodi u pitanje postojanje krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi i krivične odgovornosti optuženih.

Iz obrazloženja:

Iz navedenih iskaza, čiju ocjenu je ovo vijeće iznijelo u okviru utvrđenog činjeničnog stanja, nedvosmisleno proizilazi da su optuženi u potpunosti bili svjesni nedopuštenosti svojih radnji i društvene negativnosti svog ponašanja, ovo posebno kada se ima u vidu da su kao nosioci službenih ovlaštenja svoju odbranu temeljili isključivo na navodnoj nepodobnosti iskaza tzv. „nužnih učesnika ili saizvršilaca“ u predmetnom krivičnom djelu, pokušavajući upravo na taj način prikriti **kriminalni karakter** svojih radnji, a što konačno i jeste karakteristično za

odbranu službenih lica koja protivpravnim korištenjem službene pozicije i ovlaštenja koja iz toga proizilaze dovode do povrede službene dužnosti.

Činjenica da su navedeni svjedoci i sami tzv. „nužni učesnici ili saizvršioc“, ne može predstavljati bilo kakav „alibi“ ili osnov koji dovodi u pitanje postojanje ovog krivičnog djela i krivične odgovornosti optuženih, imajući u vidu da je u krivičnom pravu opšteprihvaćen princip lične, odnosno individualne krivične odgovornosti, prema kojem odgovornost svakog od učesnika u određenom krivičnom djelu zavisi od njegovog sopstvenog doprinosa i ograničena je stepenom njegovog psihičkog odnosa prema konkretnom djelu i ne zavisi od odgovornosti drugih sudionika u kriminalnom događaju, pri čemu je potrebno imati u vidu i to da pitanje ko će sve biti optužen u nekom kriminalnom događaju u kojem učestvuje više lica, nije u ingerenciji suda.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 003440 09 Kžk od 21.06.2011. godine)

1.3. Elementi krivičnog djela Primanje dara ili drugih oblika koristi

Krivično djelo Primanje dara ili drugih oblika koristi može se izvršiti pravim pasivnim podmićivanjem, nepravim pasivnim podmićivanjem i naknadnim pasivnim podmićivanjem. Izvršilac djela u svim oblicima može biti samo službeno ili odgovorno lice u institucijama BiH, uključujući i strano službeno lice. Subjektivnu stranu djela čini direktni umišljaj, te pokušaj ovog krivičnog djela nije moguć.

Iz obrazloženja:

Pravo pasivno podmićivanje (st. 1.) postoji kada službeno ili odgovorno lice zahtijeva ili primi poklon ili kakvu drugu korist ili primi obećanje poklona ili kakve koristi, da u okviru svog ovlašćenja izvrši radnju koju ne bi smjelo izvršiti ili da ne izvrši radnju koju bi moralo izvršiti. Radnja izvršenja kod ovog oblika primanja mita sastoji se u zahtijevanju ili primanju poklona, primanju kakve druge koristi, primanju obećanja poklona, te primanju obećanja kakve druge koristi. Za postojanje djela je irelevantno od koga je potekla inicijativa za podmićivanje, da li od davaoca ili primaoca mita. Zahtijevanje mita se može sastojati u svakom postupanju iz kojeg se može zaključiti da službeno lice traži navedenu protuuslugu za preduzimanje ili nepreduzimanje službene radnje. Zahtijevanje ili primanje mita treba da je

povezano sa službenom radnjom službenog ili odgovornog lica, odnosno neophodno je da se time službeno lice obavezuje da u okviru svog službenog ovlašćenja *izvrši ili ne izvrši službenu radnju koju ne bi smjelo, odnosno koju bi moralo izvršiti*. U pitanju su dakle nezakonite, nedopuštene radnje. Ovdje *učinilac za nagradu nezakonito postupajući*. *Nepravo pasivno podmićivanje* (st. 2.) postoji kada službeno lice zahtijeva ili primi mito ili obećanje mita da bi izvršilo službenu radnju koju bi i inače moralo izvršiti, odnosno da ne bi izvršilo službenu radnju koju ne bi ni smjelo izvršiti. Ovaj oblik krivičnog djela primanja mita po radnji izvršenja se ne razlikuje od djela iz st. 1., već samo u službenoj radnji povodom koje se zahtijeva ili prima mito. *Naknadno pasivno podmićivanje* (st. 3.) postoji kada službeno ili odgovorno lice zahtijeva ili primi mito poslije izvršene ili neizvršene službene radnje, a primanje mita je učinjeno u vezi sa tim radnjama.

Izvršilac djela u svim oblicima može biti samo službeno ili odgovorno lice u institucijama BiH, uključujući i strano službeno lice. U tom smislu, odredbom člana 1. tačka 3. KZ BiH je propisano da je službeno lice izabrani ili imenovani funkcioner u organima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti BiH i u drugim državnim i upravnim ustanovama ili službama koje vrše određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je osnovala; lice koje stalno ili povremeno vrši službenu dužnost u navedenim upravnim organima ili ustanovama; ovlašteno lice u privrednom društvu ili u drugom pravnom licu kojem je zakonom ili drugim propisom donesenim na osnovu zakona povjereno vršenje javnih ovlaštenja, a koje u okviru tih ovlaštenja obavlja određenu dužnost; te drugo lice koje uz naknadu ili bez naknade obavlja određenu službenu dužnost na osnovu ovlaštenja iz zakona ili drugog propisa donesenog na osnovu zakona. Pored toga, odredbom člana 1. stav 5. KZ BiH je data definicija odgovornog lica, koje je lice u privrednom društvu ili u drugom pravnom licu, kojem je s obzirom na njegovu funkciju ili na osnovu posebnog ovlaštenja povjeren određeni krug poslova koji se odnose na primjenu zakona ili propisa donesenih na osnovu zakona, ili općeg akta privrednog društva ili druge pravne osobe u upravljanju i rukovanju imovinom, ili se odnose na rukovođenje proizvodnim ili nekim drugim privrednim procesom ili na nadzor nad njima. Odgovornim licem smatra se i službeno lice u smislu stava (3) ovog člana kada su u pitanju radnje kod kojih je kao počinitelj označeno odgovorno lice, a nisu propisane kao krivično djelo odredbama glave o krivičnim djelima protiv službene i druge odgovorne dužnosti, ili odredbama o krivičnim djelima koje počini službeno lice propisanim u nekoj drugoj glavi ovog zakona ili drugim zakonom BiH.

Subjektivnu stranu djela čini *direktni umišljaj, te pokušaj ovog krivičnog djela nije moguć*. Za djelo iz stava 1. propisana kazna je zatvor od jedne do deset godina, a za djelo iz stavova 2. i 3. od šest mjeseci do pet godina. U stavu 4. člana navedene odredbe predviđeno je obavezno oduzimanje primljene koristi.

(Presuda Suda BiH, broj S1 2 K 013527 13 K od 10.06.2014. godine)

1.4. Sadržaj radnje izvršenja kod krivičnog djela Primanje dara i drugih oblika koristi

Primanje dara može biti izraženo kroz različite radnje službenog lica, kao na primjer uzimanjem, stavljanjem u ladicu ili prećutno, odnosno kroz konkludentno ponašanje primaoca dara.

Iz obrazloženja:

Dakle, Sud je van razumne sumnje utvrdio da je carina morala biti naplaćena od strane carinskog službenika, odnosno da optuženi nije poduzeo službenu radnju koju je morao poduzeti, čime je ispunjeno jedno od obilježja krivičnog djela iz člana 217. stav 1. KZ BiH.

Svjedok M.S., na glavnom pretresu je na detaljan način opisao kako je kritičnog dana došao na GP Maljevac gdje se, nakon obavljanja granične kontrole, obratio cariniku kojeg je prepoznao kao optuženog, koji je pogledao natovarenu peć za centralno grijanje i rekao da je carina 100 KM. Svjedok izjavljuje da je iznos navedene carine prihvatio, jer je isti bio sličan iznosu koju su mu prilikom davanja informacija o dažbina za uvoz predmetne peći za centralno grijanje rekla ovlaštena lica UIO prije ovog događaja. Carinik je, po saznanju da svjedok nema traženu valutu, rekao da može prihvatiti i 50 Eura. Svjedok je opisao da je optuženi pregledao peć dok je drugi carinik sjedio u kontejneru, te da je dar od 50 Eura stavio na pult ispred optuženog i otišao. Svjedok je takođe potvrdio da je nakon toga dolazila policija da slika peć kao i da uzima izjavu od njega, te da je nakon dva do tri dana prilikom povratka u Sloveniju, ovlaštena službena lica, zajedno sa optuženim, tražila od njega da promijeni izjavu.

Sud konstatuje da primanje dara može biti izraženo kroz različite radnje službenog lica, kao na primjer uzimanjem, stavljanjem u ladicu ili prećutno - što se u ovom slučaju i desilo

odnosno kroz konkludentno ponašanje carinika, nakon što je svjedok ostavio 50 Eura na pult pred službenim licem, što je optuženi prećutno i prihvatio.

(Presuda Suda BiH, broj S1 2 K 007198 11 K od 31.01.2012. godine)

2. KRIVIČNO DJELO NEZAKONITO POSREDOVANJE IZ ČLANA 219. KZ BIH

2.1. Pokušaj kod krivičnog djela Nezakonito posredovanje

U slučaju kada je nagrada za nezakonito posredovanje primljena, ali do posredovanja nije došlo, krivično djelo je ostalo u pokušaju.

Iz obrazloženja:

Sud nije utvrdio da je posredovanje od strane optuženog D. i učinjeno, odnosno Tužilaštvo u tom pravcu nije ponudilo niti jedan dokaz. Tako je iz iskaza svjedoka odbrane R.M., koji je obavljao poslove predsjednika Komisije za prijem vojnika u Oružane snage, vidljivo da isti navodi kako na njega niko nije vršio uticaj kod prijema vojnika, kao i da mu nije poznato da li je optuženi D. u kritično vrijeme bio član ove komisije, zbog čega Sud zaključuje da je u konkretnom slučaju nagradu za nezakonito posredovanje optuženi tražio i primao, ali do uticaja na službeno lice nije došlo, zbog čega je preduzeta krivičnopravna radnja ostala u pokušaju.

Bez sumnje, ukoliko se imaju u vidu činjenice, okolnosti i radnje koje optuženi D.S. preduzima, na način kako je to navedeno u izreci ove Presude, što je potvrđeno izvedenim dokazima koji potvrđuju činjenične navode optužbe, sasvim realno sve navedeno ukazuje na svijest, volju i namjeru optuženog, što temelji osnov za zaključak Suda da je optuženi D.S. ove krivičnopravne radnje preduzeo kao produženo krivično djelo Protuzakonito posredovanje iz člana 219. stav 3. u vezi sa stavom 2., sve u vezi sa članom 54. i 26. KZBiH, koja krivičnopravna radnja će ostati u pokušaju, a pod tačkom 6. izreke Presude optuženi F.S., krivičnopravnu radnju Protuzakonito posredovanje iz člana 219. stav 3. u vezi sa stavom 2. KZBiH, sve u vezi sa članom 31. KZBiH, gdje će optuženi F.S., svojim učešćem omogućiti i olakšati optuženom D.S. izvršenje krivičnog djela, koje radnje će optuženi počinili sa umišljajem, kao oblikom vinosti u izvršenju istih.

Dakle, Sud zaključuje da optuženi D.S., svjesno koristeći svoj službeni položaj u institucijama BiH prima nagradu kako bi posredovao da se izvrši službena radnja koja se ne smije izvršiti, te da je drugooptuženi F. svjesno pomogao D. da primi nagradu kako bi isti posredovao u izvršenju službene radnje koja se ne smije izvršiti.

(Presuda Suda BiH, broj S1 2 K 020785 16 Kod 01.11.2016. godine)

2.2. Motiv pomagača

Razlozi iz kojih se pomagač odlučio da pruži pomoć u izvršenju krivičnog djela drugog lica nisu od značaja kod utvrđivanja krivice, te oni mogu biti od uticaja samo kod odmjeravanja kazne.

Iz obrazloženja:

Kada je u pitanju prigovor odbrane da Tužilaštvo osim činjenice da je optuženi prosljedio novac prvooptuženom nije ni dokazivalo, a kamoli dokazalo bilo kakav motiv, ličnu korist ili interes kojim se rukovodio optuženi F., ovo vijeće istaknuti prigovor nalazi potpuno irelevantnim. Naime, ovo vijeće naglašava da Tužilaštvo i nije bilo u obavezi da dokazuje motive ili interes optuženog, s obzirom da razlozi zbog kojih se pomagač odlučio da pruži pomoć u izvršenju krivičnog djela drugog lica nisu od značaja. Naime, ove okolnosti mogu biti cijenjene samo u smislu rasvjetljavanja ličnosti pomagača, a samim tim uticati i na odmjeravanje kazne.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 020785 17 Kž od 30.01.2017. godine)

2.3. Prema kome se može izvršiti radnja posredovanja kod krivičnog djela Nezakonito posredovanje iz člana 219. KZ BiH

Navođenje kolektivnog tijela u izreci presude kao subjekta prema kojem je optuženi imao namjeru izvršiti nezakonito posredovanje ne dovodi u pitanje ispunjenost bitnih obilježja ovog krivičnog djela. Pravilno shvatanje ovakvog određenja subjekta podrazumijeva logičan zaključak da je namjera počinioca krivičnog djela usmjerena

na članove kolektivnog tijela kao pojedince, a ne na kolektivno tijelo, jer su upravo članovi tog tijela kao službene osobe nosioci te subjektivnosti.

Iz obrazloženja:

Apelaciono vijeće ne nalazi da su osnovani prigovori odbrane optuženog u pogledu povrede krivičnog zakona u smislu člana 298. tačka d) ZKP BiH.

Odredbom člana 3. stav 1. Zakona o službi u Oružanim snagama BiH, propisano je: *Na službi u Oružanim snagama mogu biti vojna lica, civilna lica i kadeti. Vojna lica su profesionalna vojna lica i lica u rezervnom sastavu dok su na službi.*

Uzimajući u obzir citiranu odredbu, te je dovodeći u vezu sa nespornom činjenicom da je prvooptuženi D. u vrijeme determinisano predmetnom optužnicom nesumnjivo bio zaposlen kao profesionalno vojno lice u Oružanim snagama BiH (u činu brigadira), te da je nesumnjivo preduzeo krivičnopravne radnje opisane konkretno u tački 6. izreke pobijane presude, apelaciono vijeće drži da je prvooptuženi D. u predmetnom slučaju postupao u svojstvu službenog lica, tj. imao status službenog lica, te se stoga osporavanja odbrane u smislu neispunjenosti ovog obilježja konkretnog krivičnog djela nalaze potpuno neosnovanim.

Kada je u pitanju prigovor odbrane o neispunjenosti ostalih obilježja krivičnog djela iz člana 219. stav 3. u vezi sa stavom 2. KZ BiH u smislu da prvooptuženi nije ni mogao počinuti isto, s obzirom da iz činjeničnog opisa izreke proizlazi da je prvooptuženi navodno namjeravao preduzeti radnju posredovanja kod "Komisije" koja predstavlja kolektivno tijelo, a zakonski opis konkretnog krivičnog djela upućuje na zaključak da se navedena radnja može preduzeti samo prema pojedincu, odnosno određenoj službenoj osobi zaposlenoj u institucijama Bosne i Hercegovine, ovo vijeće takođe nalazi neosnovanim i zaključuje da je prvostepeni sud na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje, pravilno primijenio krivični zakon dajući o tome argumentovano i adekvatno obrazloženje.

Istina, žalba pravilno primjećuje da je u činjeničnom opisu kao subjekt kod koga je prvooptuženi imao namjeru izvršiti posredovanje označena „komisija“, a ne poimenično članovi iste, međutim apelaciono vijeće takav „propust“ ne nalazi relevantnim, te zaključuje kako se istim ne dovodi u pitanje ispunjenost bitnih obilježja konkretnog krivičnog djela. Naime, pravilnim shvatanjem datog činjeničnog opisa izreke, potpuno logičnim se nameće zaključak da je namjera protivzakonitog posredovanja prvooptuženog bila usmjerena na članove predmetne komisije kao pojedince, a ne na komisiju kao kolektivno tijelo, jer upravo su članovi komisije kao službene osobe nosioci te subjektivnosti.

Stoga nije bilo potrebe u izreku prvostepene presude unositi pojedinačna imena svih članova komisije kojima bi se precizirala fizička lica na koje je prvooptuženi imao namjeru izvršiti uticaj, odnosno posredovati kod istih kako bi članovi komisije kao službena lica preduzela službenu radnju koja se ne bi smjela izvršiti, jer postojeći opis u izreci prvostepene presude sadrži sve potrebne elemente bića krivičnog djela kako je ono dato u krivičnom zakonu, a koji je primjenjen uz pravilnu primjenu odredbe člana 4. KZ BiH (vremensko važenje zakona).

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 020785 17 Kž od 30.01.2017. godine)

3. KRIVIČNO DJELO ZLOUPOTREBA POLOŽAJA ILI OVLAŠTENJA IZ ČLANA 220. KZ BIH I ČLANA 383./358. KZ FBIH

3.1. Kada je dovršeno krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja

Krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja je dovršeno kada je jednom od radnji izvršenja izvršilac pribavio sebi ili drugom kakvu korist, drugome nanio štetu ili je teže povrijedio pravo drugog.

Iz obrazloženja:

Prije svega, Apelaciono vijeće nalazi bitnim napomenuti da pri izvršenju ovog krivičnog djela učinilac koristi službu, svoja službena ovlaštenja na nezakonit način i suprotno interesima i ciljevima službe. Krivično djelo postoji kada službeno ili odgovorno lice iskorišćavanjem svog službenog položaja ili ovlaštenja, prekoračenjem granica svog službenog ovlaštenja ili nevršenjem svoje službene dužnosti pribavi sebi ili drugom kakvu korist, drugom nanese kakvu štetu ili teže povrijedi prava drugog, što je osnovni oblik ovog krivičnog djela. Radnja izvršenja je određena alternativno tako da se ovo krivično djelo javlja u tri vida: kao iskorišćavanje službenog položaja ili ovlaštenja, prekoračenje granica službenog ovlaštenja i nevršenje službene dužnosti.

U konkretnom slučaju optuženom se stavlja na teret da je nevršenjem službene dužnosti drugom pribavio imovinsku korist. Neizvršenje službene dužnosti postoji kada službeno lice propusti da vrši svoju službenu dužnost, da preduzima službenu radnju koju je obavezan

preduzeti; ili kada tu radnju čini tako da se ne može postići cilj koji se njenim preduzimanjem treba ostvariti (formalno vršenje ali materijalno propuštanje vršenja službene dužnosti). Službeno lice dakle ne čini nešto što spada u njegovu kompetenciju i što je dužan da čini, odbija da uradi nešto što je dužan da uradi ili odugovlači sa preduzimanjem ili izvršenjem neke svoje službene obaveze.

Djelo je dovršeno kada je jednom od navedenih radnji pribavljena sebi, ili drugom kakva korist, drugome nanesena šteta ili je teže povrijeđeno pravo drugog.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 017685 15 Kžk od 23.11.2015. godine)

3.2. Otežavajuće okolnosti kod odmjeravanja kazne za krivično djelo Zloupotreba službenog položaja iz člana 220. KZ BiH

Kod odmjeravanja kazne zatvora optuženom kao otežavajuće okolnosti cijenjene su, između ostalog, i štetnost posljedica izvršenih krivičnihopravnih radnji po instituciju u kojoj je bio zaposlen, te društvena opasnost tih radnji u smislu uticaja na svijest građana o postojanju vladavine prava i zakonitog funkcionisanja službenih osoba.

Iz obrazloženja:

Naime, cijeneći žalbene prigovore odbrane u pogledu odmjeravanja kazne zatvora optuženom, ovo vijeće nalazi da se u istoj neosnovano navodi da je kazna previsoko odmjerena, posebno kada se ima u vidu brojnost radnji izvršenja, odnosno količinu kriminalne aktivnosti, kontinuitet izvršenih krivičnihopravnih radnji koje su od strane optuženog preduzimate planski, upornost na strani optuženog prilikom preduzimanja istih koja se ogleda u vremenskom periodu za koji je optužen (od 2012 - januar 2015), štetne posljedice za Tužilaštvo BiH, te društvena opasnost njegovih radnji, koja se ogleda u svijesti građana o postojanju vladavine prava i zakonitog funkcionisanja službenika pozicioniranih u pravosudnom sistemu, što sve ima značaja za ocjenu predmetnog djela i stepena socijalne nevrijednosti, a što je pri izboru mjere kazne optuženom ispravno vrednovano kao otežavajuće okolnosti, posebno u kontekstu generalne prevencije, pa je stoga ovo vijeće, imajući u vidu svrhu kažnjavanja, ocijenilo da je posve opravdano i valjano prvostepeni sud izrekao kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine i 6 (šest) mjeseci, te pored kazne zatvora,

kao sankciju izrekao i mjeru sigurnosti zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti u trajanju od 5 (pet) godina, računajući od pravnosnažnosti presude, s tim da se vrijeme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere sigurnosti. Stoga, ocjenom svih gore pobrojanih okolnosti na strani optuženog, posebno cijeneći činjenicu da je optuženi u svojstvu ovlaštene službene osobe u izvršenju krivičnog djela pokazao visok stepen upornosti, ne izražavajući kajanje, već naprotiv, prikazujući preduzete radnje kao postupanje isključivo po nalogima tužilaca Tužilaštva BiH, kao i stepena njegovog umišljaja, ovo vijeće nalazi da su izrečene sankcije, suprotno žalbenim prigovorima, adekvatan odraz težine učinjenog krivičnog djela i stepena krivične odgovornosti optuženog.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 019757 17 Kž od 26.04.2017. godine)

3.3. Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 3. KZ BiH u vezi sa odredbom člana 11. Zakona o javnim nabavkama BiH

Postojanje epidemije bruceloze na području BiH, u inkriminisanom periodu, je razlog hitnosti koji opravdava da se odstupi od uobičajene procedure dodjele ugovora, odnosno radi se o standardu propisanom članom 11. stav 4. tačka a) alineja 4) Zakona o javnim nabavkama BiH. Stoga nema dokaza da je došlo do zloupotrebe Zakonom o javnim nabavkama propisane procedure.

Iz obrazloženja:

Prema navodima optužnice, optuženi se teretio da je postupao protivno članu 11. Zakona o javnim nabavkama BiH u namjeri da dobavljaču pribavi imovinsku korist, a drugima nanese štetu tako što će Ugovor o nabavki PDA uređaja za kontrolu bruceloze, zaključiti sa firmom „SKT“ doo S. i to na način da sprovede skraćeni postupak dodjele ugovora o nabavci PDA uređaja, putem pregovaračkog postupka.

Članom 11. stav 4. tačka a) alineja 4. Zakona o javnim nabavkama, propisano je da ugovorni organ može dodijeliti ugovore putem tzv. pregovaračkog postupka bez objavljivanja obavještenja o nabavci, izuzetno kada zbog dokazivih razloga krajnje hitnosti prouzrokovanih nepredvidivim događajima, nije moguće ispoštovati zakonom utvrđene minimalne rokove za

ubrzani ograničeni postupak.

Iz pobijane presude evidentno je da je prvostepeni sud našao da postoje opravdani razlozi hitnosti zbog pojave bruceloze na zadatom području, te da je otvaranje pregovaračkog postupka i dodjele ugovora firmi „SK Trading“ d.o.o. Sarajevo, bilo u skladu sa naznačenom zakonskom odredbom. Apelaciono vijeće se slaže da Tužilaštvo nije dokazalo da na strani optuženog postoji dovoljno dokaza koji bi ukazali da je optuženi zloupotrijebio Zakonom o javnim nabavkama propisanu proceduru u smislu prikupljanja ponuda za nabavku PDA uređaja za kontrolu i suzbijanje bruceloze.

Iz provedenih dokaza evidentno je da je prvostepeni sud saslušao nekoliko svjedoka Tužilaštva, direktnih sudionika pregovaračkog postupka – članove Komisije za javne nabavke i to svjedoke D.K., A.A. i F.M. Iz njihovih iskaza jasno je da su oni saglasni sa konstatacijom da je u konkretnom vremenskom periodu koji je predmet optuženja, upravo razlog hitnosti opravdao da se odstupi od uobičajene procedure dodjele ugovora, odnosno da je upravo slučaj iz predmetne optužnice potpadao pod standard propisan članom 11. stav 4. tačka a) alineja 4) Zakona o javnim nabavkama BiH.

Apelaciono vijeće nalazi iskaze ovih svjedoka dovoljno pouzdanim i uvjerljivim da bi se zaista opravdao zaključak prvostepenog vijeća kako je u konkretnom slučaju postojala potreba hitne nabavke PDA uređaja.

Suprotno navodima Tužilaštva koji ne nalazi da je u postupku dokazana odlučna činjenica koja se ogleda u potrebi hitne nabavke PDA uređaja putem otvaranja pregovaračkog postupka, umjesto postupka sprovedbe javnog tendera, ovo vijeće smatra da je prvostepeno vijeće analizom svih provedenih dokaza, pravilno utvrdilo da u radnjama optuženog D.N. nema elemenata koje bi ukazivali na krivicu optuženog, te je postupanje istog u postupku javne nabavke bilo u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima. Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud o tome dao dovoljno jasne i prihvatljive razloge, te nema mjesta tvrdnji da su odlučne činjenice pogrešno ili nepotpuno utvrđene.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 2 K 015827 15 Kž od 23.02.2015. godine)

3.4. Prekvalifikacija krivičnog djela Oštećenje tuđe stvari iz člana 293. stav 1. u vezi sa krivičnim djelom iz člana Ovjeravanje neistinitog sadržaja iz člana 375. stav 1. KZ FBiH na krivično djelo Zloupotreba službenog položaja iz člana 383. stav 1. KZ FBiH

Optuženi je počinio krivično djelo Zloupotreba službenog položaja, a ne krivična djela Oštećenje tuđe stvari iz člana 293. stav 1. Ovjeravanje neistinitog sadržaja iz člana 375. stav 1. KZ FBiH, budući da je sa više radnji prouzrokovao jednu posljedicu (drugom nanio štetu), i da sve njegove djelatnosti ulaze u sastav jedne radnje posmatrane u krivičnompravnom smislu.

Iz obrazloženja:

Iako je Tužilaštvo predmetnom optužnicom B.R. stavilo na teret počinjenje krivičnog djela oštećenje tuđe stvari iz člana 293. stav 1. i krivično djelo ovjeravanje neistinitog sadržaja iz člana 375. stav 1. KZ FBiH (tačka 6. izmjenjene optužnice), Sud je shodno utvrđenom zaključio da su se u radnjama optuženog stekla obilježja krivičnog djela zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 1. KZ FBiH, te ga je oglosio krivim za navedeno krivično djelo.

Ovakav stav sud je zasnovao na temelju ocjene izvedenih dokaza optužbe, koja će detaljnije biti data u nastavku, a iz kojih je nedvojbeno proizašlo da je optuženi sa više djelatnosti prouzrokovao jednu posljedicu (drugom nanio štetu) i ostvario biće jednog krivičnog djela jer sve njegove djelatnosti ulaze u sastav jedne radnje posmatrane u krivičnompravnom smislu. U takvom slučaju postoji sticaj radnji u prirodnom smislu, ali jedinstvo radnji u krivičnom smislu.

Dakle, slijedeći sadržaj materijalnih odredbi krivičnog djela oštećenje tuđe stvari iz člana 293. stav 1. i krivičnog djela ovjeravanje neistinitog sadržaja iz člana 375. stav 1. KZ FBiH, sud je cijenio činjenični supstrat radnji optuženog R.B., te zaključio da je istima optuženi ostvario bitna obilježja krivičnog djela zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 1. KZ FBiH i to na način kako je to opisano u izreci presude.

Međutim, ono što je bilo sporno jeste to da li se radilo o udesu, odnosno šteti koja je zahtijevala prijavljivanje nadležnoj Upravi policije na čijem području je šteta nastala shodno odredbi člana 6. stav 1. tačka 3. Uvjeta za kasko osiguranje cestovnih vozila i da li je optuženi bio taj koji je sačinio Prijavu i odštetni zahtjev od 23.09.2010. godine, a u kojemu je nesporno

bio naveden neistinit sadržaj i to u smislu da je šteta pričinjena na parking prostoru hotela „Hollywood“, te da je ista od strane optuženog primjećena tek sutradan, po povratku u Bihać.

Zaključak da je optuženi u kritično vrijeme bio itekako svjestan da se radilo o ozbiljnoj šteti koja je iziskivala momentalno prijavljivanje nadležnoj Policijskoj upravi u cilju sačinjavanja Zapisnika o uviđaju koji predstavlja preduslov za ostvarivanje prava na namirenje štete po osnovu kasko osiguranja, kao i da je isti pokušao to prikriti vršenjem nužnih popravki vozila, da bi tek nakon dvanaest dana prijavio nastalu štetu podnoseći Prijavu i odštetni zahtjev po osnovu autokaska, s neistinim sadržajem.

Dakle, na osnovu provedenih dokaza optužbe, koji su saglasni u odnosu na odlučne činjenice koje se optuženom stavljaju na teret, Sud je utvrdio da je optuženi, postupajući kao službena osoba u Federaciji zloupotrijebio položaj ne obavivši svoje službene dužnosti čime je drugom naneo štetu, odnosno na način opisan u tački 6. izreke presude, učinio krivično djelo zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 1. KZ FBiH. Pri tome, iz izvedenih dokaza optužbe, sud je izveo zaključak da je optuženi u kritičnom periodu postupao sa umišljajem (jer je bio svjestan djela i htio je njegovo učinjenje), s obzirom da je on kao dugogodišnji policijski službenik bio svjestan obaveze prijave nezgode nadležnom organu unutrašnjih poslova, odnosno činjenice da sadržaj naknadno podnesene Prijave i odštetnog zahtjeva ne odgovara stvarnom stanju stvari.

(Presuda Suda BiH, broj S1 2 K 008645 12 K od 18.12.2013. godine)

3.5. Subjektivni element kod krivičnog djela Zloupotreba službenog položaja iz člana 220. stav 3. KZ BiH

Namjera pribavljanja imovinske koristi zloupotrebom službenog položaja ili prekoračenjem granica službenog ovlaštenja je bitno obilježje bez kojeg nema krivičnog djela iz člana 220. stav 3 KZ BiH, te ona kao subjektivni element krivičnog djela mora biti nesumnjivo utvrđena, jer se ovo krivično djelo može izvršiti samo direktnim umišljajem.

Iz obrazloženja:

Također ispravno se navodi u pobijanoj presudi da pogrešna primjena Zakona o PDV-u i

Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u ne može predstavljati pretpostavku za postojanje subjektivnog elementa na strani optuženog H., naročito imajući u vidu da ni sam optužni akt ne sadrži opis psihološkog odnosa optuženog prema krivičnom djelu. Umišljaj i namjera optuženika da pribavi protivpravnu imovinsku korist mora se dokazati, a ne pretpostaviti. Kako je namjera pribavljanja imovinske koristi zloupotrebom službenog položaja ili prekoračenjem granica svog službenog ovlaštenja bitno obilježje bez kojeg nema krivičnog djela iz čl. 220. st. 3. KZ BiH, te kako ona kao subjektivni element krivičnog djela mora biti nesumnjivo utvrđena, jer se inkriminisano djelo može izvršiti samo direktnim umišljajem, kao oblikom vinosti, po ocjeni ovog vijeća nema čvrstih ni pouzdanih dokaza da je optuženi bio svjestan svog djela i da je htio njegovo izvršenje, odnosno da je postupao sa umišljajem da drugom pribavi imovinsku korist.

Umišljaj mora biti nesumnjivo utvrđen, i ne može se pretpostaviti, a ovo vijeće smatra da navodi tužilaštva izneseni u žalbi predstavljaju pretpostavke da je optuženi postupao sa umišljajem da drugome pribavi imovinsku korist.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 012690 15 Kž od 10.09.2015. godine)

3.6. Pitanje blanketne norme kod krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 358. stav 3. KZ FBiH

Budući da u optužnici nije navedeno na osnovu kojeg propisa ili u nedostatku istog, po kojem ovlaštenju ili bez njega, koji organ ili pojedinac je donio sporne odluke za koje se tvrdi da su donesene zloupotrebom službenog položaja ili ovlaštenja, nije bilo moguće utvrditi postojanje kauzalne veze između radnji optuženih i nastupjele posljedice, a što je uslov bez kojeg se ne može utvrditi krivica i egzistiranje krivičnog djela.

Iz obrazloženja:

Činjenični opis izvršenja krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlasti iz člana 358. stav 3. KZ Federacije BiH, naveden u dispozitivu optužnice, i bez provjere činjeničnih navoda sučeljavanjem sa izvedenim dokazima optužbe i odbrane, sadrži takve nedorečenosti, propuste i nedostatke da ozbiljno dovodi u pitanje mogućnost kvalifikovanja inkriminisanog

dogadaja kao krivičnog djela, čak i pod pretpostavkom da je Tužilaštvo dokazalo da su na osnovu spornih odluka vršene adaptacije i kupovine stanova. Ovo se odnosi na sljedeće:

Iz činjeničnog supstrata nije vidljiva uzročno-posljedična veza između radnji optuženih, donesenih odluka o izdvajanju sredstava iz budžetskih rezervi i konkretnih dodjela sredstava za sanaciju ili kupovinu stanova pojedinim osobama.

Nigdje u optužnici nije naznačeno na osnovu kojeg propisa ili u nedostatku istog, po kojem ovlaštenju ili bez njega, koji organ ili pojedinac je donio odluku da se konkretnoj osobi dodjele sredstva za rješavanje njegovog stambenog pitanja.

Postojanje kauzalno-genetičke veze između radnji optuženih i nastupjele posljedice je uslov bez kojeg se ne može dokazati krivica i egzistiranje krivičnog djela.

(Presuda Suda BiH, broj X-K-09/702 od 08.04.2010. godine)

3.7. Postojanje štete kod krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja

Činjenica da oštećeni u toku postupka nije podnio prijedlog za ostvarivanje imovinsko-pravnog zahtjeva ne znači da šteta nije nastupila.

Iz obrazloženja:

Nadalje, branilac neosnovano osporava postojanje štete, odnosno koristi kao bitnog elementa krivičnog djela Zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 220. KZ BiH. Naime, činjenica da oštećeni u toku postupka nije podnio prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva ne znači da šteta nije nastupila. Oštećeni kome je krivičnim djelom nanijeta šteta može naknadu štete da ostvari u krivičnom postupku podnošenjem imovinskopravnog zahtjeva, međutim u slučaju kada to ne učini oštećeni i dalje ima mogućnost da tužbom pokrene parnični postupak protiv optuženog da bi tu štetu nadoknadio. Imajući u vidu da je postojanje koristi bitno obilježje krivičnog djela, prvostepeni sud je pravilno utvrdio da je agencija „M. H. A.“ oštećena lažnim prikazivanjem od strane optuženog da su M.T., D.R. i L.O. spriječeni da otputuju, što je za posledicu imalo da agencija na svoju štetu isplati povrat novca, odnosno refundaciju karata za ova tri lica.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj X-KŽ-08/493 od 19.11.2010. godine)

3.8. Pribavljanje imovinske koristi kod krivičnog djela Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 2. KZ FBiH

Kod utvrđivanja da li postoji pribavljanje imovinske koristi, cijeni se da li je imovina onoga kome je ta korist pribavljena uvećana za određeni iznos.

Iz obrazloženja:

Nadalje da bi postojalo izvršenje ovog krivičnog djela tužilac je morao dokazati da je optuženi svojim činjenjem, izdavanjem ovakvog akta za „B...“ pribavio imovinsku korist u iznosu koji bi prelazio 10.000,00 KM, čime bi bilo ostvareno bitno obilježje kvalifikovanog oblika krivičnog djela zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz stava 2., a koje je optuženom stavljeno na teret. Pri tome, optužba tvrdi da izdato odobrenje samo po sebi ima svoju imovinsku vrijednost i da ona prelazi preko 10.000,00 KM.

Međutim, krivično djelo iz stava 2. člana 383. KZ FBiH, dovršeno je kada je imovinska korist pribavljena i pri tome se mora utvrditi tačan iznos pribavljene imovinske koristi što je neophodno kako bi se procijenilo da li je takvom utvrđenom visinom imovinske koristi ostvareno obilježje navedenog krivičnog djela. U konkretnom slučaju, optužba je propustila da navede i dokaže tačan iznos pribavljene imovinske koristi, zadovoljavajući se paušalnom tvrdnjom, da pismeni akt odobrenja ima imovinsku vrijednost i da je ona veća od 10.000,00 KM, što je potpuno neprihvatljivo, kako to pravilno utvrđuje i prvostepeni sud. Naime, jednostavno rečeno kod utvrđivanja da li postoji pribavljanje imovinske koristi, cijeni se da li je imovina onoga kome je ta korist pribavljena uvećana za određeni iznos, što u konkretnom slučaju tužilac nije dokazao.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj KPŽ/35/05 od 06.10.2005. godine)

4. KRIVIČNO DJELO PRONEVJERA U SLUŽBI IZ ČLANA 221. KZ BIH

4.1. Visina imovinske koristi ostvarene krivičnim djelom Pronevjera u službi iz člana 221. KZ BiH

Ne mogu se od iznosa ostvarene imovinske koristi oduzeti oni troškovi koji sami po sebi predstavljaju neka zabranjena ponašanja i koja čine sastavni dio radnje izvršenja

krivičnog djela, kao ni lični troškovi i lični trud učinitelja krivičnog djela. Davanje novčanih iznosa pomagaču od strane izvršioca na ime pomaganja predstavlja nedozvoljenu radnju odnosno nedozvoljeno ponašanje, koje suštinski doprinosi izvršenju predmetnog krivičnog djela i nalazi se u biću tog krivičnog djela.

Iz obrazloženja:

Nadalje, suština pitanja koja se pokreće žalbom odbrane je šta se ima smatrati imovinskom koristi ostvarenom izvršenjem krivičnog djela, odnosno da li se iznos koji je optuženi P. dao optuženom T. na ime pomaganja u izvršenju krivičnog djela ima smatrati izdatkom ili troškom, koji bi trebalo odbiti od ukupno ostvarene koristi, kako bi se dobio iznos stvarne dobiti koju je optuženi pribavio.

Naime, pod pojmom imovinske koristi podrazumijeva se korist koja je stvarno ostvarena izvršenjem krivičnog djela. Pri tome se korist može ogledati u povećanju imovine, sprečavanju umanjenja imovine ili otklanjanju prepreka za ostvarenje neke imovinske koristi, a koja korist je u neposrednoj vezi sa samim krivičnim djelom, neovisno od toga da li se radi o koristi kao elementu bića krivičnog djela ili se ista nalazi van njegovog bića. Prema ustaljenoj sudskoj praksi, „...*imovinska korist predstavlja čistu dobit koja se sastoji u višku imovine učinioca koji je postigao izvršenjem krivičnog djela*“¹. To bi u stvarnosti značilo da se od ukupnog iznosa ostvarene koristi trebaju oduzeti svi oni stvarni troškovi koji su nastali u izvršenju krivičnog djela, kako bi se od učinitelja oduzelo zaista samo ono što je izvršenjem krivičnog djela pribavio. Za koje će to troškove i izdatke iznos imovinske koristi biti umanjen, odnosno koji će se troškovi priznati, ovisi od prirode svakog pojedinog slučaja i biće posebno razmatrano u svakom krivičnom predmetu.

Međutim, Apelaciono vijeće napominje da neki od osnovnih postulata krivičnog prava i krivičnog postupka ograničavaju ovo načelno shvatanje, pa tako postoje iznimke u stavu da se imovinska korist treba umanjiti za trošak uloženi u njeno ostvarenje.

Apelaciono vijeće, stoga, nalazi neosnovanom tvrdnju odbrane prema kojoj se ovo davanje optuženog P.N. ima smatrati stvarnim troškom kojeg je optuženi imao u izvršenju krivičnog djela, zbog čega bi ukupno ostvarena imovinska korist trebala biti umanjena za ona davanja prema optuženom T.. Naime, radi se o nedozvoljenoj radnji, odnosno nedozvoljenom ponašanju, koje suštinski doprinosi izvršenju predmetnog krivičnog djela i nalazi se u biću tog

¹ Komentar Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, Vijeće Evrope, Sarajevo 2005. godine, str. 964.

krivičnog djela². Ukoliko bi se prihvatili stavovi izneseni u žalbama odbrane, kao i u odgovoru tužilaštva, da se troškovima ima smatrati i nešto što samo po sebi predstavlja krivično djelo i što predstavlja srž onoga što je prohibitivnom normom jasno označeno, gubio bi se smisao odredbe člana 110. KZ BiH, kao i značaj svake pojedine odredbe posebnog dijela krivičnog zakona. Apelaciono vijeće smatra da imovinska korist koju ostvaruje optuženi T. predstavlja zaseban entitet i ne reflektuje se na ukupan iznos imovinske koristi koju ostvaruje optuženi P.N. prodajom cigareta, iz razloga što su ova davanja prethodila prodaji cigareta, što sama po sebi predstavljaju nedozvoljenu radnju i što kod optuženih nije postojao dogovor niti namjera o podjeli ostvarene dobiti.

Apelaciono vijeće je utvrdilo i da se u konkretnom slučaju ne radi o podjeli dobiti ostvarene prodajom cigareta, kako se žalbama odbrane insinuiraju. Naime, optuženi P.N. krivično djelo čini kao izvršilac, dok je optuženi T.M. pomagač u krivičnom djelu optuženog P. Kod optuženih prema provedenim dokazima nije postojao dogovor o podjeli dobiti ostvarene prodajom cigareta, već isključivo dogovor po kojem P. unaprijed plaća T. na ime pomaganja jasno dogovoreni iznos. Dakle, nema dogovora o podjeli dobiti, jer to i nije u skladu sa samim načinom izvršenja djela, onako kako je utvrđeno prvostepenom presudom na osnovu priznanja optuženih i zaključenih sporazuma o priznanju krivnje. Stoga, nije moguće niti utvrditi da je iznos ostvarene imovinske koristi podijeljen između ova dva optužena i da se od iznosa protupravno ostvarene imovinske koristi koju ostvaruje P.N. treba oduzeti onaj dio koji navodno pripada T.M.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 017151 15 Kž od 09.07.2015. godine)

4.2. Odluka o protupravnoj imovinskoj koristi i imovinskopravnom zahtjevu kod krivičnog djela Pronevjera u službi iz člana 221. KZ BiH

Oduzimanje imovinske koristi je supsidijarnog karaktera u odnosu na imovinskopravni zahtjev.

Iz obrazloženja:

Sud je na osnovu člana 198. stav 2. ZKP BiH obavezao optuženu da Ministarstvu civilnih

² Komentar Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, Vijeće Evrope, Sarajevo 2005. godine, str. 430-431.

poslova BiH, kao oštećenom, isplati iznos od 27.355,94 KM, na ime naknade štete nastale izvršenjem krivičnog djela, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 08.06.2016. godine, kao sljedećeg dana kada je oštećeni postavio svoj imovinskopravni zahtjev, pa sve do isplate. Naime, za pravo povjerioca (oštećeni) na zateznu kamatu, koju mu po članu 277. stav 1. ZOO duguje dužnik koji zakasni sa ispunjenjem novčane obaveze, od značaja je utvrditi momenat dospelosti duga tj. u kom roku je dužnik dužan ispuniti obavezu.

Uzimajući u obzir *da se tražbina smatra dospjelim od trenutka kada je vjerovnik ovlašten zahtijevati njeno ispunjenje, a kod novčanih tražbina od trenutka kada je ovlašten zahtijevati njenu isplatu, ...te da zatezne kamate teku od prvog sljedećeg dana od dospelosti glavnice na isplatu*³, Sud je stava da priznavanje zatezne kamate na novčano potraživanje oštećenog Ministarstva civilnih poslova BiH teče od sljedećeg dana kada je oštećeni istakao svoj imovinskopravni zahtjev, a to je bilo 07.06.2016. godine.

Nadalje, Sud se pri odlučivanju rukovodio odredbom člana 392. stav (3) ZKP BiH, kojom je propisano da u slučaju da je oštećeni podnio imovinskopravni zahtjev u pogledu povraćaja predmeta pribavljenih krivičnim djelom, odnosno u pogledu novčanog iznosa koji odgovara vrijednosti stvari, imovinska korist će se utvrđivati samo u onom dijelu koji nije obuhvaćen imovinskopravnim zahtjevom.

Iz tog razloga Sud nije prihvatio prijedlog tužioca za oduzimanje imovinske koristi pribavljene izvršenjem krivičnog djela u skladu sa odredbom člana 221. stav 4. KZ BiH, cijeneći da je mjera oduzimanja imovinske koristi supsidijarnog karaktera, odnosno da je Sud izriče samo ako korist nije u cijelosti obuhvaćena dosuđenim imovinskopravnim zahtjevom.

(Presuda Suda BiH, broj S1 2 K 021120 16 K od 13.10.2016. godine)

4.3. Odmjeravanje kazne kod krivičnog djela Pronevjera u službi iz člana 221. stav 3.

KZ BiH

Ukoliko visina nezakonito stečene imovinske koristi višestruko premašuje iznos koji je zakonodavac u opisu bića krivičnog djela postavio kao minimum, ta okolnost se može uzeti u obzir kao otežavajuća prilikom odmjeravanja kazne.

³ Mladen Pavlović, Hrvatska pravna revija, svibanj 2005. godine.

Iz obrazloženja:

Za krivično djelo Pronevjera u službi iz člana 221. stav 3. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, predviđena je kazna zatvora u trajanju od najmanje tri godine. Cijeneći konkretne radnje izvršenja krivičnog djela, a im N.B. izrekao kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) godina. Naime, Sud je prilikom vršenja izbora krivične sankcije cijenio značaj zakonom zaštićenog dobra, stepen društvene opasnosti krivičnog djela i optuženog kao izvršioca, kao i sve okolnosti koje utiču da kazna bude veća ili manja, pritom imajući u vidu i stepen krivične odgovornosti optuženog, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja zaštićenog dobra, okolnosti u kojima su činjene radnje, kao i ranije lične i porodične prilike optuženog, te njegovo držanje nakon učinjenog krivičnog djela.

Odmjeravajući visinu kazne Sud je od olakšavajućih okolnosti cijenio da optuženi do sada nije kažnjavan, da je porodičan, otac 4 mladb. djece, te je imao u vidu i njegovo korektno držanje pred Sudom. Od otežavajućih okolnosti na strani optuženog Sud je cijenio činjenicu da visina nezakonito stečenog novca predstavlja element bića krivičnog djela, da ta visina, prema ocjeni Suda, višestruko premašuje iznos koji je zakonodovac postavio kao minimum od 50.000,00 KM, koju činjenicu je Sud cijenio kao otežavajuću okolnost. Dakle, Sud je zaključio da će se sa ovakvom vrstom krivične sankcije u odnosu na optuženog postići svrha kažnjavanja (specijalna prevencija), kao i uticaj na potencijalne počinioce ovih krivičnih djela da se klone kriminogene aktivnosti (generalna prevencija).

(Presuda Suda BiH, broj S1 2 K 018652 15 K od 19.11.2015. godine)

4.4. Odluka o imovinsko-pravnom zahtjevu kod krivičnog djela Pronevjera u službi iz člana 221. KZ BiH

Ukoliko je sud nesumnjivo utvrdio visinu imovinsko-pravnog zahtjeva, morao je obavezati optuženog i na plaćanje zakonske zatezne kamate shodno odredbi 277. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, budući da je raspolagao sa svim potrebnim podacima koji su pružali pouzdan osnov za potpuno presuđenje.

Iz obrazloženja:

Žalbu na prvostepenu presudu i to u pogledu odluke o imovinskopravnom zahtjevu uložila je i oštećena, putem svog punomoćnika, advokata F.I., sa prijedlogom da vijeće apelacionog

odjeljenja žalbu uvaži i presudu u pobijanom dijelu preinači u smislu člana 314. stav 1. ZKP BiH, na način da će optuženog na osnovu člana 198. stav 2. obavezati da plati oštećenoj Centralnoj banci BiH iznos od 600.000,00 KM na ime naknade štete nastale izvršenjem krivičnog djela, sa zakonskom kamatom počev od 08.12.2014. godine kao dana saznanja za štetu pa sve do isplate.

Prema navodima žalbe, oštećena smatra da sa ovako postavljenim zahtjevom, koji je istaknut tokom prvostepenog postupka, ni na koji način postupak ne bi bio odugovlačen, te da su dokazi optužbe koji su izvedeni u toku glavnog pretresa pružili pouzdan osnov za potpuno presuđenje, bez nepotrebnog upućivanja oštećene da dio imovinskopravnog zahtjeva ostvaruje u parničnom postupku.

Cijeneći navode oštećene, apelaciono vijeće žalbu nalazi djelimično osnovanom.

Odredbom člana 198. stav 2. ZKP BiH propisano je: "U presudi kojom optuženog oglašava krivim Sud može oštećenom dosuditi imovinskopravni zahtjev u cjelini ili mu može dosuditi imovinskopravni zahtjev djelimično, a za ostatak ga uputiti na parnični postupak. Ako podaci krivičnog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presuđenje, Sud će oštećenog uputiti da imovinskopravni zahtjev u cjelini može da ostvaruje u parničnom postupku."

Uzimajući u obzir citiranu odredbu i dovodeći je u vezu s činjenicom da je prvostepeni sud nesumnjivo utvrdio visinu imovinskopravnog zahtjeva, dakle raspolagao sa svim potrebnim podacima koje su pružale pouzdan osnov za potpuno presuđenje, prvostepeni sud je iz razloga svrsishodnosti morao obavezati optuženog i na plaćanje zakonske zatezne kamate, a shodno odredbi 277. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima.⁴

Odredbom člana 324. stav 1. ZOO propisano je da dužnik dolazi u docnju ako ne ispuni obavezu u roku određenom za ispunjenje, dok je stavom 2. iste odredbe propisano da ako rok za ispunjenje nije određen, dužnik dolazi u docnju kad ga povjerilac pozove da ispuni obavezu usmeno ili pismeno, vansudskom opomenom ili započinjanjem nekog postupka čija je svrha da se postigne ispunjenje obaveze.

Odredbom člana 186. ZOO, a na koju se pozvala i oštećena, propisano je da se obaveza naknade štete smatra dospjelom u trenutku nastanka štete.

Za pravo povjerioca (oštećena) na zateznu kamatu, koju mu po članu 277. stav 1. ZOO duguje dužnik koji zakasni sa ispunjenjem novčane obaveze, od značaja je utvrditi momenat

⁴ Službeni list SFRJ br. 29/79, 39/85 i 57/89, Sl. List RBiH br. 2/92, 13/93 i 13/94, Sl. novine FBiH br. 29/03 i 42/11, Službeni glasnik RS br. 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04

dospjelosti duga tj. u kom roku je dužnik dužan ispuniti obavezu, a koji rok dospjeća obaveze se ne mora nužno podudarati sa docnjom dužnika. Primjenjeno na institut naknade štete, to u svakom slučaju ne znači da se od momenta nastanka štete odgovorno lice nalazi u docnji sa isplatom obaveze štete.

Dakle, uzimajući u obzir da se tražbina smatra dospjelom od trenutka kada je vjerovnik ovlašten zahtijevati njeno ispunjenje, a kod novčanih tražbina od trenutka kada je ovlašten zahtijevati njenu isplatu,...te da zatezne kamate teknu od prvog sljedećeg dana od dospelosti glavnice na isplatu,⁵ ovo vijeće je zauzelo stav da priznavanje zatezne kamate na novčano potraživanje oštećene Centralne banke teče od sljedećeg dana kada je oštećena istakla svoj imovinskopravni zahtjev, a to je bilo 25.10.2015. godine.

S obzirom da vijeće svojom odlukom nije u cijelosti udovoljilo imovinskopravnom zahtjevu oštećene jer je oštećena zahtijevala isplatu zakonske zatezne kamate počev od saznanja za nastalu štetu, to je oštećenu s preostalim dijelom imovinskopravnog zahtjeva uputilo na parnicu.

Iz svih navedenih razloga, a na temelju odredbe člana 313. ZKP BiH, odlučeno je da se žalbe Tužilaštva i odbrane optuženog odbiju kao neosnovane, dok je na osnovu člana 314. stav 1. ZKP BiH, valjalo djelimičnim uvažavanjem žalbe oštećene preinačiti prvostepenu presudu na način kako je to odlučeno u izreci ove presude.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 018652 16 Kž 6 od
07.03.2016. godine)

5. KRIVIČNO DJELO PRIJEVARA U SLUŽBI IZ ČLANA 222. KZ BIH

5.1. Radnja izvršenja kod krivičnog djela Prijevara u službi

Kod krivičnog djela Prijevara u službi iz člana 222. KZ BiH, radnja izvršenja određena je kao dovođenje u zabludu ovlaštenog lica da izvrši nezakonitu isplatu i to podnošenjem lažnih obračuna ili na drugi način. Dovođenje u zabludu na drugi način, predstavlja svaki drugi način kojim se kod ovlaštenog lica može stvoriti pogrešna predstava o činjenicama koje su relevantne za isplatu, kao što je npr. davanje lažnih podataka.

⁵ Mladen Pavlović, Hrvatska pravna revija, svibanj 2005. godine.

Iz obrazloženja:

Kod krivičnog djela Prevara u službi iz člana 222. KZ BiH, radnja izvršenja određena je kao dovođenje u zabludu ovlaštenog lica da izvrši nezakonitu isplatu i to podnošenjem lažnih obračuna ili na drugi način. Dovođenje u zabludu na drugi način, predstavlja svaki drugi način kojim se kod ovlaštenog lica može stvoriti pogrešna predstava o činjenicama koje su relevantne za isplatu, kao što je npr. davanje lažnih podataka.

Imajući u vidu prethodno, u konkretnom slučaju vijeće nalazi da nije dokazano da je optuženi B. predočavanjem dokaza o formalnom ispunjavanju uslova za podnošenje zahtjeva – da je prijavljen sa članovima porodice u Orašju, stvorio pogrešnu predstavu o odlučnim činjenicama.

To posebno dolazi do izražaja ako se ima u vidu da je optuženi predočio dokaze o ispunjavanju svih uslova potrebnih za ostvarivanje prava na naknadu koji su navedeni u tački XXI Odluke Vijeća ministara iz 2002. godine koja glasi: „*Predsjedavajući Vijeća ministara, ministri, zamjenici ministara i rukovodeći državni službenici Vijeća ministara, ministarstava i drugih institucija i tijela Vijeća ministara, čije je mjesto prebivališta udaljeno od mjesta rada više od 60 km, imaju pravo na naknadu troškova ishrane u iznosu od 400, 00 KM mjesečno.....*“⁶

Naime, nije dokazano da je bilo koji od dokaza koji je priložen prilikom podnošenja zahtjeva za ostvarivanje naknade za odvojeni život lažan, odnosno fiktivan, niti je dokazano da su lica koja su ovlaštena da postupaju po podnesenom zahtjevu (referent, rukovodilac sektora, pomoćnik ministra), dovedena u zabludu, a što predstavlja bitan element predmetnog krivičnog djela.

Uvidom u dokaze koji su izvedeni u toku prvostepenog postupka, kao i reprodukcijom iskaza svjedoka S.R. i B.A., nije utvrđeno da je optuženi podnošenjem, uz zahtjev, potrebne dokumentacije, time podnio bilo kakav lažni dokumenat, čime bi doveo u zabludu ovlaštena lica da izvrše nezakonitu radnju, a što predstavlja radnju izvršenja krivičnog djela prevare u službi iz člana 222 KZ BiH. Navedeni svjedoci su potvrdili da je optuženi B. ispunio sve uslove iz tačke XXI. Odluke Vijeća ministara BiH, da je priložena dokumentacija valjana, potpuna i originalna, te da je zahtjev optuženog prošao potrebnu proceduru u skladu sa Zakonom o upravnom postupku. Tako je svjedokinja B.A. izjavila kako su zahtjevi za naknadu za odvojeni život upućivani stručnim savjetnicima na izradu, zatim su parafirani od

⁶ Odluka Vijeća ministara BiH o načinu obračuna plaća i drugih naknada zaposlenih u Vijeću ministara BiH, Ministarstvima Bosne i Hercegovine i drugim Institucijama i tijelima Vijeća ministara BiH (V.M. broj:260/02 i dalje od 09.12.2002.godine)

strane rukovodioca odsjeka i pomoćnika ministra, da bi na kraju rješenje potpisivao ministar, kao rukovodilac institucije. Isto tako, svjedokinja je izjavila da su uslovi za ostvarivanje navedene naknade bili udaljenost prebivališta od mjesta rada i udaljenost od porodice, a što se dokazivalo javnim ispravama: tj. uvjerenjem o prebivalištu, kućnom listom, te kopijom lične karte ili eventualno rodnim listom. Na kraju svjedokinja je izjavila da je optuženi morao dostaviti ove dokaze da bi ostvario naknadu za odvojeni život, te da je imao pravo na tu naknadu sa aspekta zakona.

Prema tome, nije utvrđeno da je optuženi na ovaj način podnio lažne podatke, niti lažnu dokumentaciju kojom bi ovlašćena lica doveo u zabludu u momentu postupanja i rješavanja po zahtjevu. I sami saslušani svjedoci, a koji se u predmetnom slučaju pojavljuju kao ovalaštena lica, nisi izjavili da ih je optuženi podnošenjem zahtjeva na bilo koji način doveo u zabludu jer je uz zahtjev priložio svu valjanu i potrebnu dokumentaciju.

Nasuprot navodima tužilaštva da postojanje lažnih podataka proizilazi iz zahtjeva za isplatu naknade, te izjave o članovima zajedničkog domaćinstvu, ovo Vijeće nalazi da u toku postupka nije dokazano je da navedena dokumentacija lažna, odnosno da nije originalna i potpuna. Naime, iz materijalnih dokaza Tužilaštva BiH (Izvoda iz Civilnog registra za B.M., Izvoda iz Civilnog registra za B.D., Izvod iz Civilnog registra za B.I., Izvoda iz Civilnog registra za B.B., Izvod iz Civilnog registra za B.D.), te materijalnih dokaza odbrane (Uvjerenja MUP PK, Orašje od 05.07.2012. godine, Godišnje prijave poreza na dohodak za period od 01.01.2009. g. do 31.12.2009. godine, od 01.01.2010. do 31.12.2010. g. i od 01.01.2011. do 31.12.2011. g.), proizilazi da je podnesena dokumentacija potpuna i originalna, te da se u njima ne nalaze bilo kakvi podaci koji su lažni i koji bi mogli dovesti do nezakonite isplate. Nadalje, prema iskazima svjedoka koji su ovlaštene osobe, dokumentacija koju je predočio optuženi je ispunjavala sve uslove iz člana XXI Odluke.

Apelaciono vijeće je, ocjenom svih provedenih dokaza, utvrdilo da nije dokazano da je optuženi na bilo koji način doveo u zabludu ovlaštenu osobu, odnosno u konkretnom slučaju ovlaštene osobe, a što predstavlja bitan element bića krivičnog djela prevara u službi iz člana 222. stav 2. u vezi stava 1 KZ BiH. Stoga, što se tiče subjektivnog odnosa optuženog prema predmetnom krivičnom djelu, obzirom da je ispunio sve navedene uslove iz gore navedene odluke, te da ponuđeni podaci nisu bili lažni, Apelaciono vijeće je, nakon svestrane ocjene svih provedenih dokaza, utvrdilo da nije dokazano da je optuženi postupao sa direktnim umišljajem (što predstavlja uslov da bi djelo bilo učinjeno), niti da je postojala namjera pribavljanja protupravne imovinske koristi.

S tim u vezi, a imajući u vidu da u toku provedenog dokaznog postupka nije izveden ni jedan drugi dokaz, ili dokazi koji bi van razumne sumnje uvjerali ovo vijeće da je optuženi izvršio radnje koje čine radnje izvršenja predmetnog djela, te u konačnom da je počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret, to je sud temeljem odredbe člana 284. tačka c) ZKP-a BiH, optuženog oslobodio optužbe za djelo za koje je optužen.

U vezi navoda tužilaštva da je u pitanju pojava koja je raširena i kojoj se treba stati u kraj, ovo vijeće napominje da je optuženi svoje pravo na naknadu za odvojeni život ostvario u skladu sa tačkom XXI Odluke Vijeća ministara BiH o načinu obračuna plaća i drugih naknada zaposlenih u Vijeći ministara BiH, Ministarstvima Bosne i Hercegovine i drugim institucijama i tijelima Vijeća ministara BiH iz 2002. godine, u proceduri propisanoj Zakonom o upravnom postupku Bosne i Hercegovine. Nadalje, vijeće smatra, da iako navedena odluka sadrži određene manjkavosti i nedorečenosti, posebno kad se radi o institutu naknade za odvojeni život, rješenje o uspostavljanju prava na naknadu za odvojeni život predstavlja konačni upravni akt, te ovo vijeće nije nadležno da preispituje zakonitost tog akta. Naime, u skladu sa članom 5. Zakona o upravnim sporovima Bosne i Hercegovine, to spada u nadležnost Upravnog odjeljenja Suda BiH. Također, ovo vijeće i pored utvrđenih određenih manjkavosti u odluci, nije nadležno niti da odlučuje o moralnosti ostvarivanja naknade za odvojeni život, pa čak i onda ukoliko ukoliko te manjkavosti olakšavaju ostvarivanje navedene naknade. Dakle, teza optužbe o postojanju krivice optuženog ne može se graditi na rješenju o ustanovljanju prava na naknadu za odvojeni život, a koje je doneseno u skladu sa gore navedenom odlukom.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 010317 13 Kžk od 11.03.2013. godine)

6. KRIVIČNO DJELO NESAVJESTAN RAD U SLUŽBI IZ ČLANA 224. KZ BIH

6.1. Očigledno nesavjesno postupanje u vršenju službe u smislu odredbe člana 224. KZ BiH

Kod inkriminacije nesavjesnog rada u službi zakonodavac nema u vidu svako nesavjesno postupanje nego samo ono postupanje koje prema okolnostima slučaja predstavlja „očigledno nesavjesno postupanje“. Stoga je neophodno u svakom

pojedinačnom slučaju analizirati činjenice i okolnosti koje bi mogle dati što preciznija obilježja pojma očiglednosti. U konkretnom slučaju, Sud je to učinio analizom opštih akata, radne prakse i procedura, šireg konteksta i osvrtom na radne biografije ličnosti.

Iz obrazloženja:

Dakle, angažovanjem svog savjetnika na ovim poslovima i radnim zadacima optužena nije prekršila zakon ili druge propise, niti na bilo koji način zloupotrijebila svoja funkcionerska ovlaštenja, što bi se moglo podvesti pod „očigledno nesavjesno postupanje“, a čime bi bila ostvarena bitna obilježja krivičnog djela nesavjesnog rada u službi iz člana 224. stav 2. KZ BiH. Test za ocjenu nesavjesnosti optužene M.P. Sud je tražio u odgovoru na pitanje kako bi prosječan funkcioner koristio radne i stručne kompetencije savjetnika kakav je I.M.J. u instituciji Ministarstva odbrane? Drugačije rečeno, da li bi bilo ko na mjestu zamjenika ministra odbrane svog savjetnika, koji je po obrazovanju istoričar i koji iza sebe ima zavidnu političku karijeru, radije gledao kako sjedi u svom kabinetu i ne radi ništa, ili bi ga usmjerio na poslove „civilno-vojne saradnje“, odnosno saradnju sa društvenom zajednicom. Razumno je prihvatiti da bi svaki savjestan funkcioner državne vlasti savjetnika takvih kompetencija usmjerio na kontakte sa društvenom zajednicom.

Na kraju, Sud je imao u vidu i činjenicu da izvedeni dokazi nisu ukazivali (niti je to optužba isticala!) na poseban (prijateljski, rodbinski) odnos optužene i savjetnika I.M.J. koji bi mogao biti motiv posebnih privilegija u pogledu statusa u instituciji. Ako se sve utvrđene činjenice dovedu u međusobnu vezu, osnovano se može zaključiti da optužena nije kršenjem propisa sadržanih u Instrukciji o načinu vođenja dnevne i mjesečne radne liste i ažuriranja osnovnih podataka za obračun plaća i naknada pripadnika Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH ispoljila očigledno nesavjesno postupanje u službi u kome bi bila sadržana količina kriminalne aktivnosti neophodna za konstituisanje bića krivičnog djela nesavjesnog rada u službi.

Sud posebno ukazuje da je kod krivičnog djela nesavjesnog rada u službi potrebno jasno razlikovati nesavjesan rad službenih lica kao povredu radne dužnosti, od grubog kršenja zakona, drugih propisa, opštih akata ili propuštanja dužnosti nadzora koje predstavljaju «**očigledno nesavjesno postupanje**». Drugim riječima, potrebno je utvrditi šta se podrazumijeva pod nesavjesnim postupanjem u službi koje ostaje u zoni disciplinske odgovornosti, a šta predstavlja standard «očigledno nesavjesno postupanje», koje prelazi u

zonu krivične odgovornosti. Pod nesavjesnim postupanjem u službi podrazumijeva se svjesno nepravilno vršenje službe, koje se može manifestovati na razne načine: postupanje suprotno utvrđenom procesu rada, nepreduzimanje odgovarajućih mjera koje zahtijevaju interesi efikasnog obavljanja službe, propuštanje dužnosti nadziranja i slično. Kod inkriminacije nesavjesnog rada u službi zakonodavac očigledno nema u vidu svako nesavjesno postupanje nego samo ono postupanje koje prema okolnostima slučaja predstavlja «očigledno nesavjesno postupanje». U sudskoj praksi koristi se nekoliko kriterija za određivanje ovog pojma. Tako se u jednoj presudi Vrhovnog suda Hrvatske navodi da je za očigledno nesavjesno postupanje potrebno da «neurednost jasno i izrazito, po svom intenzitetu ili na drugi način, nadilazi običnu neurednost» (Kž-2194/54). Isti sud je u drugim odlukama istakao da je za postojanje «očiglednosti» potrebno obuhvatiti čitavo djelovanje počinioca u njegovom poslovanju, a ne iz toga izdvajati posebne radnje (Kž-746/57). Za pravilnu primjenu zakona neophodno je u svakom konkretnom slučaju analizirati činjenice i okolnosti koje bi mogle dati što preciznija obilježja pojma «očiglednosti», što je Sud učinio analizom opštih akata, radne prakse i procedura, šireg konteksta i osvrtom na radne biografije ličnosti.

(Presuda Suda BiH, broj S1 2 K 018966 15 K od 25.02.1016. godine)

Kod utvrđenja da li radnje optuženih imaju karakter očigledno nesavjesnog postupanja Sud je uzeo u obzir profesionalnu poziciju optuženih, prirodu i osjetljivost službe koju su optuženi obavljali, zatim karakter i značaj radnji i način na koji su ih optuženi obavljali ili su propuštali da to čine (kontinuirano i sistematski).

Iz obrazloženja:

Imajući u vidu naprijed navedeno, može se zaključiti da radnje i postupci optuženih Š.M. i H.Š. imaju karakter *očigledno nesavjesnog postupanja optuženih u vršenju službe*. Naime, imajući u vidu njihovu profesionalnu poziciju i dobro poznavanje propisa koji su ih obavezivali na poštovanje predviđenih pravila u procesu rješavanja viškova oružja i municije (Politka, Smjernice, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, Upute za rad Ekspertskog tima), zatim prirodu i osjetljivost službe koju su optuženi obavljali, te karakter i značaj radnji i način na koji su ih optuženi obavljali ili su propuštali da to čine (kontinuirano i sistematski), onda je nesumnjivo da navedeno postupanje optuženih u vršenju službe po *svom intenzitetu*

*prevazilazi uobičajenu neurednost. Ako se, pored toga, ima u vidu da su optuženi bili jedine i najstručnije osobe koje su ispred MO BiH bile uključene u taj proces, da su bili stručni savjetnici za planove i operacije uklanjanja suvišnog i neperspektivnog oružja (optuženi Š.M.), odnosno za održavanje municije i UBS-a u Odsjeku za održavanje Sektora za nabavku i logistiku (optuženi H.Š.), da je optuženi Š.M. bio i rukovodilac Ekspertskog tima i po kazivanju svjedoka bio najstručnija osoba za pitanje uništenja predmetnog oružja, da su mu bili dobro poznati već navedeni akti, na osnovu kojih je i sam ustrojio Pravila za rad toga tima, te da je optuženi H.Š. direktno učestvovao u sastavljanju naloga za isplatu, broj 11/5-CL-364/09 od 20.01.2009. godine (DT-45), pri čemu se pozivao i na Izvještaj, broj 01-17/09 kao dokaz da su usluge uništenja izvršene (iako je znao da nisu, pa je stoga i intervenisao kod v.d. direktora da se nastavi sa uništenjem), onda je nesumnjivo da postupanje optuženih u predmetnom slučaju ima karakter **očigledno nesavjesnog postupanja u vršenju službe**, usljed čega su nastupile navedene štetne posljedice.*

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 2 K 013147 15 Kžk od 22.10.2015. godine)

6.2. Subjektivni element bića krivičnog djela Nesavjestan rad u službi

Službeno lice koje nesavjesno postupaju treba da je svjesno svoje nesavjesnosti, tj. da svojim postupkom krši zakon ili neki drugi propis i to hoće ili se sa takvim svojim postupkom saglašava, dok u odnosu na mogućnost nastupanja povrede prava drugog ili imovinske štete može da postoji kako umišljaj tako i nehat.

Iz obrazloženja:

Žalbom optužbe se posebno ukazuje i na subjektivni element bića ovog krivičnog djela, pri čemu se ističe da je u odnosu na teži oblik djela iz stava 2. koji se optuženom stavlja na teret dovoljan nehat (nije rečeno „i“ nehat), što znači da subjektivnu stranu ovog oblika djela može da čini samo nehat. Imajući u vidu zakonski opis bića ovog krivičnog djela u odredbi člana 224. KZBiH i njegovu dosta specifičnu krivičnopravnu prirodu, te odnose između osnovnih i kvalifikovanih oblika krivičnih djela, ovo vijeće nalazi da žalba nije do kraja korektno, odnosno pravilno interpretirala ovaj element bića krivičnog djela, jer previđa da se razlika između i ova dva oblika djela sastoji jedino u težini povrede prava drugog ili imovinske štete.

Stoga i kod jednog i kod drugog oblika ovog djela službeno lice koje nesavjesno postupa treba da je *svjesno svoje nesavjesnosti*, tj. da svojim postupkom krši zakon ili neki drugi propis i to hoće ili se sa takvim svojim postupkom saglašava (umišljajna komponenta subjektivne strane djela – u konkretnom slučaju treba da postoji na strani optuženog u odnosu na okolnost da potpisuje rješenje koje nije u skladu sa propisima), dok u odnosu na mogućnost nastupanja povrede prava drugog ili imovinske štete može da postoji kako umišljaj tako i nehat. To znači da je subjektivna strana bića ovog krivičnog djela u oba njegova oblika složena (može da je čini kako umišljaj tako i nehat), a kako između njih ne postoji razlika (osim u težini posljedice), to znači da je oblik vinosti - krivice kod oba oblika isti. Prema tome, kršenje propisa od strane službenog lica je u svakom slučaju umišljajno postupanje, dok je u odnosu na okolnost da usljed toga može da nastupi povreda prava drugog ili imovinska šteta, dovoljan i nehat.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 2 K 018397 16 Kž od 07.07.2016. godine)

6.3. Utvrđivanje visine štete kao objektivnog uslova inkriminacije kod krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 224. stav 2. KZ BiH

Kod krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 224. stav 2. potrebno je utvrditi da visina nastale štete prelazi propisani iznos od 10.000 KM. U kojoj mjeri visina štete prelazi navedeni iznos, ne predstavlja bitnu činjenicu u kontekstu utvrđivanja ispunjenosti objektivnog uslova inkriminacije i postojanja krivičnog djela.

Iz obrazloženja:

Naime, u konkretnom slučaju pitanje među kojima i: Zapisnik Direkcije za koordinaciju policijskih tijela o uništenoj i oštećenoj opremi u vlasništvu Direkcije, na dan 07.02.2014. godine, broj 20-05-16.5-205-3/14 od 24.02.2014. godine (DT-VI-9), zatim Zapisnik Sarajevo osiguranja o oštećenju vozila za štetu broj 521/2014 520/2014 (DT-VI-4) na vozilu u vlasništvu Predsjedništva BiH registarskih oznaka A40-M-381, Predračun „ASAP“ d.o.o. S. za oštećeno vozilo u vlasništvu Predsjedništva BiH registarskih oznaka A40-M-381, broj 565-002/02/14 od 17.02.2014. godine (DT-VI-3), u kojem je navedeno da je vrijednost radova potrebnih za opravku vozila 14.960,99 KM, što odgovara iznosu pričinjene štete, kao i

Izvještaj Komisije za utvrđivanje materijalne štete u Arhivu Federacije, broj 01-05-1-135/1-2014 od 11.02.2014. godine (DT-VI-6), u kojem stoji da je Komisija procijenila da pričinjena materijalna šteta u Arhivu Federacije iznosi 38.429,30 KM. Apelaciono vijeće primjećuje da je prvostepeni sud sve ove dokaze, imao u vidu pri utvrđivanju visine nastale štete, a ne samo pomenuti Stručni nalaz H.F., niti samo nalaz i mišljenje vještaka od 05.02.2015. godine, označen kao dopunski nalaz i mišljenje. Iz svih tih dokaza nesumnjivo proizilazi da visina pričinjene štete prelazi iznos od 10.000 KM⁷, a koliko prelazi, za ispunjenje objektivnog uslova inkriminacije i postojanja krivičnog djela koje je optuženom stavljeno na teret, potpuno je nebitno.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 015527 15 Kž od 16.07.2015. godine)

6.4. Nesavjestan rad u službi iz člana 224. KZ BiH je blanketna norma

Krivično djelo Nesavjestan rad u službi iz člana 224. KZ BiH je blanketna norma koja se upotpunjuje drugim pravnim propisima koji uspostavljaju obavezu određenog ponašanja.

Iz obrazloženja:

Evidentno je da se radi o blanketnom pravnom propisu, koji je u konkretnom slučaju, prema činjeničnom opisu, upotpunjen odredbama Zakona o SIPA-i i Zakona o DKPT, odnosno „članom 8. stav 1. tačka c) i e) u svezi sa članom 3. stav 1. tačka 1) Zakona o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, (Sl. glasnik BiH, broj: 27/04), te članom 21. stav 1. i 2. istoga Zakona, koji propisuju obvezu Državne agencije za istrage i zaštitu, surađivati i pružiti pomoć Institucijama BiH na njihov zahtjev, i protivno članu 11. Zakona o Direkciji za koordinaciju policijskih tijela i o agencijama za podršku policijskoj strukturi BiH, (Sl. glasnik BiH, broj: 36/08), koji obvezuje sva policijska tijela BiH i odgovarajuća tijela u BiH na suradnju sa Direkcijom za koordinaciju policijskih tijela, te obvezu pružanja pomoći Direkciji u obavljanju poslova iz njene nadležnosti u skladu sa zakonom i drugim propisima“.

⁷ Strana 24. prvostepene presude: „Osim toga, Sud je imao u vidu da su na okolnosti pričinjene štete izvedeni i drugi, potkrijepljujući materijalni dokazi Tužilaštva BiH, iz kojih takođe nesumnjivo proizilazi da visina pričinjene štete prelazi navedeni novčani iznos od 10.000,00 KM.“

Radi se dakle, o upotpunjujućim propisima, odnosno normama, koje propisuju određenu obavezu. Suprotno tvrdnji odbrane da se radi o nejasnim normama, usljed čega optuženo lice ne može znati kakva se obaveze od njega očekuju, Apelaciono vijeće cijeni da se radi o dovoljno jasnim i preciznim normama, koje uspostavljaju obavezu određenog ponašanja.

Prema svemu navedenom, pomenutim odredbama zakona, uspostavljena je nesumnjiva, jasna i nedvosmislena obaveza direktora SIPA, kao i drugih organa, da pruže pomoć DKPT kada ona to zahtijeva. Ne radi se dakle, o nekoj nejasnoj odredbi, na osnovu koje bi se moglo postaviti pitanje da li je ta obaveza nečim uvjetovana, da li je pod nekim uslovima isključena ili se može ostaviti po strani. Obaveza pružanja pomoći postoji uvijek, kada se ista traži. Upotpunjujuće odredbe su stoga, dovoljno jasne da kod svakog lica na koje se odnose, pa i direktora SIPA-e, ne izazovu nikakve dileme ili nesigurnosti u pogledu toga da se pomoć mora pružiti.

U konkrentom slučaju, optuženom se ne stavlja na teret da nije djelovao na određeni način, već da uopšte nije djelovao onda kada je to morao. Ova zakonska obaveza nije „mrtvo slovo na papiru“ kako odbrana navodi, niti je svrha sama sebi. Ova zakonska odredba se mora poštivati, a optuženi je svjesno odlučio da postupi suprotno onome što je od njega zakonom zahtijevano, a što je on znao, kako je to i prvostepeni sud ispravno utvrdio.

U momentu kada je od optuženog traženo da djeluje po zahtjevu DKPT, isti je bio dužan, u skladu sa pomenutim zakonskim odredbama da djeluje i pruži traženu pomoć. Pitanje na koji način je trebalo djelovati, sasvim sigurno jeste važno pitanje, ali ono nije takvo da bi pod bilo kojim uslovom moglo derogirati jasnu i važeću zakonsku obavezu. Pri tome Apelaciono vijeće primjećuje da optuženi nije poduzeo niti jedan korak da bi otklonio navodne nejasnoće, ako ih je već imao u vezi sa načinom djelovanja JSP SIPA-e i detaljima angažovanja, koordinacije i drugim aspektima. On čak na upućenu depešu nije ni odgovorio, niti dao nalog da se to uradi, nego je dežurnom službeniku naredio da ga se po ovom pitanju više ne zove. To je jasno potvrdio svjedok Š.N., a detaljno je obrazloženo i u pobijanoj odluci.

Dakle, optuženi je svjesno prekršio važeće zakonske propise kada nije dozvolio upotrebu SJP SIPA-e, a njegova očigledna nesavjesnost u radu se ogleda i u tome da on niti ne pokušava da nađe načina da pruži bilo kakvu vrstu pomoći, ako je već smatrao da SJP ne može biti angažovana, zbog potrebe zaštite Ambasade SAD. Optuženi je čak ostao nedostupan za bilo kakav kontakt, i dalje svjesno odbijajući da pruži pomoć uz obrazloženje da SIPA nije nadležna za pitanja javnog reda i mira. Ovo Vijeće napominje da redovna nadležnost SIPA-e postaje pitanje od sekundarnog značaja onog momenta kada DKPT traži pomoć u vršenju

svojih nadležnosti. Stoga je pitanje da li je SIPA nadležna za zaštitu Predsjedništva ili Arhiva bespredmetno. Pomoć SIPA-e je tražena radi obavljanja onoga što je u nadležnosti DKPT, a to je sasvim sigurno zaštita i osiguranje objekata organa BiH, a ne samo Predsjedništva BiH, kako je jasno propisano članom 6. stav (1) tačka h) Zakona o DKPT.

Na osnovu svega naprijed navedenog, Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeni sud ispravno utvrdio da je optuženi, kao direktor vodeće policijske agencije, morao pružiti pomoć Direkciji na njen zahtjev, pa makar to bilo i u nešto manjem obimu od traženog, te da takav propust upućuje na nesumnjiv zaključak da je optuženi očigledno nesavjesno postupio u vršenju svoje dužnosti, a da je usljed takvog njegovog postupanja nastupila imovinska šteta koja prelazi iznos od 10.000,00 KM, čime su u cjelosti ispunjena sva bitna obilježja krivičnog djela iz člana 224 stav 2 KZ BiH, za koje je oglašen krivim.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 015527 15 Kž od 16.07.2015. godine)

6.5. Nema prividnog sticaja kod krivičnih djela Krivotvorenje isprava i Nesavjesan rad u službi

Radnja krivičnog djela Krivotvorenje službene isprave iz člana 226. KZ BiH u konkretnom slučaju predstavlja činjenični sadržaj radnje izvršenja krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 224. KZ BiH. Kod takvog stanja stvari nema osnova da se ta radnja kriminalizira kroz dva zakonska opisa, pa se po pravilnoj primjeni krivičnog zakona radi samo o krivičnom djelu Nesavjestan rad u službi iz člana 224. KZ BiH.

Iz obrazloženja:

Kao dodatnu argumentaciju za ispravan stav prvostepenog suda, suprotno žalbenoj tvrdnji Tužilaštva, istina, u teorijskoj ravni posmatranja u vezi pitanja koje žalba postavlja, apelaciono vijeće primjećuje da se u konkretnom slučaju radi o inkluziji kao obliku prividnog idealnog sticaja. U tom smislu radnju koja predstavlja krivotvorenje isprave ne treba posmatrati kao samostalno djelo kako to čini Tužilaštvo, već kao pripremnu radnju koja je uključena u izvršenje krivičnog djela Nesavjesnog rada u službi, što u konačnici i jeste bila njena svrha.

Prema tome, radnja krivičnog djela Krivotvorenja službene isprave iz člana 226. KZ BiH u konkretnom slučaju predstavlja činjenični sadržaj radnje izvršenja krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 224. KZ BiH. Kod takvog stanja stvari, nema osnova da se ta radnja kriminalizira kroz dva zakonska opisa, pa se po pravilnoj primjeni krivičnog zakona, radi samo o krivičnom djelu Nesavjestan rad u službi iz člana 224. KZ BiH.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 018966 16 Kž od 23.05.2016. godine)

**V. SUDSKA PRAKSA SUDA BOSNE I HERCEGOVINE U
PREDMETIMA TERORIZMA**

1. KRIVIČNO DJELO TERORIZAM IZ ČLANA 201. KZ BIH

1.1. Elementi krivičnog djela Terorizam

Biće krivičnog djela Terorizma ima dva osnovna elementa: radnju izvršenja i cilj.

Iz obrazloženja:

Zakonodavac ovu inkriminaciju zasniva na pojmu terorizma kakav ima Okvirna odluka Vijeća Evropske unije o suzbijanju terorizma (*Concil Framework Decision of 13 June 2002 on combating terrorism, Official Journal L 164, 22.6..2002.*). Okvirnom odlukom su države članice preuzele obavezu da preduzmu neophodne mjere kako bi osigurale da se spriječe namjerni akti, o kojima je riječ u tačkama od (a) do (i), onako kako su određeni kao krivična djela u nacionalnom zakonodavstvu, koji zbog njihove prirode i konteksta, mogu ozbiljno oštetiti države ili međunarodne organizacije, kada su počinjeni s ciljem ozbiljnog zastrašivanja stanovništva, neopravdanog prinuđivanja vlade ili međunarodne organizacije da učini neki akt ili da se suzdrži od činjenja nekog akta, ili ozbiljnog destabilizovanja ili uništavanja osnovnih političkih, ustavnih, ekonomskih ili socijalnih struktura države ili međunarodne organizacije.

Biće krivičnog djela terorizma ima dva osnovna elementa: radnju izvršenja i cilj. Radnja izvršenja se pojavljuje kao jedan od terorističkih činova, određenih i taksativno nabrojanih u stavu 4. člana 201. KZ BiH. Kao teroristički činovi, između ostalih, navedeni su: napad na život osobe koji može prouzrokovati njenu smrt (a) i nanošenje velike štete objektima vlade druge države. Za izvršenje krivičnog djela neophodna je namjera (jasno postavljen cilj) da se ostvari posljedica djelovanja.

Iz zakonske definicije krivičnog djela terorizma iz člana 201. KZ BiH nedvosmisleno slijedi da je njegov zaštitni objekt sloboda i lična bezbjednost građana shvaćena u subjektivnom smislu, imovina države BiH i imovina vlade drugih zemalja, ekonomska i politička stabilnost države BiH i drugih zemalja ili međunarodnih organizacija. Zakonom zaštićena dobra predstavljaju najvažnije civilizacijske vrijednosti, zbog čega napad na ova zakonom zaštićena dobra predstavlja najteži oblik društvene opasnosti i zahtijeva najoštrije društveno reagovanje u krivičnompravnom smislu.

(Presuda Suda BiH, broj S1 2 K 007723 12 K od 06.12.2012. godine)

Iz obrazloženja:

Iz zakonske definicije krivičnog djela Terorizam iz člana 201. KZ BiH nedvosmisleno slijedi da je njegov zaštitni objekt sloboda i lična bezbjednost građana shvaćena u subjektivnom smislu, imovina države BiH i imovina vlade drugih zemalja, ekonomska i politička stabilnost države BiH i drugih zemalja ili međunarodnih organizacija. Zakonom zaštićena dobra predstavljaju najvažnije civilizacijske vrijednosti, zbog čega napad na ova zakonom zaštićena dobra predstavlja najteži oblik društvene opasnosti i zahtijeva najoštrije društveno reagovanje u krivičnompravnom smislu.

Naime, biće krivičnog djela terorizma ima dva osnovna elementa: radnju izvršenja i cilj. Kao radnju učinjenja krivičnog djela terorizma zakon određuje počinjenje terorističkog čina, što je u konkretnom slučaju napad na PU Bugojno, a za posljedicu je imalo umišljajno lišavanje života jednog lica, čak šta više, u konkretnom slučaju evidentno se radilo o napadu na živote većeg broja osoba, budući da je improvizovana eksplozivna naprava postavljena na zgradu PU Bugojno u vrijeme kada se u zgradi trebao održati sastanak povodom vanrednog obezbjeđenja vjerskog događaja na Ajvatovici, što je podrazumijevalo okupljanje većeg broja policijskih službenika upravo u tim satima. Stoga ovo Vijeće nalazi da je ispunjen uslov iz člana 201. stav 3. KZ BiH, s obzirom da je usljed izvršenja ove radnje nastupila smrt jedne osobe.

Pored navedenog, u konkretnom slučaju drugi vid terorističkog čina u smislu tačke d) stava 5. člana 201. KZ BiH se sastojao i u nanošenju velike štete objektu BiH, odnosno javnom objektu, koja šteta je ugrozila ljudske živote i dovela do znatne štete, koja je utvrđena u jako visokom iznosu od najmanje 189.939,00 na zgradi PU Bugojno i 275.877,00 KM štete na okolnim objektima u Bugojnu. Sud zaključuje da je zgrada PU Bugojno objekat države Bosne i Hercegovine, kao dio upravne vlasti, koja se neposredno odnosi prema građanima u provedbi zakona i drugih normativa države Bosne i Hercegovine, te njenih entiteta i kantona, te da pored tog svojstva ima i svojstvo javnog objekta, budući da istoj pristupaju građani u bilo koje vrijeme po raznim pitanjima iz nadležnosti Policijske uprave. Shodno navedenom, ispunjen je i uslov iz naprijed navedene zakonske odredbe.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 002596 14 Kžk od
15.07.2015. godine)

1.2. Podobnost sredstava da dovedu u pitanje sigurnost u Bosni i Hercegovini, odnosno nanesu štetu Bosni i Hercegovini i međunarodnim organizacijama

Zaključak o postojanju namjere za činjenje terorističkog akta izveden je, između ostalog, i na osnovu namjene predmeta koji su pronađeni kod optuženih. Po mišljenju Suda osoba koja priprema, posjeduje i čuva kod sebe u kući „knjigu bombu“, kao i navedene improvizovane eksplozivne naprave, može biti samo osoba koja planira i priprema se za napad, likvidaciju i ranjavanje ljudi, jer je to jedina i isključiva svrha ovakve naprave.

Iz obrazloženja:

U odnosu na pronađene improvizovane eksplozivne naprave, „knjiga iznenađenja“ i 2 plastične kutije, sa umetnutim eksplozivom i komadima metala, odbrana R.R. nije ponudila adekvatno objašnjenje, već je samo tvrdila da se radi o sredstvima koja nisu bila podobna za upotrebu, i to „knjiga iznenađenja“, u kojoj se u momentu pronalaska od strane službenika Federalne uprave policije nije nalazio eksploziv, te 2 pomenute kutije sa eksplozivom, za koje su vještaci rekli da im nije poznato kako se aktiviraju. Navedeno objašnjenje Sud nije prihvatio, budući da sama činjenica da u momentu pronalaska „knjige iznenađenja“ u istoj nije bilo eksploziva nije odlučujuća za Sud, jer je vještačenjem Odsjeka za hemijska i toksikološka vještačenja, po vještaku T.I., utvrđeno da je NN materija smeđe boje, pronađena u knjizi sa baterijom i dvije žice plave boje, ustvari TNT – trinitrotoluen, što znači da je pomenuti eksploziv već stavljan u tu knjigu i da je knjiga pripremana za upotrebu, što potvrđuju i pronađena minsko-eksplozivna sredstva iz kojih je vađen eksploziv. Isti zaključak izveden je i u odnosu na 2 plastične kutije sa eksplozivom, za koje Sud nalazi irelevantnim činjenicu da iste u trenutku pronalaska nisu imale upaljač kojim bi se iste aktivirale.

Sud je pri ovome imao u vidu i činjenicu da je optuženi R.R. raspolagao sa dijelovima takvih naprava potrebnim da bi ista bila upotrebljiva (eksploziv i prekidači, odnosno detonatori), pa je tako R.R. raspolagao sa dvije granate, za koje je vještak J.O. zaključio da je iz istih izvađena po $\frac{1}{4}$ eksploziva, kojim je znači mogla biti upotpunjena „knjiga bomba“, kao što je slučaj sa eksplozivom koji se nalazio u druge dvije improvizovane naprave, te je pronađeno više električnih komponenti i prekidača, kojim bi se takve naprave mogle aktivirati. Prema tome, za Sud nema sumnje da se ovakve improvizovane naprave nisu mogle aktivirati,

odnosno upotrijebiti u svrhu za koju su i napravljene, pri čemu ne treba zanemariti ni činjenicu da odbrana nije ni pokušala da Sudu da objašnjenje otkud ovakve naprave u kući optuženog R.R.

Sud je mišljenja da osoba koja pripremi, posjeduje i čuva kod sebe u kući „knjigu bombu“, kao i navedene improvizovane eksplozivne naprave, može biti samo osoba koja planira i priprema se za napad, likvidaciju i ranjavanje ljudi, jer je to jedina i isključiva svrha ovakve naprave, što je pored vještaka J.O., potvrdio i svjedok Š.I.

(Presuda Suda BiH, broj S1 2 K 003342 10 K (veza broj:X-K-09/670-1) od 10.11.2011.
godine)

Iz obrazloženja:

S obzirom na prirodu krivičnog djela koje se optuženim stavlja na teret, a u situaciji kada optuženi negiraju postojanje namjere, postojanje namjere za činjenje terorističkog akta Sud je cijenio na osnovu drugih, nesumnjivo utvrđenih činjenica koje se odnose na ono šta su optuženi do momenta hapšenja radili i uradili, šta su sve i gdje posjedovali, čemu su namjenjene i čemu mogu poslužiti pronađene stvari, na osnovu ponašanja optuženih prije i poslije i onoga šta je sve u vezi s tim Sud utvrdio.

Prije svega, svi predmeti koji su pronađeni pri pretresu u istrazi i kao dokazi prezentirani na glavnom pretresu, stanje u kome su zatečeni, o čemu je već bilo riječi, te namjena o kojoj su govorili vještaci, jasno upućuju na zaključak da se radi o namjerama usmjerenim ka počinjenju terorističkog čina. Drugi, logičan razlog zašto su se ti predmeti (koji su ranije detaljno navedeni i opisani u obrazloženju ove presude), našli u kod optuženih, Sud ne nalazi, imajući u vidu i njihovu namjenu. Po ocjeni Suda, odbrana optuženih, kao ni sami optuženi, nisu pružili nikakvo drugo uvjerljivo i logično objašnjenje, niti i jedan dokaz koji bi doveo u sumnju zaključak Suda o navedenoj namjeri.

(Presuda Suda BiH, broj S1 2 K 003342 10 K (veza broj:X-K-09/670-1) od 10.11.2011.
godine)

1.3. Kada se krivično djelo smatra izvršenim

Krivično djelo Terorizam je izvršeno i postoji kao samostalno već sticanjem (pribavljanjem) i posjedovanjem oružja i eksploziva, uz ispunjenje ostalih uslova koji se tiču namjere učinioca, njegovih ciljeva i mogućih efekata.

Iz obrazloženja:

Naime, radnju izvršenja ovog krivičnog djela predstavlja preduzimanje terorističkog čina, s ciljem ozbiljnog zastrašivanja stanovništva ili prisiljavanja organa vlasti BiH, Vlade druge zemlje ili međunarodne organizacije, da što izvrši ili ne izvrši, ili sa ciljem ozbiljne destabilizacije i uništenja osnovnih političkih, ustavnih, privrednih ili društvenih struktura BiH, druge zemlje ili međunarodne organizacije. Teroristički čin u konkretnom slučaju, a kako ga interpretira član 201. stav 4. tačka f) KZ BiH, podrazumijeva proizvodnju, posjedovanje, sticanje, prevoz, snabdijevanje, korištenje ili osposobljavanje za korištenje oružja, eksploziva, nuklearnog, biološkog ili hemijskog oružja, ili radioaktivnog materijala, kao i istraživanje i razvoj biološkog i hemijskog oružja ili radioaktivnog materijala.

Navedena radnja i cilj su dakle, dvije osnovne komponente, odnosno dva osnovna elementa ovog krivičnog djela, što se ispravno i tumači žalbama odbrane. Šta se smatra terorističkim činom u kontekstu sadržaja člana 201. KZ BiH koji propisuje krivično djelo terorizma, jasno je definisano u stavu 4. istog člana – tačka a) do i), koje odredbe imaju interpretativni karakter. Među brojnim radnjama koje su definisane kao teroristički čin, a kako je gore već navedeno kroz isticanje tačke f) stava 4. člana 201. KZ BiH, su i radnje sticanja i posjedovanja eksploziva, ukoliko su to namjerne radnje, koje s obzirom na svoju prirodu ili kontekst mogu ozbiljno oštetiti državu ili međunarodnu organizaciju.

Djelo je, dakle izvršeno i postoji kao samostalno, već kada se govori samo i o sticanju (pribavljanju) i posjedovanju oružja i eksploziva, uz ispunjenje ostalih uslova koji se tiču namjere učinioca, njegovih ciljeva i mogućih efekata.

S obzirom na svoju prirodu i sadržinu, sticanje i posjedovanje oružja i eksploziva predstavlja pripremne radnje ili radnje pomaganja nekog od drugih oblika terorističkog čina predviđenih u stavu 4. člana 201. KZ BiH. Kod drugih oblika terorističkog čina propisanih u svim tačkama u stavu 4, osim tačke f), radnja sticanja i posjedovanja eksploziva predstavlja pripremnu - prvu fazu, nakon čega slijedi druga faza - konkretan napad na život određene osobe, određeni, javni, infrastrukturni i drugi objekat, dakle izvršenje terorističkog čina iz neke druge tačke

istog stava. Međutim, ako do napada nije došlo, a što je slučaj u konkretnom predmetu, onda to sticanje i posjedovanje predstavlja teroristički čin iz tačke f), pod uslovom da se njime može oštetiti država ili međunarodna organizacija i da je preduzet sa jednim od alternativno navedenih ciljeva iz stava 1. člana 201. KZ BiH.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 003342 12 Kž od 29.06.2012. godine)

1.4. Cilj izvršenja krivičnog djela

Iako optuženi nije pucao niti nišanio direktno po prolaznicima, Sud je zaključio da su izazivanje uznemirenosti i zastrašivanje stanovništva bili ciljevi terorističkog čina optuženog i da su bili obuhvaćeni njegovim umišljajem.

Iz obrazloženja:

Dakle, evidentno je da optuženi nije pucao niti nišanio po prolaznicima, međutim isti je svojim terorističkim napadom usmjerenim ka „amerikancima“ i rafalnim pucanjem po objektu Ambasade, u trajanju od oko 50 minuta (koliko je trajao napad), kao i pucanjem po službenim licima koji su bili na osiguranju ambasade, nesporno izazvao uznemirenost i zastrašivanje gotovo čitavog stanovništva. Svi saslušani svjedoci su neupitno svjedočili upravo o osjećaju uznemirenosti, panike i straha, te činjenica da isti nisu bili na nišanu optuženog, na koju posebno ukazuje odbrana, nije isključila takav osjećaj, jer i prema kazivanju istih, nikada nisu znali kada će i u kojem momentu se optuženi okrenuti i početi pucati i po njima.

Imajući u vidu iznesene okolnosti, te cijeneći dokaze subjektivne prirode, ovo vijeće nalazi da je uznemirenost i zastrašivanje stanovništva, kao jedan od ciljeva terorističkog čina optuženog J., očigledno bila obuhvaćena njegovim umišljajem, te suprotni navodi odbrane po ocjeni ovog vijeća nemaju uporište u činjeničnim utvrđenjima, i isti kao takvi su odbijeni u cjelosti.

Ovo vijeće je cijeno i iskaz vještaka prof. A.V., iz kojeg također proizilazi da se radi o takvom napadu na Ambasadu SAD koji je mogao ne samo ozbiljno da zastraši stanovništvo, već i da ugled države Bosne i Hercegovine ozbiljno ugrozi u smislu sigurnosnih i privrednih aspekata. Napad, prema svjedočenju vještaka A. je unio potencijal dinamike nasilja, i kao takav uticao na kredibilitet BiH kao međunarodnog partnera i pretendenta na međunarodne integracije. U kontekstu pokušaja međunarodnih integracija, ovaj događaj je imao značaj i

uticaj i za domaću i međunarodnu upotrebu. Naime, napad na Ambasadu, stvorio je dodatni potencijal za produbljivanje unutrašnje nestabilnosti, prije svega strah i nesigurnost, kroz akt nasilja i stvaranja osjećaja nesigurnosti građana u BiH.

Stoga, ovo vijeće je kroz detaljnu analizu svih izvedenih dokaza, posebno iskaza svjedoka očevidaca, kao i ekspertizu vještaka A.V., zaključilo neupitno da je teroristički čin optuženog J., uticao ne samo na osjećaj sigurnosti građana i stanovništva, nego je isti nesporno uticao i na ozbiljno oštećenje ugleda države BiH, posmatrano sa sigurnosnih aspekata, ali i u kontekstu da je ovaj čin imao uticaj i na osjećaj lične sigurnosti i međunarodnih diplomatskih i drugih predstavnika u BiH, čime su se, po ocjeni ovog vijeća, neposredno mogle osjećati ugroženim i međunarodne organizacije u BiH.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 007723 13 KžK od
20.11.2013. godine)

1.5. Odmjeravanje krivične sankcije kod krivičnog djela Terorizam iz člana 201. stav 3.

KZ BiH

Kod odmjerenja krivične sankcije, Sud je u kontekstu generalne prevencije vodio računa da je terorizam prijetnja demokratiji i ljudskim pravima i globalni problem sa kojim se bori cjelokupna međunarodna zajednica, te da država ima obavezu i primarnu odgovornost da sprječava i suzbija terorizam. Adekvatnim sankcionisanjem ovakvog ponašanja ostvaruje se jačanje povjerenja građana u vladavinu prava i funkcioniranje pravne države, te posebno jačanje povjerenja javnosti u odlučnost i sposobnost države da zaštiti svoje građane i njihovu dobrobit od svih oblika bezakonja i nasilja.

Iz obrazloženja:

Stoga je ovo Vijeće, krećući se u granicama kaznenih okvira za izricanje krivičnopravne sankcije za krivično djelo Terorizam iz člana 201. stav 3. u vezi stava 5. tačka d) KZ BiH, za koje je propisana kazna zatvora najmanje deset godina ili kazna dugotrajnog zatvora, utvrdilo kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 35 (tridesetpet) godina, nalazeći da će se njom ostvariti zahtjevi generalne i specijalne prevencije, te da je izrečena kazna zatvora optuženom H.Č. adekvatna i svrsishodna.

Apelaciono vijeće želi istaći da Terorizam predstavlja negiranje demokratije i ljudskih prava, te nijedna zemlja nije imuna na prijetnju terorizma, ona je stvarna, rasprostranjena i višedimenzionalna, ali se treba pažljivo procijeniti kako ne bi bila ni preuveličana, niti umanjena. Država ima obavezu i primarnu odgovornost da sprječava i suzbija terorizam, kao i da poštiva i štiti ljudska prava i osnovne slobode, o čemu je ovo Vijeće vodilo računa tokom postupka i prilikom donošenja ove presude.

Terorizam, nažalost, postaje globalni problem sa kojim se bori cjelokupna međunarodna zajednica. Od Bosne i Hercegovine kao pravno uređene države se očekuje da pruži svoj doprinos u borbi protiv terorizma. Država Bosna i Hercegovina, koja poput drugih država nije imuna na ovakve činove nasilja, zla i destrukcije, štiti svoje građane od ovakvih i sličnih terorističkih akata i njihovih kreatora, tako da će svako snositi odgovornost za svoje radnje, bez obzira na ulogu i stepen doprinosa izvršenju terorističkog čina.

Izricanjem ove presude, prema ocjeni ovog Vijeća, ostvaruje se jačanje povjerenja građana u vladavinu prava i funkcioniranje pravne države, u kojoj su svi jednako odgovorni pred zakonom, te posebno jačanje povjerenja građana u odlučnost i sposobnost države da zaštiti svoje građane i njihovu dobrobit od svih oblika bezakonja i nasilja.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 002596 14 Kžk od
15.07.2015. godine)

1.6. Karakter radnje koja predstavlja radnju izvršenja terorističkog čina u smislu člana 201. stav 5. KZ BiH

*Radnja koja se po svojim obilježjima ima smatrati terorističkim činom u smislu stava
5. ovog člana, mora biti učinjena s ciljem ozbiljnog zastrašivanja stanovništva da bi
predstavljala radnju učinjenja krivičnog djela Terorizam.*

Iz obrazloženja:

Nadalje, da bi neka radnja, koja se po svojim obilježjima, ima smatrati terorističkim činom u smislu stava 5. ovog člana, predstavljala radnju učinjenja krivičnog djela terorizma ona mora biti učinjena s ciljem ozbiljnog zastrašivanja stanovništva (dakle, ne s ciljem zastrašivanja pojedinca, nego stanovništva u cjelini ili u jednom njegovom dijelu određenom nekom zajedničkom karakteristikom) ili prisiljavanja organa vlasti BiH, vlade

*druge zemlje ili međunarodne organizacije, da što izvrši ili ne izvrši ili s ciljem ozbiljne destabilizacije ili uništavanja osnovnih političkih, ustavnih, privrednih ili društvenih struktura BiH, druge zemlje ili međunarodne organizacije. Za postojanje dovršenog krivičnog djela terorizma nije potrebno da je cilj s kojim je preduzet teroristički čin i ostvaren.*⁸

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 007723 13 Kžk od dana 20.11.2013. godine)

2. KRIVIČNO DJELO JAVNO PODSTICANJE NA TERORISTIČKE AKTIVNOSTI IZ ČLANA 202a. KZ BIH

2.1. Radnja izvršenja kod krivičnog djela Javno podsticanje na terorističke aktivnosti iz člana 202a. KZ BiH

Javno podsticanje na terorističke aktivnosti iz člana 202a. KZ BiH podrazumijeva stavljanje na raspolaganje javnosti poruke koja ima za cilj podsticanje drugog na izvršenje krivičnih djela koja su taksativno pobrojana u pomenutom članu, a između ostalog i krivičnih djela iz člana 201. Terorizam, 202b. Vrbovanje radi terorističkih aktivnosti, 202d. Organiziranje terorističke grupe, itd.

Iz obrazloženja:

Prvostepenom presudom optuženi B.H. osuđen je za krivično djelo kako je i kvalifikovano optužnim aktom, te mu je za krivično djelo Javno podsticanje na terorističke aktivnosti iz člana 202a. KZ BiH, u vezi sa krivičnim djelima iz člana 202b . i 202d. stav 2. KZ BiH, izrečena kazna zatvora u trajanju od 7 (sedam) godina.

Dakle, krivično djelo Javno posticanje na terorističke aktivnosti iz člana 202a. KZ BiH podrazumijeva stavljanje na raspolaganje javnosti poruke koja ima za cilj podsticanje drugog na izvršenje krivičnih djela koja su taksativno pobrojana u pomenutom članu, a između ostalog i krivičnih djela iz člana 202b. Vrbovanje radi terorističkih aktivnosti i 202d. Organiziranje terorističke grupe, tačnije stava 2. ovog člana u konkretnom slučaju

⁸ Komentar Krivičnog zakona BiH, krivično djelo Terorizam član 201. KZ BiH;

(pripadništva terorističkoj grupi), koja se stavljaju na teret optuženom B.. Ponašanje koje podrazumijeva upućivanje „poticajnih“ poruka, bez obzira da li se takvim porukama direktno zagovaraju teroristička djela i aktivnosti, uzrokuju opasnost od počinjenja jednog ili više terorističkih krivičnih djela⁹. U konkretnom slučaju, po ocjeni ovog vijeća, upravo porukama optuženog kako je i citirano u činjeničnom opisu izreke pobijane presude, ostvarena je radnja kao objektivni element krivičnog djela 202a. KZ BiH, odnosno cilj podsticanja drugih na učestvovanje u terorističkim aktivnostima u Siriji i Iraku, čime je optuženi vrbovao i navodio druge radi terorističkih aktivnosti, te podsticao da postanu pripadnici organizovane terorističke grupe ISIL, pozivajući na učestvovanje u aktivnostima koje organizuje ta teroristička organizacija ISIL. Dakle, svojim radnjama ostvario obilježja krivičnog djela iz člana 202a. KZ BiH u vezi sa krivičnim djelima iz odredbe člana 202b. i 202d. stav 2. KZ BiH, kako je i opisano u zakonskoj formulaciji krivičnog djela Javno podsticanje na terorističke aktivnosti član 202a.KZ BiH.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S 1 2 K 017968 16 Kž4 od
28.03.2016. godine)

Da bi postojalo krivično djelo Javno podsticanje na terorističke aktivnosti iz člana 202a. KZ BiH, čiji su objektivni i subjektivni elementi opisani u pomenutoj odredbi, ne mora i doći do počinjenja terorističkih krivičnih djela koja su opisana u zakonskoj formulaciji ovog djela.

Iz obrazloženja:

Naime, da bi postojalo krivično djelo Javno podsticanje na terorističke aktivnosti iz člana 202a. KZ BiH, čiji su objektivni i subjektivni elementi opisani u pomenutoj odredbi, a što je nesumnjivo ostvareno i utvrđeno kroz činjenično utvrđenje pobijane presude, ne mora i doći do počinjenja terorističkih krivičnih djela, koji su opisani u zakonskoj formulaciji ovog djela. Dakle, bilo je potrebno utvrditi da je optuženi javnim iznošenjem poruka *podsticao druge na izvršenje teroristički krivičnih djela*, te da je njegov subjektivni odnos prema djelu ostvaren upravo kroz namjeru (*bio svjestan svojih radnji i postupaka*) da vrbuje i podstiče druge da

⁹ Konvencija Vijeća Evrope o suzbijanju terorizma, Varšava, 16. maj 2005. godine; član 5 - javno pozivanje na počinjenje terorističkog krivičnog djela;

postanu pripadnici terorističke grupe ISIL u tzv. Islamskoj državi i kao pripadnici te grupe učestvuju u aktivnostima koje ta grupa organizuje, *te htio nastupanje svih štetnih posljedica*, koje su ostvarene kroz pogibiju državljana BiH koji su prisustvovali predavanjima optuženog B., a koji su kao pripadnici terorističke organizacije, predstavljali opasnost za BiH na način da se obučavaju i pripremaju i za provođenje terorističkih radnji i po povratku u BiH.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S 1 2 K 017968 16 Kž4 od 28.03.2016. godine)

3. KRIVIČNO DJELO ORGANIZIRANJE TERORISTIČKE GRUPE IZ ČLANA 202d. KZ BIH

3.1. Karakter terorističke organizacije kod krivičnog djela Organiziranje terorističke grupe iz člana 202d. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH

ISIL je listiran kao teroristička organizacija od strane Vijeća sigurnosti UN dana, 30.05.2013. godine, međutim karakter ISIL-a nije upitan i prije toga datuma imajući u vidu da je isti samo frakcija Al Quaide koja je kao teroristička organizacija listirana još 2004. godine.

Iz obrazloženja:

Apelaciono vijeće je mišljenja da je prvostepeno vijeće u pobijanoj presudi pravilno utvrdilo i da je optuženi znao i mogao znati da je organizacija ISIL teroristička organizacija u momentu kada je istoj pristupio, imajući u vidu da je ISIL samo frakcija Al Quaide koja je kao teroristička organizacija listirana još 2004. godine. Stoga su po ocjeni Apelacionog vijeća u cijelosti neosnovani prigovori branioca optuženog da optuženi kao zemljoradnik nije mogao znati da je ISIL proglašen terorističkom organizacijom 30.05.2013. godine, odnosno kad je odluka usvojena i objavljena na web portalima Vijeća sigurnosti UN i kada je ta odluka dostavljena svim članicama UN, jer je po navodima svjedoka Dž.A. optuženi bio uniformisan i naoružan u jedinici kojom je komandovao P.G. u Siriji, te da je nakon povratka tražio način da se ponovo vrati, a ISIL-a kao frakcija Al Quaide ima za cilj radikalizam, pozivanje na ubistva i terorističke kampanje, što je optuženom moralo biti poznato, jer se radi o

općepoznatoj činjenici svakodnevno prisutnoj u medijima.

Vežano za prigovor odbrane da informacija kada je ISIL zvanično proglašen terorističkom organizacijom nije objavljena u Službenom glasniku, Apelaciono vijeće prihvata obrazloženje iz pobijane presude da nadležni organi BiH nisu ni bili u obavezi da u formi zakona ili podzakonskog akta donesu posebnu odluku vežano za proglašenje ISIL-a terorističkom organizacijom, imajući u vidu da je isti samo frakcija Al Qaide i da se radi o proširenju liste terorističkih organizacija, što je potvrdio i svjedok M.J., uposlenik Ministarstva sigurnosti BiH, a restriktivne mjere koje državni organi provode prema licima koja se dovode u vezu sa terorističkim organizacijama su navedene u Odluci Vijeća Ministara BiH od 09.11.2011. godine, koja je primjenjiva i na konkretni slučaj.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 019881 17 Kž 3 od
11.05.2017. godine)

Iz obrazloženja:

Nadalje, kao neosnovan je ocjenjen i prigovor da nisu dati razlozi o odlučnoj činjenici da je optuženi bio pripadnik terorističke grupe, te razlozi o njegovom umišljaju. Kako to proizilazi iz pobijane presude, svjedok ST1 je izjavio da je drugi put otišao u Siriju 2013. godine, kada je i vidio optuženog. Ali prije nego je otišao razgovarao je sa izvjesnim S.H., koji mu je po povratku iz Sirije rekao da je tamo uspostavljena Islamska država, da se bolje živi, da vjernici mogu upražnjavati vjeru, da se ta Islamska država borila protiv Asadovog režima. Svjedok navodi da je tada i otišao drugi put u Haritan u Siriji, gdje je bio zadužen da čuva magacin vojne opreme. Svjedok je pojasnio da su tada opoziciju zvaničnom režimu u Siriji činile sve vojske uključujući i jedinicu Muhadžiri Ensarije kojoj je pripadao i optuženi, te da su u toj jedinici bila lica pretežno iz Bosne. Pored navedenog, svjedok ST2 također potvrđuje da je 2013. godine bio u Haritanu i da je tada viđao optuženog na pijaci (što je u tom slučaju saglasno izjavi svjedoka T. i ST1 da je optuženi bio u gradu Haritan), te je dalje pojasnio da su se tada u Alepu i Haritanu, Oslobođilačka vojska Sirije i ISIL-a, borile zajedno protiv neprijatelja, živjeli zajedno i planirali akcije zajedno. Također, kako iz Informacije Ministarstva sigurnosti od 14.05.2015. godine proizilazi, ISIL je postojao u inkriminirano vrijeme i saglasno iskazima ovih svjedoka, imao je za cilj borbu protiv zvaničnog režima

Bashara al Assada.

U tom smislu pobijana presuda pravilno cijeni i daje prihvatljivu argumentaciju u pogledu odlučne činjenice da je jedinica kojoj je nesumnjivo pripadao optuženi tokom svog boravka u Siriji, djelovala i zajedno bila udružena sa ISIL-om na konkretnom planiranju akcija i da su združeno djelovale na teritoriji Sirije. Karakter te povezanosti ukazuje da je sasvim izvjesno da je jedinica kojoj je pripadao optuženi bila u koordinaciji sa ISIL-om, bez obzira što kako branilac tvrdi, ona nije bila i zvanično i formalno jedinica ISIL-a. Ali evidentno da to jeste bila u akcijama na terenu, tokom kojih je pružan otpor zvaničnom sirijskom režimu u vrijeme za koje je utvrđeno da joj je pripadao optuženi dok je boravio u Siriji.

Stoga i ovo vijeće se slaže sa razlozima i tumačenjem datim u pobijanoj presudi, a to je da je jedinca optuženog *de facto* bila dio ISIL-a, bez obzira što nije i formalno listirana kao teroristička, zbog svoje veličine, tj. manje brojnosti. A kako je nesporno, što i proizilazi iz dokaza, ISIL je listiran kao teroristička organizacija od strane Vijeća Sigurnosti UN dana 30.05.2013. godine, međutim ISIL je kao frakcija Al Quaide nastala i prije 30.05.2013. godine, jer je Al Quaida kao teroristička organizacija listirana još 2004. godine.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj: S1 2 K 019005 16 Kž od 03.10. 2016. godine)

3.2. Pripadnost grupi kao element krivičnog djela Organiziranje terorističke grupe iz člana 202.d stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 201. KZ BiH

Kod utvrđivanja pripadnosti terorističkoj grupi nije potrebno dokazivati pojedinačne radnje optuženih, odnosno da su optuženi počinili neki konkretan teroristički čin, već je dovoljno utvrditi da su se optuženi deklarirali kao pripadnici grupe.

Iz obrazloženja:

Naime, kada je u pitanju krivično djelo Organiziranje terorističke grupe iz člana 202.d stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 201. KZ BiH, bitni elementi krivičnog djela su postojanje terorističke grupe i pripadnost optuženih ovoj terorističkoj grupi. Shodno tome, nije potrebno dokazivati pojedinačne radnje optuženih u borbi na strani ISIL-a, odnosno da su optuženi počinili neki konkretan teroristički čin, kako to neosnovano ukazuju pojedine

žalbe, dovoljno je da se optuženi deklariraju kao pripadnici grupe, što je nesporno utvrđeno za sve optužene u pobijanoj presudi.

Također ni objektivni element, odnosno postojanje terorističke grupe nije upitan, s obzirom da je kroz analizu žalbenih prigovora na činjenično stanje, detaljno obrazloženo da je ISIL uvršten na listu terorističkih organizacija, a jedinice čiji su pripadnici bili optuženi su se *de facto* borile na strani ISIL-a protiv legitimnih vojnih snaga Sirije, iako zbog svoje veličine i konstantnog cijepanja nisu bile listirane kao terorističke. Stoga je neosnovan žalbeni prigovor branioca optuženog J.J. da jedinica „Muhadžeri i Ensarie“ nije bila dio ISIL-a.

Žalbeni prigovori da optuženi nisu mogli biti upoznati sa Odlukom Vijeća sigurnosti UN-a od 30.05.2013. godine, nisu osnovani, iz razloga što sama činjenica da državnu granicu sa Sirijom prelaze na nelegalan način, iako to ne predstavlja bitni element krivičnog djela, a kako su to opisali optuženi koji su potvrdili svoj boravak u Siriji, govori dovoljno u prilog tome da znaju da čine nešto protivno zakonu, a posebno kada se imaju u vidu riječi optuženog I. D. prilikom telefonskog razgovora sa NN osobom: „*da se otkrio da je bio dole i da se boji da na njega ne nahuškaju Sipu*“¹⁰. Također optuženi J.J. u svojoj izjavi iz istrage navodi: „*... nakon što sam spoznao stvarna dešavanja i nisam mogao učestvovati u tim događajima, odlučio sam se vratiti u BiH znajući da ću snositi određenu odgovornost, tj. da ću biti privođen i krivično gonjen. Bez obzira na tu činjenicu nisam imao izbora da ostajem u Siriji ili da bježim u neke druge države. Svjesno sam pristao na ove posljedice*“¹¹. Pored navedenog i optuženi S.I. u jednoj od spomenutih komunikacija navodi da se vratio u Bosnu i Hercegovinu po porodicu, da nije znao da ga SIPA traži, da „ganja“ rodni list za kćerku pa ako ga SIPA ne uhapsi da izvadi pasoše ženi i djeci, kao i da nikada neće odustati od toga da dođe u Islamsku državu i bude mudžahid, te da hoće i svoju djecu da dovede dole.

Sve navedeno jasno ukazuje da su optuženi bili upoznati sa činjenicom da odlaskom na sirijsko ratište čine krivično djelo, a posebno kada se tome doda da su svjesno bili oponenti vladajućem ustavnom režimu u Siriji.

¹⁰ Službena zabilješka, broj 16-02/1-27/14 od 04.03.2014. godine, sačinjena od strane Državne agencije za istrage i zaštitu.

¹¹ Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog, broj 16-11/1-1-04-1-748-278/13 od 03.09.2014. godine, sastavljen od strane Državne agencije za istrage i zaštitu.

Argument odbrane da većina stanovništva u Bosni i Hercegovini ne koristi internet i ne govori Engleski jezik, kako bi bili upoznati sa navedenom odlukom UN-a, možda i jeste djelimično tačan, ali optuženi u ovom predmetu su, što je u pobijanoj presudi pravilno utvrđeno, pokazali da se koriste internetom, te da su u Siriji komunicirali i na Engleskom jeziku. Stoga ni ovaj žalbeni prigovor odbrane nije osnovan.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 018991 16 Kž 3 od 07.04.2017. godine)

3.3. Nepostojanje sticaja između krivičnog djela Organiziranje terorističke grupe iz člana 202d. stav 2. i krivičnog djela Terorizam iz člana 201. stav 4. KZ BiH

Pravna kvalifikacija iz optužnice prema kojoj su inkriminisane radnje optuženih okvalifikovane kao „Organiziranje terorističke grupe iz člana 202d stav 2. KZ BiH u vezi sa krivičnim djelom Terorizam iz člana 201. stav 4. KZ BiH“ nije opravdana budući da se radi o djelatnostima iz stadijuma pripremanja koje su upravljene na izvršenje jednog te istog krivičnog djela, a to je Terorizam iz člana 201. stava 1. KZ BiH.

Iz obrazloženja:

Optužba je, a što je prihvatio i prvostepeni sud, inkriminisane radnje koje se optuženim F. i A. stavljaju na teret, ocijenila kao radnje pripremanja i kvalifikovala ih kao krivično djelo Organizovanje terorističke grupe iz člana 202d stav 2. KZ BiH (inkriminisane pripremne radnje kao samostalno krivično djelo) u vezi sa krivičnim djelom Terorizam iz člana 201. stav 4. KZ BiH (pripremne radnje supsidijarnog-nesamostalnog karaktera), što znači da su ove dvije inkriminacije optuženima stavljene na teret kao dva krivična djela u vidu sticaja. Ovo vijeće primjećuje da je ovakva kvalifikacija navedenih radnji krivično-pravno neopravdana, ako se ima u vidu da se radi o djelatnostima iz stadijuma pripremanja koje su upravljene na izvršenje jednog te istog krivičnog djela, a to je Terorizam iz člana 201. stava 1. KZ BiH. Kako je djelo iz člana 202d stav 2. KZ BiH po svojoj krivično-pravnoj prirodi samostalno i teže krivično djelo, te imajući u vidu da su radnje pripremanja iz stava 4. člana 201. KZ BiH preduzimane istovremeno sa organizovanjem terorističke grupe i da su funkcionalno povezane sa njenim djelovanjem, ovo vijeće nalazi da nije pravilno takve radnje kvalifikovati

kao dva posebna krivična djela koja se optuženima stavljaju na teret, već samo kao jedno krivično djelo Organizovanje terorističke grupe iz člana 202d stav 2. KZ BiH. U vezi sa istaknutim, razlika koja se pojavljuje u vezi izvršenja navedenih krivičnih djela je da se pripremne radnje iz člana 202d. stav 2. KZ BiH preduzimaju u okviru organizirane terorističke grupe, dok se pripremne radnje iz člana 201. stav 4. KZ BiH preduzimaju od strane jednog ili više lica bez njihove pripadnosti organiziranoj terorističkoj grupi.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 007723 13 Kž 9 od
21.05.2013. godine)

3.4. Nepostojanje organizirane terorističke grupe u smislu člana 202d. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH

S obzirom na to da činjenice u pogledu toga ko je i kada organizirao terorističku grupu, ko su pripadnici grupe, kada su i na koji način definisani ciljevi grupe, kakve su uloge pripadnika grupe i da li je teroristički čin koji je realizovao optuženi bio dio plana i ciljeva grupe nisu u dovoljnoj mjeri razjašnjene, nije bilo moguće izvesti zaključak o postojanju organizirane terorističke grupe.

Iz obrazloženja:

Optužba je optuženom J. stavila na teret da je prethodno „postao pripadnik organizovane terorističke grupe u smislu člana 202d) stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona BiH, koja je organizovana u okviru tzv. Vehabijske zajednice u Maoči Gornjoj, opština Srebrenik“, sa namjerom da izvođenjem terorističkih akata realizuje određene terorističke ciljeve. Odbrana je tokom postupka i u završnoj riječi osporavala postojanje terorističke grupe, pa tako i izvršenje krivičnog djela Organizovanje terorističke grupe iz člana 202 d) stav 2. KZ BiH u vezi sa krivičnim djelom Terorizma iz člana 201. stav 1. KZ BiH.

Optužba u toku dokaznog postupka nije izvela dokaze u pogledu postojanja terorističke grupe u okviru tzv. Vehabijske zajednice u Gornjoj Maoči, kojoj je optuženi J. pristupio kako bi nakon toga, kao pripadnik organizovane terorističke grupe, izveo napad na Ambasadu SAD u Sarajevu. Svoju tezu o postojanju organizovane terorističke grupe optužba izvodi iz činjenice da je u Gornjoj Maoči nakon napada na Ambasadu pronađeno vojno naoružanje i oprema koja

se može koristiti za izvođenje terorističkih napada, kao i literatura koja služi za obuku u rukovanju oružjem i eksplozivnim sredstvima. Takođe, optužba je u dokaznom postupku ukazala i na pronađenu literaturu koja veliča džihad i samoubilačke terorističke akcije.

Sud je svjestan činjenice da je pronađeni arsenal naoružanja, vojne opreme i odgovarajuće literature takve prirode da može da ukazuje na postojanje terorističke grupe u okviru tzv. Vehabijske zajednice u Gornjoj Maoči. U tom pravcu mogu se tumačiti i činjenice da pripadnici te zajednice, koju predvodi imam N.I., negiraju sekularno ustrojstvo države BiH, kao i zvanično prakticiranje islama u okviru IVZ u BiH. Međutim, Sud je zaključio da nekoliko ključnih činjenica koje su od značaja za postojanje organizovane terorističke grupe nije u dovoljnoj mjeri razjašnjeno. Prije svega, nema dokaza o tome ko je i kada organizovao terorističku grupu, ko su pripadnici grupe, kada su i na koji način definisani ciljevi grupe, kakve su uloge pripadnika grupe i da li je teroristički čin koji je realizovao optuženi J. bio dio plana i ciljeva grupe. Naprotiv, okolnosti koje su prethodile radnjama optuženog J. upućuju na zaključak da se u konkretnom slučaju radi o individualnom činu optuženog J.. Optuženi J. prethodno sačinjava oporuku u kojoj vrlo jasno navodi: *“Ja sam odlučio ovo da uradim na svoju ruku... Mene nije skoro niko podržao“*. J. teroristički akt izvodi sam i nema neposrednih pomagača. Za optuženog F. nema dokaza da na bilo koji način djeluje sa optuženim J.. Optuženi A. putuje sa optuženim J. u Sarajevo, ali nije jasno da li time pomaže J. (njegova uloga biće naknadno detaljnije analizirana!). Kod ovakvog činjeničnog stanja nije moguće izvesti pouzdan zaključak da je teroristički čin koji je izveo optuženi J. rezultat djelovanja organizovane terorističke grupe, kao ni čvrstu logičnu vezu između pronađenog naoružanja i vojne opreme i postojanja organizovane terorističke grupe.

Sud se osvrće i na činjenicu da vrhovni autoritet u Maoči Gornjoj imam N.I., za koga su saslušani svjedoci optužbe tvrdili da odlučuje o svemu što se događa u zajednici, nije procesuiran u ovom krivičnom postupku, niti obuhvaćen optužbom. Ako optužba nije imala dovoljno dokaza o uključenosti I. u nabavljanje naoružanja i vojne opreme i organizovanje terorističke grupe, onda je teško izvoditi zaključak da takvi dokazi postoje za obične pripadnike zajednice kojom on upravlja.

(Presuda Suda BiH, broj S1 2 K 007723 12 K od 06.12.2012. godine)

**4. KRIVIČNO DJELO PROTUZAKONITO FORMIRANJE I PRIDRUŽIVANJE
STRANIM PARAVOJNIM ILI PARAPOLICIJSKIM FORMACIJAMA IZ
ČLANA 162b. KZ BiH**

**4.1. Postojanje grupe kod krivičnog djela Protuzakonito formiranje i pridruživanje
stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama iz člana 162b. KZ BiH**

Odredbom člana 162b. stav 1. KZ BiH sankcionisano je organiziranje i pojedinaca, a ne samo grupe ljudi, sa ciljem pridruživanja na bilo koji način stranoj vojnoj, ili paravojnoj, odnosno parapolicijskoj formaciji koja djeluje van BiH.

Iz obrazloženja:

Ispitujući ovaj žalbeni prigovor apelaciono vijeće prvenstveno ukazuje da se u konkretnom slučaju za pravilnu primjenu krivičnog zakona irelevantnim postavlja pitanje koje nameće žalba, to jest da pravilna primjena odredbe člana 162b. stav 1. podrazumijeva isključivo postojanje grupe ljudi koja se organizira, rukovodi, obučava, oprema ili mobilizira s ciljem pridruživanja, na bilo koji način, stranoj vojnoj, stranoj paravojnoj ili stranoj parapolicijskoj formaciji koja djeluje van Bosne i Hercegovine, a koja kad se dovede u vezu članom 1. stav 18. podrazumijeva postojanje najmanje tri lica koja su povezana radi izvršenja krivičnih djela, obzirom da predmetna odredba alternativno propisuje organiziranje, rukovođenje, obučavanje, opremanje ili mobiliziranje *pojedina* ili grupe ljude sa navedenim ciljem. Dakle, odredbom člana 162b. stav 1. KZ BiH sankcionisano je organizovanje i pojedinaca, ne samo grupe ljudi, sa ciljem pridruživanja na bilo koji način stranoj vojnoj, ili paravojnoj, odnosno parapolicijskoj formaciji koja djeluje van BiH, pa kako je prema činjeničnom supstratu pobijane presude optuženi E. organizovao pojedince N.H. i M.K. sa tim ciljem, to se, nasuprot drugačijem stavu žalbe, u njegovim radnjama stiču sva obilježja bića krivičnog djela Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama iz člana 162b. stav 1. KZ BiH, za koje je pobijanom presudom pravilno oglašen krivim.

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 018698 15 Kž 3 od
11.02.2016. godine)

4.2. Krivično djelo Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama je blanketna norma

Iz zakonske odredbe člana 162b. KZ BiH jasno proizlazi da je riječ o blanketnoj normi koja već u sebi sadrži upućivanje na Zakon o odbrani Bosne i Hercegovine ili Zakon o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine.

Iz obrazloženja:

Nadalje, u pogledu prigovora koji se odnosi na odredbe članova 2. i 3. Zakona o službi u oružanim snagama kojima je upotpunjeno predmetno krivično djelo, apelaciono vijeće ističe da iz zakonske odredbe člana 162b. KZ BiH jasno proizilazi da je riječ o blanketnoj normi, ali i normi koja već u sebi sadrži upućivanje na Zakon o odbrani Bosne i Hercegovine, ili Zakon o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine. Prema izreci pobijane presude optuženi E. je oglašen krivim da je postupao suprotno odredbama članova 2. i 3. Zakona o službi u Oružanim snagama, kojim odredbama je propisano šta se smatra Oružanim snagama i određuje u kojim svojstvima se može biti u službi u Oružanim snagama. Prema članu 2. ovog zakona Oružane snage podrazumijevaju sve vojne snage u Bosni i Hercegovini na način utvrđen u Zakonu o odbrani Bosne i Hercegovine, pa dakle, već ova zakonska norma sadrži pozivanje i na Zakon o odbrani BiH, a na čijoj primjeni branilac optuženog insistira u žalbi. Stoga se žalbenim prigovorom po kojem je u konkretnom slučaju primjenjivija bila blanketna norma iz člana 51. Zakona o odbrani BiH ne dovodi u pitanje postojanje krivičnog djela i krivice optuženog E..

(Presuda vijeća Apelacionog odjeljenja Suda BiH, broj S1 2 K 018698 15 Kž 3 od
11.02.2016. godine)

VI. PRILOZI

PRILOG 1
PRAVOSNAŽNO OKONČANI PREDMETI KORUPCIJE
(2004. – 31.09.2017.)

Godina	Redni broj	Predmet	Procesuirana lica ¹	Krivično djelo ²		Presuda ³	Krivična sankcija ⁴	Iznos oduzete imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ⁵
				Naziv krivičnog djela	Krivični zakon			
2004.	1.	KPV-14/04	M.R.	Nesavjestan rad u službi	Član 366. KZ FBiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 5 godina i 6 mjeseci	-

¹ U tabeli su navedeni podaci o licima protiv kojih je krivični postupak vođen za krivična djela korupcije. Podaci o drugim licima koja su procesuirana u nekim od ovih predmeta, ali ne za koruptivna već za druga krivična djela, nisu navedeni u tabeli.

² Za lica koja su obuhvaćena ovom tabelom dati su podaci o svim krivičnim djelima za koja su procesuirana u okviru konkretnog predmeta, uključujući i ona koja ne spadaju u kategoriju koruptivnih krivičnih djela.

³ Za sva procesuirana lica prikazani su podaci o vrsti presude koju je Sud donio u odnosu na svako pojedinačno krivično djelo koje im stavljeno na teret. U predmetima gdje je Sud u odnosu na pojedinačne tačke optužnice donio različite presude za isto krivično djelo, naznačeno je koje sve vrste presude su donesene za konkretno krivično djelo.

⁴ Ovom rubrikom nisu obuhvaćeni podaci o izrečenim mjerama sigurnosti, već samo o kaznama i uslovnim osudama. Prikaz izrečenih odnosno utvrđenih zatvorskih kazni ne sadrži podatke o kaznama koje su osuđenim licima izrečene odnosno utvrđene za svako pojedinačno krivično djelo, već samo jedinstvene kazne zatvora koje su izrečene/utvrđene u odnosu na kompletan osuđujući dio presude.

⁵ Podacima o oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom koji su prikazani u ovoj tabeli nisu obuhvaćeni iznosi imovinske koristi pribavljene izvršenjem krivičnog djela koji su dosuđeni oštećenim na ime naknade štete u okviru postavljenog imovinskopravnog zahtjeva.

	2.	KPŽ-21/04	M.P.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 358. KZ FBiH	Optužba odbijena Osudjuća Osudjuća Optužba odbijena Optužba odbijena	Kazna zatvora: 5 godina	-							
				Nesavjestan rad u službi	Član 366. KZ FBiH										
				Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 358. KZ FBiH										
				Pronevjera	Član 359. KZ FBiH										
				Porezna utaja	Član 272. KZ FBiH										
				2005.	3.				KPV-16/04	A.M.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 3. i 4. KZ RS	Osudjuća	Kazna zatvora: 1 godina i 2 mjeseca	-
											Nesavjestan rad u službi	Član 344. stav 1. i 2. KZ RS			
D.M.	Organizirani kriminal	KZ BiH 250. stav 4.	Osudjuća			Kazna zatvora: 1 godina i 3 mjeseca	-								
	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS	Optužba odbijena												

				Nesavjestan rad u službi	Član 344. stav 2. KZ RS			
			D.P.	Organizirani kriminal	KZ BiH 250. stav 4.	Osuđujuća	Kazna zatvora: 1 godina i 8 mjeseci	-
				Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS	Optužba odbijena		
				Nesavjestan rad u službi	Član 344. stav 2. KZ RS			
				Nedozvoljno bavljenje bankarskom djelatnošću	Član 274. Stav 2. KZ RS			
4.	KPŽ-35/05	H.Č.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-	
2006.	5.	KPŽ-42/05	A.F.	Ucjena	Član 286. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-
				Zloupotreba položaja ili službenog ovlaštenja	Član 358. KZ FBiH			
				Neprijavlivanje krivičnog djela	Član 345. KZ FBiH			
6.	X-KŽ-05/10	M.A.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: - Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 250. KZ BiH u vezi sa članovima: - 383. KZ FBiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 5 godina	-	

				- Krivotvorenje službene isprave - Pranje novca - Porezna utaja	- 389. KZ FBiH - 209. KZ BiH - 210. KZ BiH			
	7.	KPŽ-20/06	M.P.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 358. stav. 1. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-
				Podrivanje vojne i odbrambene moći	Član 144. KZ FBiH			
2007.	8.	KPŽ-03/07	M.M.	Falsifikovanje isprave	Član 364. stav 1. KZ RS	Osuđujuća	Kazna zatvora: 5 godina	-
				Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. u vezi sa stavom 3. KZ RS	Osuđujuća		
						Oslobađajuća		
			M.G.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. u vezi sa stavom 3. KZ RS	Osuđujuća	Kazna zatvora: 2 godine	-
			M.B.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. u vezi sa stavom 3. KZ RS	Oslobađajuća	-	-
			M.Š.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 3. KZ RS	Oslobađajuća	-	-

	9.	X-K-06/270	G.N.	Nesavjestan rad u službi	Član 224. KZ BiH	Osuđujuća Optužba odbijena	Kazna zatvora: 1 godina	-
			M.O.	Nesavjestan rad u službi	Član 224. KZ BiH	Osuđujuća Optužba odbijena	Kazna zatvora: 1 godina i 6 mjeseci	-
			A.J.	Nesavjestan rad u službi	Član 224. KZ BiH	Osuđujuća Optužba odbijena	Kazna zatvora: 6 mjeseci	-
			D.S.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelom Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 250. stav 1. u vezi sa članom 220. stav 3. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 4 godine	-
			D.M.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelom Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 250. stav 1. u vezi sa članom 220. stav 3. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
2008.	10.	X-KŽ-05/02	D.Č.	Organizirani kriminal	Član 250. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
				Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 358. stav 3. KZ FBiH	Optužba odbijena		
			J.I.L.	Organizirani kriminal	Član 250. KZ BiH	Optužba odbijena	-	-
				Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 358. stav 3. KZ FBiH			

		Zloupotreba ovlasti u privredi	Član 259. stav. 2. KZ FBiH	Oslobađajuća		
		Krivtvođenje isprave	Član 351. stav 3. KZ FBiH			
		Porezna utaja	Član 272. stav 2. KZ FBiH			
		Davanje mita	Član 363. KZ FBiH			
		Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. KZ BiH			
	S.I.L.	Organizirani kriminal	Član 250. KZ BiH	Optužba odbijena	-	-
	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 358. stav 3. KZ FBiH	Oslobađajuća			
	Zloupotreba ovlasti u privredi	Član 259. stav. 2. KZ FBiH				
	Krivtvođenje isprave	Član 351. stav 3. KZ FBiH				
	Porezna utaja	Član 272. stav 2. KZ FBiH				
	Davanje mita	Član 363. KZ FBiH				

			Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. KZ BiH			
		M.I.L.	Organizirani kriminal	Član 250. KZ BiH	Optužba odbijena	-	-
			Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 358. stav 3. KZ FBiH			
			Zloupotreba ovlasti u privredi	Član 259. stav. 2. KZ FBiH			
			Krivtvođenje isprave	Član 351. stav 3. KZ FBiH			
			Porezna utaja	Član 272. stav 2. KZ FBiH			
			Davanje mita	Član 363. KZ FBiH	Oslobađajuća		
			Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. KZ BiH			
		J.I.L.	Organizirani kriminal	Član 250. KZ BiH	Optužba odbijena	-	-
			Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 358. stav 3. KZ FBiH			
			Zloupotreba ovlasti u privredi	Član 259. stav. 2. KZ FBiH			

				Krivotvorenje isprave	Član 351. stav 3. KZ FBiH	Oslobađajuća		
				Porezna utaja	Član 272. stav 2. KZ FBiH			
				Davanje mita	Član 363. KZ FBiH			
				Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. KZ BiH			
			M.T.	Organizirani kriminal	Član 250. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
				Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 3. KZ BiH			
			Z.L.	Organizirani kriminal	Član 250. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
				Davanje mita	Član 363. KZ FBiH			
2009.	11.	X-K-08/689	D.T.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
			M.M.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora	-

							Vrijeme provjeravanja: 2 godine	
2010.	12.	X-KŽ-06/282 i X-KŽ-06/282-1	Z.Đ.	Zločinačko udruženje	Član 370. stav 2. KZ RS	Optužba odbijena	-	-
				Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS	Oslobađajuća		
		M.I.		Nesavjestan rad u službi	Član 344. stav 2. KZ RS	Oslobađajuća	-	-
				Zločinačko udruženje	Član 370. stav 1. KZ RS			
				Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS			
				Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH			
		M.J.		Šumska krađa	Član 424. stav 2. KZ RS	Osuđujuća	Kazna zatvora: 4 godine Novčana kazna: 10.000 KM	-
				Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH			
		P.B.		Zločinačko udruženje	Član 370. stav 2. KZ RS	Optužba odbijena	-	-

			Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS	Oslobađajuća			
			Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH				
			R.T.	Zločinačko udruženje	Član 370. stav 2. KZ RS	Optužba odbijena	-	-
				Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS	Oslobađajuća		
			S.B.	Zločinačko udruženje	Član 370. stav 2. KZ RS	Optužba odbijena	-	-
				Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS	Oslobađajuća		
			Z.Š.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS	Oslobađajuća	-	-
			D.D.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS	Oslobađajuća	-	-
			Z.S.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS	Oslobađajuća	-	-
			M.M.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS	Oslobađajuća	-	-
M.R.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS	Oslobađajuća	-	-			

		R.B.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS	Oslobađajuća	-	-	
		N.D.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 337. stav 4. KZ RS	Oslobađajuća	-	-	
	13.	X-K-10/949	J.Š.	Davanje dara i drugih oblika	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 4 mjeseca Vrijeme provjeravanja: 1 godina	-
	14.	X-K-07/454-2	M.S.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 374. stav 1. KZ BD	Optužba odbijena	-	-
			Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 377. stav 1. KZ BD				
	15.	X-K-08/511-1	E.S.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Optužba odbijena	-	-
			S.K.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Optužba odbijena	-	-
	16.	S1 2 K 002357 10 Ko	M.D.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 5 mjeseci i 15 dana Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-

	17.	S1 2 K 003556 10 K (X-K- 08/511)	D.B.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Optužba odbijena	-	-
	18.	S1 2 K 003662 10 K (X-K-08/5)	R.D.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Optužba odbijena	-	-
2011.	19.	S1 2 K 003440 11 Kžž	F.I.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 1 godina i 6 mjeseci	650 KM i 300 Eura
	20.	(X-K- 08/493)	F.J.	Zloupotreba službenog položaja	Član 220. stav 3. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 5 mjeseci	-
	21.	X-KŽ- 09/702	E.B.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 358. stav 3. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-
			D.Č.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 358. stav 3. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-
	22.	X-KŽ- 07/481	M.U.	Porezna utaja	Član 210. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 4 godine	-
			Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH				

			M.K.	Porezna utaja	Član 210. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 4 godine	-
				Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH			
	23.	X- K/09/762 (S1 2 K 003424 09 K)	H.B.	Nesavjestan rad u službi	Član 224. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
			E.A.	Nesavjestan rad u službi	Član 224. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
	24.	S1 2 K 002653 10 K	Đ.S.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
	25.	S1 2 K 006027 11 K	N.G.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. KZ FBiH	Optužba odbijena	-	-
			J.V.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. KZ FBiH	Optužba odbijena	-	-
			J.Z.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. KZ FBiH	Optužba odbijena	-	-

	26.	S1 2 K 005728 11 Ko	L.Y.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 5 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
	27.	S1 2 K 006429 11 Ko	H.K.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
	28.	S1 2 K 005789 11 K	L.N.	Prijevара u službi	Član 222. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 8 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 3 godine	3.493,26 KM
	29.	S1 2 K 006959 11 Ko	W.C.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
	30.	S1 2 K 008193 11 K	Z.K.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 11 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
Udruživanje radi vršenja krivičnih djela				Član 249. stav 2. KZ BiH	Optužba odbijena			

			Đ.P.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 7 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
				Udruživanje radi vršenja krivičnih djela	Član 249. stav 2. KZ BiH	Optužba odbijena		
			Z.P.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	
				Udruživanje radi vršenja krivičnih djela	Član 249. stav 2. KZ BiH	Optužba odbijena		
	31.	S1 2 K 008192 11 K	I.O.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 9 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
					Udruživanje radi vršenja krivičnih djela	Član 249. stav 2. KZ BiH		
	32.	S1 2 K 008409 11 K	G.B.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 4 mjeseca zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
					Udruživanje radi vršenja krivičnih djela	Član 249. stav 2. KZ BiH		
	33.	S1 2 K 008408 11 K	D.P.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 4 mjeseca zatvora Vrijeme provjeravanja: 2	-

				Udruživanje radi vršenja krivičnih djela	Član 249. stav 2. KZ BiH	Optužba odbijena	godine	
			M.B.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 5 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
				Udruživanje radi vršenja krivičnih djela	Član 249. stav 2. KZ BiH	Optužba odbijena		
			L.M.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 3 mjeseca zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
				Udruživanje radi vršenja krivičnih djela	Član 249. stav 2. KZ BiH	Optužba odbijena		
	34.	S1 2 K 008395 11 K	B.L.	Pronevjera u službi	Član 221. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina i 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 3 godine	5.595,80 KM
				Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH			
	35.	S1 2 K 003131 10 Kž	E.B.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 5 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 3 godine Novčana kazna: 1000 KM	85 Eura

	36.	S1 2 K 003348 11 Kž (X-KŽ- 10/981)	T.M.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 1 godina	-	
	37.	S1 2 K 003350 09 Kž	R.P.	Organizirani kriminal iz u vezi sa krivičnim djelom Krijumčarenje osoba	Član 250. stav 1. u vezi sa članom 189. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	Kazna zatvora: 4 godine i 10 mjeseci	11.900 KM	
						Osuđujuća			
						Oslobađajuća			
						Oslobađajuća			
	38.	S1 2 K 003732 10 K	M.Č.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-	
			I.G.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-	
	2012.	39.	S1 2 K 003434 07 Kž	G.B.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 3. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-
				D.B.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 3. KZ FBiH	Oslobađajuća Optužba odbijena	-	-

		M.Č.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 3. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-
		S.G.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 3. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-
			Optužba odbijena				
			Nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija	Član 371. stav 1. KZ FBiH	Oslobađajuća		
			Neprijavljivanje krivičnog djela ili učinitelja	Član 345. stav 2. KZ FBiH	Optužba odbijena		
		T.M.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 3. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-
			Optužba odbijena				
			Neprijavljivanje krivičnog djela ili učinitelja	Član 345. stav 2. KZ FBiH	Optužba odbijena		
		J.M.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 3. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-
		S.Š.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 3. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-
		D.M.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 3. KZ FBiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 3 godine	-
					Oslobađajuća		
					Optužba odbijena		
40.	S1 2 K 008741 12 K	S.H.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina i 2 mjeseca zatvora Vrijeme provjeravanja: 4	-

				Udruživanje radi vršenja krivičnih djela	Član 249. stav 2. KZ BiH	Optužba odbijena	godine	
41.	S1 2 K 008742 12 K	P.O.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 8 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine		
			Udruživanje radi vršenja krivičnih djela	Član 249. stav 2. KZ BiH	Optužba odbijena			
42.	S1 2 K 008240 11 K	B.V.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1000 KM	800 Eura	
43.	S1 2 K 005132 11 K	P.D.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-	
44.	S1 2 K 010118 12 K	X.C.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 30 dana	-	
45.	S1 2 K 009938 12 K	M.Ć.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 381. stav 1. KZ FBiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 1 godina	-	

46.	S1 2 K 009939 12 K	H.H.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 381. stav 1. KZ FBiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 1 godina	-
47.	S1 2 K 009936 12 K	E.B.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 1. KZ FBiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina i 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 3 godine	-
48.	S1 2 K 003729 12 K	X.D.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina zatvora Vrijeme provjeravanja: 1 godina	-
49.	S1 2 K 009613 12 K	N.G.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	2300 KM
50.	S1 2 K 009935 12 K	A.M.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 1. KZ FBiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 5 mjeseci i 15 dana	-
51.	S1 2 K 010386 12 K	M.L.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 1. KZ FBiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina i 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 3	-

							godine	
52.	S1 2 K 011127 12 K	M.K.	Protuzakonito posredovanje	Član 382. stav 1. KZ FBiH	Optužba odbijena		-	-
53.	S1 2 K 011092 12 K	A.M.	Protuzakonito posredovanje	Član 382. stav 2. KZ FBiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine		-
54.	S1 2 K 011130 12 K	S.M.	Protuzakonito posredovanje	Član 382. stav 1. KZ FBiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 1 godina		-
55.	S1 2 K 011093 12 K	I.H.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 1. KZ FBiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 5 mjeseci i 15 dana Novčana kazna: 10.500,00 KM		-
56.	S1 2 K 011360 12 K	E.S.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 1. KZ FBiH	Osuđujuća Optužba odbijena	Kazna zatvora: 5 mjeseci i 15 dana		-
57.	S1 2 K 011361 12	E.S.	Protuzakonito posredovanje	Član 382. stav 1. KZ FBiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina zatvora		5.000 KM

		K					Vrijeme provjeravanja: 2 godine	
58.	S1 2 K 011977 12 K	A.A.	Protuzakonito posredovanje	Član 382. stav 1. KZ FBiH	Optužba odbijena	-	-	
59.	S1 2 K 008410 11 Kž	D.Lj.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 2 mjeseca zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-	
			Udruživanje radi vršenja krivičnih djela	Član 249. stav 2. KZ BiH	Optužba odbijena			
60.	S1 2 K 007198 11 K	E.R.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 5 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1000 KM	50 Eura	
61.	S1 2 K 006235 11 K	S.A.	Pronevjera u službi	Član 221. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 3 godine	41.246,34 KM	
			Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH				
		G.G.	Pronevjera u službi	Član 221. stav 3. u vezi sa stavom	Osuđujuća	Kazna zatvora: 1 godina	31.965,04 KM	

					1. KZ BiH			
				Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH			
2013.	62.	S1 2 K 009247 13 Kž	N.J.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 1 godina	3.000 KM
			M.Đ.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 1 godina	-
	63.	S1 2 K 003346 16 Kžk	N.Š.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
			M.Š.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
			E.A.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
	64.	S1 2 K 006072 12 Kžž	M.P.	Udruživanje radi vršenja krivičnih djela u vezi sa krivičnim djelima: - Zloupotreba položaja ili ovlaštenja - Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 249. stav 1. KZ BiH u vezi sa članovima: - 383. KZ FBiH - 380. stav 1. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-
				Krivotvorenje isprava	Član 373. KZ F			

				BiH	Optužba odbijena		
		M.K.	Krivtvođenje isprave	Član 373. stav 1. KZ F BiH	Osudjuća	Uslovna osuda: 5 mjeseci zatvora	-
			Udruživanje radi vršenja krivičnih djela u vezi sa krivičnim djelima: - Zloupotreba položaja ili ovlaštenja - Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 249. stav 1. KZ BiH u vezi sa članovima: - 383. KZ FBiH - 380. stav 1. KZ FBiH	Oslobađajuća	Vrijeme provjeravanja: 2 godine	
			Krivtvođenje isprave	Član 373. stav 1. KZ F BiH	Oslobađajuća Optužba odbijena		
		M.K.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
		A.H.	Krivtvođenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Osudjuća Oslobađajuća Optužba odbijena	Uslovna osuda: 7 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 3 godine	-
		S.T.	Krivtvođenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Osudjuća Optužba odbijena	Uslovna osuda: 7 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 3 godine	-

			M.E.	Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 8 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 3 godine	-
						Oslobađajuća		
			F.O.	Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 10 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 4 godine	-
						Oslobađajuća		
			I.D.	Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
						Oslobađajuća		
			G.N.	Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 8 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 3 godine	-
S.Š.	Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 8 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 3 godine	-			
T.M.	Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-			

			M.Š.	Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
			B.M.	Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
			S.V.	Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
			Z.Z.	Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
			O.Š.	Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
65.	S1 2 K 005871 12 Kžž	D.S.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	200 Eura	
66.	S1 2 K	M.B.	Prijevvara u službi	Član 222. stav 2.	Oslobađajuća	-	-	

	010317 12 Kž				KZ BiH			
67.	S1 2 K 004989 13 Kžž	E.H.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja u vezi sa krivičnim djelom Krivotvorenje službene isprave	Član 220. stav 1. u vezi sa članom 226. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-	
		A.A.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja u vezi sa krivičnim djelom Krivotvorenje službene isprave	Član 220. stav 1. u vezi sa članom 226. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-	
68.	S1 2 K 011820 13 Kž	M.V.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-	
69.	S1 2 K 013414 13 K	J.J.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-	
70.	S1 2 K 014262 13 K	H.F.	Organizirani kriminal iz člana u vezi sa krivičnim djelom Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	250. stav 2. KZ BiH u vezi sa iz članom 383 stav 1. KZ FBiH	Optužba odbijena	-	-	
71.	S1 2 K	M.L.	Zloupotreba službenog	Član 220. stav 1.	Osuđujuća	Uslovna osuda: 3 mjeseca	9.325,90	

	013928 13 K		položaja ili ovlaštenja	KZ BiH		zatvora Vrijeme provjeravanja: 1 godina	KM
72.	S1 2 K 012677 13 K	S.Z.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
73.	S1 2 K 012350 13 K	M.M.	Protuzakonito posredovanje	Član 382. stav 1. KZ FBiH	Optužba odbijena	-	-
74.	S1 2 K 012645 13 Kž	S.S.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 2 godine zatvora Vrijeme provjeravanja: 5 godina	-
75.	S1 2 K 012797 13 K	M.D.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: - Prikrivanje - Krivotvorenje isprave - Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 250. stav 4. KZ BiH u vezi sa članovima: - 300. stav 1. KZ FBiH - 373. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 1 godina	4.600,00 KM

					- 383. stav 1. KZ FBiH			
	76.	S1 2 K 012846 13 K	S.A.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 1. KZ FBiH	Optužba odbijena	-	-
2014.	77.	S1 2 K 014232 13 K	M.Ć.	Organiziranje grupe ljudi ili udruženja za krijumčarenje ili rasturanje neocarinjene robe	Član 215. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 2 godine zatvora Vrijeme provjeravanja: 5 godina Novčana kazna: 5.000 KM	12.000 KM
				Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 1. KZ BiH			
	78.	S1 2 K 014161 14 K	Ž.Z.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
	79.	S1 2 K 016303 14 K	N.N.	Organiziranje grupe ljudi ili udruženja za krijumčarenje ili rasturanje neocarinjene robe	Član 215. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Optužba odbijena	-	-
				Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH			
80.	S1 2 K 016462 14	V.A.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora	-	

		K					Vrijeme provjeravanja: 2 godine	
			B.N.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
	81.	S1 2 K 015985 14 K	E.R.	Prijevaram u službi	Član 222. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	3.959,83 KM
	82.	S1 2 K 016693 14 Ko	N.K.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: - Davanje dara i drugih oblika koristi - Neovlašteni promet opojnim drogama - Neovlašteni proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga	Član 250. stav 4. KZ BiH u vezi sa članovima: - 381. stav 2. KZ FBiH - 195. stav 1. KZ BiH - 238. stav 1. KZ FBiH	Osuđujuća	Osuđeni je oslobođen od kazne	-
	83.	S1 2 K 013735 14 K	S.C.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 1	-

							godina	
	84.	S1 2 K 017349 14 Ko	S.K.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
	85.	S1 2 K 015434 14 Kž	E.Č.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 8 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 4.000 KM	-
	86.	S1 2 K 010377 14 Kžk	M.P.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
	87.	S1 2 K 013527 14 Kž	M.P.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 5 mjeseci	25 Eura
	88.	S1 2 K 012856 14 Kž	I.S.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
2015.	89.	S1 2 K 017360 14 Ko	R.G.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 1	-

							godina	
90.	S1 2 K 015827 14 Kž	D.N.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 3. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-	
91.	S1 2 K 014785 14 Kžk	M.G.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 3. u vezi stava 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-	
			Odavanje tajnih podataka	Član 164. stav 2. KZ BiH				
92.	S1 2 K 017151 15 Kž2	N.P.	Pronevjera u službi	Član 221. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 9 mjeseci	11.250 KM	
		M.T.	Pronevjera u službi	Član 221. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 6 mjeseci	1.500 Eura	
93.	S1 2 K 015527 15 Kž	G.Z.	Nesavjestan rad u službi	Član 224. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-	
94.	S1 2 K 019508 15 Ko	D.K.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 1	-	

							godina	
95.	S1 2 K 017004 17 Kžk 2	A.J.	Protuzakonito posredovanje	Član 219. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 10 mjeseci Novčana kazna: 10.000 KM	1.500 KM	
		S.P.	Protuzakonito posredovanje	Član 219. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 6 mjeseci Novčana kazna: 5.000 KM	1.500 KM	
96.	S1 2 K 012690 15 Kž	Ć.H.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 3. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-	
		K.B.	Nesavjestan rad u službi	Član 224. stav 2. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-	
		D.Ž.	Nesavjestan rad u službi	Član 224. stav 2. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-	
97.	S1 2 K 019688 15 Ko	S.V.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 2.500 KM	2.420 KM	
98.	S1 2 K 008645 14 Kžk	R.B.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: - Primanje dara i drugih oblika koristi - Neovlašteni promet opojnim drogama	Član 250. stav 3. KZ BiH u vezi sa članovima: - 380. stav 2. KZ FBiH - 195. stav 1.	Osuđujuća	Kazna zatvora: 11 godina	40.000,00 Eura i 17.500,00 KM	

				- Neovlaštena porizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga - Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	KZ BiH - 238. stav 1. KZ FBiH - 383. stav 2. KZ FBiH			
				Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 1. KZ FBiH	Osuđujuća		
		S.Š.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: - Davanje dara i drugih oblika koristi - Neovlašteni promet opojnim drogama - Neovlaštena porizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga	Član 250. stav 3. KZ BiH u vezi sa članovima: - 381. stav 2. KZ FBiH - 195. stav 1. KZ BiH - 238. stav 1. KZ FBiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 10 godina	-	
99.	S1 2 K 017685 15 Kžk	P.C.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-	
100.	S1 2 K 019358 15	J.R.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 8 mjeseci zatvora	-	

		K					Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 2.500 KM	
2016.	101.	S1 2 K 015644 15 K	D.G.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 10 mjeseci	2.000 KM
				Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH			
	102.	S1 2 K 018831 15 K	E.N.	Krivotvorenje službene isprave	KZ BiH 226. stav 1.	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
	103.	S1 2 K 017936 15 Kžk	D.N.	Nesavjestan rad u službi	Član 224. stav 2. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
	104.	S1 2 K 018652 16 Kž 6	N.B.	Pronevjera u službi	Član 221. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 10 godina	-
	105.	S1 2 K 18369 15 Kž	V.S.	Pronevjera u službi	Član 221. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
106.	S1 2 K 021401 16	M.B.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelima:	Član 250. stav 4. KZ BiH u vezi	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina zatvora	-	

		K		- Zloupotreba položaja ili ovlaštenja - Krijumčarenje	sa članom: - 220. stav 1. KZ BiH - 214. stav 2. KZ BiH		Vrijeme provjeravanja: 3 godine	
107.	S1 2 K 016731 16 K	S.T.	Udruživanje radi činjenja krivičnih djela	Član 249. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 1 godina	750 Eura	
			Falsifikovanje isprave	Član 377. stav 2. KZ RS				
			Davanje mita	Član 352. stav 1. KZ RS				
		D.K.	Udruživanje radi činjenja krivičnih djela	Član 249. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	250 Eura	
			Primanje mita	Član 351. stav 1. KZ RS				
		108.	S1 2 K 018233 16 Kž	S.P.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav. 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-
Krijumčarenje	Član 214. stav 2. KZ BiH							
109.	S1 2 K 018966 16 Kž	M.P.	Nesavjestan rad u službi	Član 224. stav 2. u vezi stava 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-	

				Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH			
110.	S1 2 K 019889 16 Kž	N.M.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-	
		A.O.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-	
111.	S1 2 K 17940 16 Kž	E.S.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 3 mjeseca zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	100 Eura	
112.	S1 2 K 021857 16 Ko	A.S.	Krijumčarenje	Član 214. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 2 godine zatvora Vrijeme provjeravanja: 3 godine Novčana kazna: 5.000 KM	-	
			Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH				
113.	S 1 2 K 018397 16 Kž	S.A.	Nesavjestan rad u službi	Član 224. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-	

	114.	S1 2 K 020527 16 Kž	M.K.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 6 mjeseci	
	115.	S1 2 K 013147 16 Kžž	M.Š.	Nesavjestan rad u službi	Član 224. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 9 mjeseci	-
				Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća		
			Š.H.	Nesavjestan rad u službi	Član 224. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 9 mjeseci	-
				Krivotvorenje službene isprave	Član 226. stav 1. KZ BiH			
			M.G.	Krivotvorenje službene isprave	Član 389. stav 2. u vezi stava 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 6 mjeseci	-
				Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 3. KZ BiH	Oslobađajuća		
	116.	S1 2 K 018604 16 Kžk	A.Dž.	Pronevjera u službi	Član 221. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina zatvora Vrijeme provjeravanja: 3 godine	24.000 KM

	117.	S1 2 K 010220 16 K	Š.H.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 8 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-
	118.	S1 2 K 023617 16 Ko	L.C.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: - Zloupotreba položaja ili ovlaštenja - Iznuda - Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 250. stav 4. KZ BiH u vezi sa članovima: - 220. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ BiH - 295. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH - 383. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 1 godina	-
2017.	119.	S1 2 K 023292 16 K	S.B.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 7 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1.200 KM	-
	120.	S1 2 K	V.R.	Davanje dara i drugih oblika	Član 218. stav 1.	Osuđujuća	Uslovna osuda: 9 mjeseci	-

		023675 16 K		koristi	KZ BiH		zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 2.000 KM	
			E.Č.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 8 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1.400 KM	-
			A.K.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 8 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1.400 KM	-
			M.R.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1.000 KM	-
			M.T.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 7 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2	-

							godine Novčana kazna: 1.200 KM	
			N.J.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 7 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1.200 KM	-
			M.H.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1.000 KM	-
			A.B.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 7 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1.200 KM	-
	121.	S 1 2 K 014873 16 K	A.S.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1.000 KM	-

		S.S.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 8 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1.400 KM	-
122.	S1 2 K 019757 17 Kž	M.S.	Zloupotreba službenog položaja i ovlaštenja	Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 2 godine i 6 mjeseci	10.000 Eura i 1.449 KM
123.	S 1 2 K 023952 16 K	E.M.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 7 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1.200 KM	-
		A.T.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 8 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1.400 KM	-
		D.V.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 7 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	-

			J.M.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Novčana kazna: 1.200 KM Uslovna osuda: 7 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine Novčana kazna: 1.200 KM	-
124.	S1 2 K 023529 16 K	M.V.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 6 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 2 godine	50 KM	
125.	S1 2 K 024505 17 K	E.Č.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 10 mjeseci zatvora Novčana kazna: 1.000 KM	-	
126.	S1 2 K 021120 16 Kž	L.M.B.	Pronevjera u službi	Član 221. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 1 godina i 3 mjeseca	-	
127.	S1 2 K 024637 16 K	A.M.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: - Zloupotreba položaja ili ovlaštenja - Iznuda	Član 250. stav 4. KZ BiH u vezi sa članovima: - 220. stav 1. KZ BiH - 295. stav 2. u	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina i 10 mjeseci zatvora Vrijeme provjeravanja: 3 godine i 6 mjeseci	-	

					vezi sa stavom 1. KZ FBiH			
128.	S1 2 K 022262 17 Kž	K.K.	Pronevjera u službi	Član 221. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Uslovna osuda: 1 godina zatvora Vrijeme provjeravanja: 3 godine Novčana kazna: 1.000 KM	-	
129.	S 1 2 K 0020473 17 Kž	V.H.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 220. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 11 mjeseci	5.250 Eura	
130.	S1 2 K 023538 16 Kž	Z.H.	Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 217. stav 3. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 8 mjeseci Novčana kazna: 1.000 KM	-	
131.	S1 2 K 020785 17 Kž	S.D.	Protuzakonito posredovanje	Član 219. stav 3. u vezi sa stavom 2. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 3 godine	-	
		S.F.	Protuzakonito posredovanje	Član 219. stav 3. u vezi sa stavom 2. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 6 mjeseci	-	
132.	S1 2 K 018934 15 K	S.P.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 3. u vezi stava 1. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-	

				Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 380. stav 1. KZ FBiH			
			Z.B.	Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 383. stav 3. u vezi stava 1. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-
				Primanje dara i drugih oblika koristi	Član 380. stav 1. KZ FBiH			
			N.K.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 381. stav 1. KZ FBiH	Oslobađajuća	-	-
	133.	S 1 2 K 019347 17 Kž	R.K.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: - Krijumčarenje - Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 250. stav 4. KZ BiH u vezi sa članovima: - 214. stav 2. KZ BiH - 220. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
			S.M.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: - Krijumčarenje - Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 250. stav 4. KZ BiH u vezi sa članovima: - 214. stav 2. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-

					- 220. stav 1. KZ BiH			
			N.I.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: - Krijumčarenje - Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	Član 250. stav 4. KZ BiH u vezi sa članovima: - 214. stav 2. KZ BiH - 220. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
134.	S1 2 K 021263 17 Kž 2	A.P.	Zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja		Član 220. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	Kazna zatvora: 1 godina	-
						Optužba odbijena		
135.	S1 2 K 019353 17 Kž	S.M.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: - Krijumčarenje - Zloupotreba položaja ili ovlaštenja		Član 250. stav 4. u vezi sa članovima: - 214. stav 2. KZ BiH - 220. stav 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-	-
		R.K.	Organizirani kriminal u vezi sa krivičnim djelima: - Krijumčarenje		Član 250. stav 4. KZ BiH u vezi sa članovima:	Oslobađajuća	-	-

				- Zloupotreba položaja ili ovlaštenja	- 214. stav 2. KZ BiH - 220. stav 1. KZ BiH			
	136.	S1 2 K 025681 17 K	S.K.	Davanje dara i drugih oblika koristi	Član 218. stav 1. KZ BiH	Osudjuća	Kazna zatvora: 1 godina	-

PRILOG 2
PRAVOSNAŽNO OKONČANI PREDMETI TERORIZMA
(2004. – 31.09.2017.)

Godina	Redni broj	Predmet	Procesuirana lica ¹	Krivično djelo ²		Presuda ³	Kazna zatvora ⁴
				Naziv krivičnog djela	Krivični zakon		
2007.	1.	X-KŽ-06/190	M.B.	Terorizam	Član 201. stav 1. u vezi sa stavom 4. tačka f) KZ BiH	Osuđujuća	8 godina i 4 mjeseca

¹ U tabeli su navedeni podaci o licima procesuiranim za krivično djelo iz člana 162b. i krivična djela iz članova 201. – 202d. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine. Podaci o drugim licima koja nisu optužena za ova krivična djela, a koja su procesuirana u nekom od ovih predmeta, nisu navedeni u tabeli.

² Za lica koja se nalaze u ovoj tabeli dati su podaci o svim krivičnim djelima za koja su procesuirana u okviru konkretnog predmeta, uključujući i ona koja nisu obuhvaćena članom 162b. odnosno članovima 201. – 202d. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine.

³ U tabeli su za sva procesuirana lica prikazani su podaci o vrsti presude koju je Sud donio u odnosu na svako pojedinačno krivično djelo koje im stavljeno na teret. U predmetima gdje je Sud u odnosu na pojedinačne tačke optužnice donio različite presude za isto krivično djelo, naznačeno je koje sve vrste presude su donesene za konkretno krivično djelo.

⁴ Prikaz izrečenih zatvorskih kazni ne sadrži podatke o kaznama koje su osuđenim licima izrečene za svako pojedinačno krivično djelo za koje su osuđeni, već samo jedinstvene kazne zatvora koje su izrečene u odnosu na kompletan osuđujući dio presude.

				Sprječavanje službene osobe u vršenju službene radnje	Član 358. stav. 1. KZ FBiH		
			A.C.	Terorizam	Član 201. stav 1. u vezi sa stavom 4. tačka f) KZ BiH	Osuđujuća	6 godina i 6 mjeseci
				Sprječavanje službene osobe u vršenju službene radnje	Član 358. stav. 1. KZ FBiH		
			B.I.	Terorizam	Član 201. stav 1. u vezi sa stavom 4. tačka f) KZ BiH	Osuđujuća	4 godine
2012.	2.	S1 2 K 003342 12 Kž (X-K-09/670-1)	R.R.	Terorizam	Član 201. stav 4. tačka f) KZ BiH	Osuđujuća	4 godine i 6 mjeseci
				Udruživanje radi činjenja krivičnih djela	Član 249. stav 1. KZ BiH		
			A.H.	Terorizam	Član 201. stav 4. tačka f) KZ BiH	Osuđujuća	3 godine i 4 mjeseca
				Udruživanje radi činjenja krivičnih djela	Član 249. stav 1. KZ BiH		
			E.V.	Terorizam	Član 201. stav 4. tačka f) KZ BiH	Osuđujuća	3 godine i 4 mjeseca

				Udruživanje radi činjenja krivičnih djela	Član 249. stav 1. KZ BiH		
	3.	S1 2 K 009806 12 K	A.H.	Terorizam	Član 201. stav 3. u vezi sa stavom 5. tačke a) i d) u vezi stava 1. KZ BiH	Osuđujuća	14 godina
2013.	4.	S1 2 K 005666 12 Kžk	Z.D.	Terorizam	Član 201. stav 1. u vezi sa stavom 5. tačka b) KZ BiH	Osuđujuća	6 godina
			A.S.	Terorizam	Član 201. stav 1. u vezi sa stavom 5. tačka b) KZ BiH	Osuđujuća	5 godina i 6 mjeseci
			S.B.	Terorizam	Član 201. stav 1. u vezi sa stavom 5. tačka b) KZ BiH	Osuđujuća	5 godina
	5.	S1 2 K 007723 13 Kžk	M.J.	Terorizam	Član 201. stav 1. u vezi sa stavom 5. tačka a) KZ BiH	Osuđujuća	15 godina
				Organiziranje terorističke grupe	Član 202d. stav 2. KZ BiH	Optužba odbijena	
			E.F.	Organiziranje terorističke	Član 202d. stav 2. u vezi	Oslobađajuća	

				grupe u vezi sa krivičnim djelom Terorizam	sa članom 201. stav 4. KZ BiH		-
			M.A.	Organiziranje terorističke grupe u vezi sa krivičnim djelom Terorizam	Član 202d. stav 2. u vezi sa članom 201. stav 4. KZ BiH	Oslobađajuća	-
2015.	6.	S1 2 K 002596 14 Kžk	H.Č.	Terorizam	Član 201. stav 3. u vezi stava 5. tačka d) KZ BiH	Osuđujuća	35 godina
					Član 201. stav 3. u vezi stava 5. tačka f) KZ BiH	Optužba odbijena	
			N.P.	Terorizam	Član 201. stav 3. i 4. u vezi stava 5. tačka d) i f), u vezi stava 1. KZ BiH	Oslobađajuća	-
2016.	7.	S1 2 K 018698 15 Kž	H.E.	Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama	Član 162b. stav 1. KZ BiH	Osuđujuća	3 godine i 6 mjeseci
			M.T.	Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim	Član 162b. stav 3. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina i 6 mjeseci

				paravojnim ili parapolicijskim formacijama			
			N.H.	Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama	Član 162b. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina
			M.K.	Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama	Član 162b. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina
	8.	S1 2 K 017968 16 Kž	H.B.	Javno podsticanje na terorističke aktivnosti u vezi sa krivičnim djelima Vrbovanje radi terorističkih aktivnosti i Organiziranje terorističke grupe	Član 202a. KZ BiH u vezi sa članom 202b.KZ BiH i članom 202d. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	7 godina
	9.	S1 2 K 021145 16 K	E.H.	Organiziranje terorističke grupe u vezi sa krivičnim djelom Terorizam	Član 202d. stav 2. u vezi sa članom 1., sve u vezi sa članom 201. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina
	10.	S1 2 K 021260	F.H.	Organiziranje terorističke	Član 202d. stav 2. u vezi	Osuđujuća	1 godina

		16 K		grupe u vezi sa krivičnim djelom Terorizam	sa članom 1., a sve u vezi sa članom 201. KZ BiH		
	11.	S1 2 K 020563 16 K	S.K.	Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama	Član 162b., stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina
	12.	S1 2 K 022139 16 Kž	F.H.	Organiziranje terorističke grupe u vezi sa krivičnim djelom Terorizam	Član 202d. stav 2. u vezi sa članom 1., sve u vezi sa članom 201. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina
	13.	S1 2 K 021119 16 K	M.K.	Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama	Član 162b. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina
	14.	S1 2 K 022112 16 Ko	A.Dž.	Organiziranje terorističke grupe	Član 202.d stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina
	15.	S1 2 K 022660 16 Ko	N.M.	Organiziranje terorističke grupe	Član 202d. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina
	16.	S1 2 K 019005 16 Kž	S.B.	Organiziranje terorističke grupe u vezi sa krivičnim	Član 202d.stav 2. u vezi sa stavom 1, sve u vezi sa	Osuđujuća	3 godine

				djelom Terorizam	članom 201. KZ BiH		
	17.	S1 2 K 023067 16 Ko	N.Š.	Protuzakonito formiranje i pridruživanje stranim paravojnim ili parapolicijskim formacijama	Član 162b. stav 2. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina
2017.	18.	S1 2 K 019881 17 Kž	M.T.	Organiziranje terorističke grupe u vezi sa krivičnim djelom Terorizam	Član 202d.stav 2. u vezi sa stavom 1, sve u vezi sa članom 201. KZ BiH	Osuđujuća	4 godine
	19.	S1 2 K 018991 16 Kž	E.M.	Organiziranje terorističke grupe u vezi sa krivičnim djelom Terorizam	Član 202d.stav 2. u vezi sa stavom 1, sve u vezi sa članom 201. KZ BiH	Osuđujuća	3 godine
			J.J.	Organiziranje terorističke grupe u vezi sa krivičnim djelom Terorizam	202d.stav 2. u vezi sa stavom 1, sve u vezi sa članom 201. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina i 4 mjeseca
			M.K.	Organiziranje terorističke grupe u vezi sa krivičnim djelom Terorizam	Član 202d.stav 2. u vezi sa stavom 1, sve u vezi sa članom 201. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina i 10 mjeseci
				Nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija	Član 371. stav 1. KZ FBiH		
			S.I.	Organiziranje terorističke	Član 202d.stav 2. u vezi	Osuđujuća	1 godina i 4

				grupe u vezi sa krivičnim djelom Terorizam	sa stavom 1, sve u vezi sa članom 201. KZ BiH		mjeseca
			A.K.	Organiziranje terorističke grupe u vezi sa krivičnim djelom Terorizam	Član 202d.stav 2. u vezi sa stavom 1, sve u vezi sa članom 201. KZ BiH	Osuđujuća	2 godine
				Nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija	Član 371. stav 1. KZ FBiH	Oslobađajuća	
			I.D.	Organiziranje terorističke grupe u vezi sa krivičnim djelom Terorizam	Član 202d.stav 2. u vezi sa stavom 1, sve u vezi sa članom 201. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina i 11 mjeseci
				Nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija	Član 371. stav 1. KZ FBiH		
			S.H.	Organiziranje terorističke grupe u vezi sa krivičnim djelom Terorizam	Član 202d.stav 2. u vezi sa stavom 1, sve u vezi sa članom 201. KZ BiH	Osuđujuća	1 godina

